

ДАВАР

ГОДИНА 1999

БРОЈ 13

ЕПАРХИЈА ДАБРОБОСАНСКА - БИЛТЕН МАНАСТИРА ДОБРУНА

Т **У** **Г** **А**
Постоји туга по Богу и туга овог света.
Прва је - *шљуба* која одводи покајању због грехова и ватреној жељи савршенства, односно будућег блаженства. То је туга по Богу, о којој говори апостол Павле: „Жалост по Богу производи спасоносно покајање, за које се никад не жали, док жалост овога света доноси смрт“ (II Кор. 7,10). Ова туга по Богу је покорна, смирена, кротка, пријатна, трпелива,

јер она проистиче из љубави према Богу... и има у себи плодове Духа Светога: љубав, радост, мир, дуготрпљење, благод, милосрђе, веру, кротост, уздржање (Гал. 5,22).

Ар^ужа *шљуба*, то је туга овога света, која је ропона, нетрпелива, сурова, пуна пргавиштине и ... погибелног очајања; она онемогућава молитву и уништава све духовне плодове ... (Јован Касијан).

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КАНОНСКЕ ПОСЈЕТЕ И СЛУЖЕЊА ЊЕГОВОГ ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА ДАБРОБОСАНСКОГ ГОСПОДИНА НИКОЛАЈА

ЈАНУАР

3. Присуствовао Св. литургији у храму Св. пророка Илије у Соколку и одржао бесједу о оцима.
4. Службено боравио у Српској патријаршији у Београду.
5. У Сарајеву примио председника СДП-а г. Златка Лагундију са сарадницима;
- упутио Божићну честитку преко средстава информисања у БиХ и примио представнике „Доброг брата“ у Сарајеву.
6. У Владичанском двору у Соколку примио представнике средстава информисања из РС и упутио Божићну честитку;
- служио вечерње богослужење у храму Св. пророка Илије у Соколку.
7. О празнику Рођења Господа Исуса Христа - Божићу служио Св. литургију у храму Св. пророка Илије у Соколку.
8. Служио Св. литургију у Старој православној цркви у Сарајеву други дан Божића и примио честитке у дому Св. Текле;
- увече учествовао на божићном пријему у хотелу „Гранд“ у Сарајеву.
9. Трећи дан Божића служио Св. литургију у цркви Успења Пресвете Богородице у Палама.
11. Примио у Владичанском двору у Соколку г. Живка Радишића, председника у трипарититном предсједништву Федерације БиХ.
13. Примио у Соколку представнике листа „Ослобођење“ из С. Сарајева.
14. На Српску Нову Годину, празник Обрезања Господњег и празник Св. Василија Великог служио Св. литургију у цркви Успења Пресвете Богородице у Мокром, и произвео четири чтеца.
- 15.-16. Службено боравио у Патријаршији у Београду.
17. Присуствовао Св. литургији у храму Св. пророка Илије у Соколку.
18. Служио Св. литургију у храму Преображења Господњег у Н. Сарајеву и учествовао на састанку са главним капеланом СФОР-а и члановима међурелигијског већа.

19. Служио Св. литургију у цркви Рођење Пресвете Богородице у Вишеграду и извршио Велико Богоявленско освећење воде.
20. Посјетио епископа захумско-херцеговачког г. Атанасија у манастиру Тврдошу код Требиња.
21. Одржао редовну годишњу сједницу Епархијског управног одбора митрополије дабробосанске у Соколку;
- присуствовао почетку другог полугодишта у Богословији Св. Три Јерарха у Србињу.
23. Служио четрдесетодневни парастос +Ненаду Голубовићу у храму Св. пророка Илије у Соколку.

24. Присуствовао Св. литургији у храму Св. пророка Илије у Соколку и проповједао на тему из Еванђеља.
25. У Владичанском двору у Соколку примио представнике мисије европских посматрача стационираних у Рогатици.
26. Одржао Светосавски пријем у дому Св. Текле у Сарајеву и примио представнике амбасада и многе госте и званице.
27. Служио Св. литургију у храму Св. пророка Илије у Соколку, рукоположио у чин ђакона Александра Топаловића, пресекао славски колач и осветио славско кољиво;
- у основној школи „Соколац“ пресекао славски колач и осветио славско кољиво и бесједио о Св. Сави;
- присуствовао централној прослави Св. Саве српског просвјетног и културног друштва „Просвјета“ и одржао пригодну бесједу.
30. Служио парастос +Јелки Коронсавац у храму Св. пророка Илије у Соколку.

ФЕБРУАР

1. Службено боравио у Српској патријаршији у Београду.
2. Примио у канцеларији парохиског здања у Сарајеву специјалног изасланика за религију америчког парламента;
- примио архитекту Пера Чалића и разговарао о уређењу православне капеле;
- дао интервју хрватској телевизији;
- посјетио парохиски дом у Блажују;
- учествовао на опрштајном пријему хрватског велепосланика у БиХ.
4. Учествовао на сједници сената Републике Српске у Бјељини.
5. Предсједавао сједници Епископског савјета епископа Републике Српске.
6. У Духовној академији склопио уговор са г. Драганом Лалом о почетку рада текстилне фабрике у кругу Духовне академије и Богословије у Србињу.

7. Присуствовао Св. литургији у храму Св. пророка Илије у Соколку и проповједао;
- одржао сједницу Епархијског савјета.
9. Присуствовао на пријему који је приредила иранска амбасада у Сарајеву.
10. Примео у Духовној академији и Богословији председника у председништву Федерације БиХ г. Живка Радишића.
11. Служио бденије у капели Духовне академије и Богословије за Св. Три Јерарха.
12. Служио Св. литургију, осветио славско кољиво и пресекао славски колач у капели Богословије поводом крсне славе Св. Три Јерарха којима је посвећена ова богословија и примио многобројне госте и званице са г. професорима и ученицима богословије.
13. Присуствовао Св. литургији у храму Св. пророка Илије у Соколку и служио парастос на војничком гробљу свим погинулим српским војницима и војсковођама у отаџбинском рату.
14. Служио Св. литургију у цркви Св. Василија Острошког у Вељинама - Српско Сарајево.
15. На Срећење Господње служио Св. литургију у цркви Св. апостола Петра и Павла у Рудом.
17. Примео представнике сарајевског кантона у Сарајеву.
19. Одржао сједницу наставничког вијећа са професорима богословије Св. Три Јерарха у Србињу.
20. Посјетио манастир Добрун;
- примио у Владичанском двору у Соколку представнике европских посматрача из Италије.
21. Присуствовао Св. литургији у храму Св. пророка Илије у Соколку и проповједао о посту;
- отпутовао у Бањалуку.
22. Састао се у Бањалуци са г. Живком Радишићем и подпредседником г. Мирком Шаровићем;
- разговарао о припремама и даљим активностима одбора за прославу 780 година епархије.
24. Служио Св. литургију пређеосвећених дарова у капели Духовне академије и Богословије у Србињу.
26. Служио Св. литургију пређеосвећених дарова у капели Духовне академије и Богословије у Србињу;
- примио председника Р. Српске г. Николу Поплашена у Духовној академији и Богословији у Србињу;

- истога дана одржао исповјест професора, студената и ученика Духовне академије и Богословије у Србињу.

27. Служио Св. литургију и причестио професоре, студенте и ученике Духовне академије и Богословије у Србињу.

28. У прву недељу Великог поста служио Св. литургију у храму Св. Саве у Београду.

МАРТ

1. Примео у Сарајеву др Латалиа, сарадника Француског института, одсек за социологију;
- присуствовао прослави дана независности БиХ у организацији кантона Сарајево, и председништва ФБиХ.

3. Служио Св. литургију пређеосвећених дарова у храму Св. пророка Илије у Соколку.
4. Учинио посјету епископу захумско-херцеговачком г. Атанасију у манастиру Тврдошу.
5. Служио Св. литургију пређеосвећених дарова у капели Духовне академије и Богословије у Србињу.
6. Посјетио манастир Добрун.
7. У другу недељу Великог поста служио Св. литургију у цркви Св. пророка Илије у Бусовачи.
10. Служио Св. литургију пређеосвећених дарова у цркви Успења Пресвете Богородице у Палама.
12. Служио Св. литургију пређеосвећених дарова у капели Духовне академије и Богословије у Србињу.
14. Служио Св. литургију у цркви Успења Пресвете Богородице у Травнику.
15. Посјетио Босански Петровац и своје родно мјесто.
17. У Српској академији наука и умјетности разговарао са академицима о обиљежавању јубилеја 780 година митрополије дабробосанске и 480 година горажданске штампарije.
19. Служио Св. литургију пређеосвећених дарова у капели Духовне академије и Богословије у Србињу.
20. Служио Св. литургију у храму Св. пророка Илије у Соколку и рукоположио ђакона Александра Топаловића у чин презвитера.
21. Служио Св. литургију у цркви Св. Саве у Завидовићима.
24. Служио Св. литургију пређеосвећених дарова у храму Св. апостола Петра и Павла у Рудом.
25. Присуствовао свечаности поводом дана независности Грчке и упутио честитке грчким војницима у саставу СФОР-а стационираним у Високом;
- присуствовао састанку у Палама.
26. Служио Св. литургију пређеосвећених дарова у капели Духовне академије и Богословије у Србињу;
- присуствовао свечаности поводом независности Грчке, на позив грчког амбасадора у С. Сарајеву.
27. Служио Св. литургију у цркви у Варешу, а после подне у храму Св. пророка Илије у Соколку обавио Св. тајну јелеосвећења.
28. Служио Св. литургију у цркви Св. Георгија у Трнову.

Еванђеље по Св. Јовану почиње са мистеријом Сина Којега назива *Λογος*. Превести то име са *Реч* или *Глагол* значи осиромашити смисао тога израза на грчком који је, уствари, бескрајно богатији. **ДАБАР** - јеврејска реч - је по смислу блиска појму Мудрости, $\Pi\omega\tau\omicron\varsigma$ Присуства Бо $\square$ јег и које избија у Прологу четвртога Еванђеља као Светлост и $\Pi\omega\tau\omicron\varsigma$ ivot.

Гласник СПЦ (бр. 11, новембар 1970.)

ВАСКРЕЊА ПОСЛАНИЦА МИТРОПОЛИТА НИКОЛАЈА

„Тама пролази, а видело светили“
(1 Јн. 2,8)

Ово су речи Светог Јована Богослова, великог међу Апостолима, философима Светога Духа. Он ово није записао као неку своју измишљену философију, него излаже доживљај и догађај кога је он лично био сведок. Он је у свим оним догађајима, када су тамне силе вршиле страшни суд над Богом. Он је лични сведок и очевидац, како тамна сила људска и демонска пролази.

Видео је, како је поплувано лице Христово лепше и светлије, од лица Његових судија. Видео је, како Праведник Божји и под трновим венцем више личи на цара, него Ирод под златном круном. Видео је, како Син Божји у крсним мукама више представља Бога, него сви измишљени Олимпијски богови ондашњег времена. Био је сведок, како тама смрти и сваке људске неправде и тираније пролазе, када Васкрсли као сунце светли.

Апостоли Христови, то су били највећи научници свих времена, научници најсавршене науке за род људски. Нема науке изнад науке Васкрслог Богочовека у овом свету. То је наука о Богу Створитељу и Спаситељу. Наука о души човековој и њеној бесмртности у вечном животу царства небеског. Основ те науке јесте победа Добра над злом. Она је снага Истине и слабост лаж. Снага Правде и слабост неправде. Снага Љубави и слабост мржње. Снага Живота и слабост смрти. Све је то дошло до јасног израза у васкрсењу Христовом, у тријумфу Христовом над смрћу, тим последњим непријатељем по речи Светог Апостола Павла.

Српски народ је дубоко схватио смисао васкрсења Христовог. Схватио га је правилно и дубоко у два смисла: посмртном и досмртном. У посмртном, схвата га као доказ нашег сопственог васкрсења после смрти. Као доказ Суда Божјег и постојања једног вишег света, далеко важнијег од овог земаљског и пролазног.

Отуда су толике српске светиње по Косову и Метохији, Србији, ти бисери средњовековне српске културе и ван граница наше Отаџбине. Колико их је само после Другог светског рата подигнуто у Америци, Канади, Европи, Аустралији и другим крајевима света?

Све су то жртве и молитве за умрле сроднике, оне који одоше да нас сачекају, тамо с оне стране капије ове привремене смрти.

У досмртном смислу, схватио га је као доказ да је јаче Добро од зла, Правда од неправде, Љубав од мржње, Истина од лаж. Све је то схватио својим искуством и потврдио, својим језиком исказао у причама, пословицама и песмама. Исказао оним неисцрпним благом народне мудрости, која се никада не може сабрати, јер непрестано расте. Може се рећи, свако поколење, не, него сваки човек из народа српског, који није писасао млеко Сатане и постао развраћеног срца и памети, представља једну живу књигу оне вечне и необориве мудрости, које народ непрестано одабира и слаже у ризницу народне мудрости.

Доста сам говорио о факту Христовог васкрсења. Хтео бих нешто да кажем о још две чињенице, које неминовно прате сваког живог човека: о греху и слободи.

Није зло велико када човек греша и стоји изнад греха свога. Зло је највеће онда, када човек толико утоне у грех, да тај грех стане изнад њега. Када орао ногама стане у смолу, још увек може размахнути крилима и дићи се у висину. Али када орао толико утоне у смолу, да му смола залије и укочи крила, онда за њега нема више спаса.

Изнад греха се може дићи онај који стоји изнад смрти. Што год се неко више боји смрти, мање се боји греха. Што год се неко мање боји смрти, више се боји греха. Зашто је тако? Зато што смрт уноси мрак и горчину у живот. И зато, човек не сме опростити себи грех, да би му га Бог опростио. Ко себи прашта грех томе Бог није опростио. Ко неће себи да буде страшни судија, имаће Бога за судију. Бог прашта ономе који је сам себе осудио. Тако, Божја милост иде покајнику у сусрет. Дакле, ко је према себи немилостив, према њему је Бог праведан и милостив. Али и ко је према другом немилостив, тај је и према себи немилостив и од Бога осуђен. Стога апелујемо на многе овога света, нека нож моћи своје ставе у корице његове, јер ово зло добра донети неће.

Да потсетим на протекли рат у овој нашој Отаџбини. Хиљаде мајки испратиле су синове своје у љуте битке, узалуд чекајући њихов повратак. Хиљаде сестара завиле су се у црнину за браћом, која су заклана на жртвенику слободе. Пријатељи тугују за пријатељима својим, удовице плачу за мужевима својим, сирочад пиште за очевима својим. Многи туже за огњиштем својим. У овом свету тешко да има кућа које нису дале и злато, и сузе, и животе за откуп слободе. Та слобода не доноси се сребром и златом, но крвљу многим и скупocenом, а крв је људска храна на опака. То нам је показао и овај велики празник Христовог Васкрсења. Христос нас откупи скупocenом Крвљу Својом ради грехова наших, и све нас уздиже као победнике васкрсењем Својим.

Црква Христова и у њој Српска, позива на слободу и бодбу против тираније нижег човека у нама, над вишим. Ево сте данас заузети другом борбом, која није тако часна и велика. Богом више осуђена него одобрена. Црква - Васкрслим Христом, позива у борбу против греха, а за слободу врлине. На борбу против себичности, а за слободу милосрђа. На борбу против

мржње, а за слободу човекољубља. На борбу против безбожних мисли и неправедних жеља у себи, а за слободу узвишених мисли и жеља праведних. На борбу за правом и отимањем туђег, а на слободу правдом Божијом и делењем материјалних добара онима који су у невољи. Једном речју: црква Христова позива у борбу против роба у нама самима, а за човека слободна од греха.

Вели римски философ Епиктет: „Нико није слободан, до онај који собом влада“. Нико није слободан, који грех чини, осим онога ко дође до сазнања своје зависности од Бога. Ко се осећа завијан од Бога, тај се осећа незавијан од свега осталог, а са присутним миром у души својој. Питам, ко сме порицати, да је боље бити завијан од Бога, који је Разум и сама Правда, од неразумности људске, и од свога греха? Слобода, у највишем њеном смислу значи зависност од Бога. Та зависност није робовска, него зависност синовска. Ко окрене лице своје од Бога, окренуо је од себе и сваког другог човека, постао роб греха и сарадник Сатанин. Ослобађањем себе од греха, лакше се ослобађамо тираније људске и тираније природе. Ово кажем стога, што је тиранија греха најгора тиранија у свету. Поручује Свети Апостол Павле: „Стојте у слободи, којом нас Христос ослободи, и не дајте се опет у јарам ропства ухватити“ (Гал. 5.1).

Слобода је најсимпатичнија ствар у свету. И кад је мрзе, људи јој се диве. Према сваком акту ослобођења свет се односи са поштовањем. Исто тако, свет се див и импонује му један човек који савлађује слабости своје и ходи као слободан у односу према нижој природи својој.

Слобода је најрадоснија и најгрознија реч, која се икада на земљи чула. Та реч је палила човечанство као огањ и витлала га као олуја трску, кроз целу историју његову. Та реч је крвила срца робовима и залеђивала душу тиранима. Та реч је увек била мелем на рањену правду и отров на осиону неправду. Нема сумње, борба за слободу испуњава целу историју људску. Прво је човек водио борбу са природом, а потом човек са човеком себи равнима, који су га притисли својом влашћу и силом, као господари и тирани. Трећа борба је вечита борба човека са самим собом, са ропским бићем у себи, за једно слободно биће у себи. Из те борбе проистичу остале и то најчешће негативне. Зато је слобода скупља од злата, и суза, и животног људског. Ко то не зна, или неће да зна, ценећи сузе

и животе људске, тај лако посеже руком својом на туђе.

Честитајући вам празник Христовог Васкрсења, празник над празницима, ја вас молим да умножите љубав своју према Васкрслем Господу. Тако ће те умножити љубав и према сваком човеку, створењу Божијем, за кога је Христос пострадао и показао му савршенији пут ка вечном животу. У овом озбиљном времену, пуном страдања на правди Бога, узнесите молитве васкрслем Господу, да вам отвори ум и срце, да би разумели ово време и себе поставили на најбољи јеванђелски начин. Поставили према свакоме без обзира на веру, нацију, пол, боју коже или учење, а на добробит мира и добре воље међу људима на овим нашим просторима и шире. Треба заслужити улазницу у царство Христово, коме су се приволели сви претци наши. Да би се састали са безбројном војском анђела и светитеља. Те у хору са њима славили вечну победу над грехом, смрћу и ђаволом са песмом:

*Христос васкрсе из мртвих
Смрћу смрт уништи
И мртвима у гробовима
Живот дарова.
Христос васкрсе, браћо и сестре!
Христос васкрсе, радост донесе!*

*Митрополић
дабробосански
Николај*

ТУГА, ЖАЛОСТ

Туга је црв у срцу и нагриза мајку која га је родила.

То је болест душе и тела; она душу узима у плен, а тело исушава... (Нил Синајски).

Она кад се дочепа нашег срца, сваљује душу са висине светог и добродог настројења, раслабљава и на крају угушује: не даје јој ни молитве да врши са обичном срчаном живошћу, не допушта јој ни да чита свете књиге, које су духовно оружје и лек, не оставља је на миру са браћом, послушања чини неподношљивим и бунтовним, помрачује свако здраво расуђивање, узнемирава срце и чини га изbezумљеним и опијеним и гуши га погибелним очајањем... Она нагриза душу, као мољац хаљине и црв дрво...

Туга или жалост понекад се рађа из претходне страсти (гњева, похоте, привржености имовини), када се изгуби нада да ће нека страст бити задовољена. Некада и без сваког спољног узрока одједном нападне на човека по дејству лукавог врага... Никад се нико не привољава греху, ма га рђави пример на то наводио, ако он не би у своме срцу имао скривену материју тога греха. Пример који пред очи изађе само оживи скривену клицу страсти. Зато страст са кореном треба чупати из срца (Јован Касијан).

Постоје две врсте жалости, којима је окружен сваки човек под сунцем: жалост за Богом (по Богу) и жалост светска. Без једне од њих није могуће проћи овај живот. Жалост светска је тешка и не обећава награде, а жалост за Богом доноси собом утеху и

весели обећањем вечног живота (Јефрем Сирин).

Кога туга највише сналази

Који воли свет, много има тога, а ко презире свет и све што је у њему, тај је увек весео.

Који има имовину, кад доживи штету горко тугује, а који презире имовину без туге је.

Славољубив се жалости кад га срамоте, а смирени прима брукање као свога друга.

Ко презире светско задовољство, тога неће узнемирити светске помисли (Нил Синајски).

Туга не влада оним ко је победио страсти, а страсти је победио онај који је победио жеље.

Тако, уздржљив не тугује што није дошао до хране, чедан не тугује што није учинио срамно дело. Негњевљив не тугује што му се није дала прилика да се освети, смирени не тугује што је лишен људске почасте, онај који не мари за стицање имовине не тугује што је претрпео неуспех и штету. Они су у себи потпуно угасили све такве жеље, па зато и не осећају тугу, јер онога без страсти не може ранити туга, као што ни стрела не може ранити онога који је обучен у оклоп...

Не дај своје срцу да тугује, него теши себе Господом...

Не мисли да само ти трпиш невоље више од сваког. Као што живоме на земљи није могуће да избегне ваздух, тако човеку који живи у овом свету није могуће да буде без искушења жалостима и болестима...

Не треба бити малодушан у искушењима, већ бодрити се молитвама и добрим делима, подражавајући оне који плове по мору. Они, кад се подигне бура, пажљиво гледају на све, бдију и призивају Бога у помоћ. Го-

спод не презире оне који Га призивају у невољи... Море није увек мирно, и овај живот није могуће препливати без искушења. Али ако се будемо држали вере у Бога, као кормила, оно ће нас одвести у пристаниште живота...

Ако је на нас наишла туга, очекујмо приближавање радости. Узмемо за пример оне који плове по мору. Кад се на њих подигне ветар и силна бура, они се боре са таласима, очекујући тихо време. А кад настане тишина, они очекују буру. Зато су увек будни, да их изненадни ветар не би затекао неспремне и не би свалио у море.

Тако и ми треба да чинимо. Кад нас задеси жалост и невоља, очекујмо олакшање и помоћ Бога... А за време радости, очекујемо жалост, да при изобиљу радости не заборавимо на сузе.

Ако си се решио да угађаш Богу, буди дуготрпељив. Погледај на древ-

не генерације и видећеш да су сви свети достигли обећања постојаним и дугим трпљењем. Зато да сваког дана побеђујемо себе, да и ми с њима наследимо царство небеско...

Ако те неко клевета у твоме одсуству, па ти други то саопшти, не гњеви се на брата који те клеветао, већ му опрости а клевету припиши врагу, који тиме хоће да завади браћу. Па ако те ко и у лице клевета, не гњеви се већ опраштај.

Чуо си непријатну реч и тугујеш. Ако си заслужено погођен, радуј се, уразуми се и постарај се да се исправиш у своме паду. Ако си незаслужено погођен, утолико ћеш већу награду примити, ако добре воље претрпиш. И апостоле су сматрали за злочинце, па се нису гњевили, нити негодовали, већ се радовали што су се удостојили да претрпе срамоту за име Христово (Д.А. 5,41). Радуј се и ти што си се удостојио да будеш руган за име Христово...

Сети се шта је Он све претрпео ради нашега спасења... А ми чак ни реч нећемо да отрпимо Њега ради...

Ко жели да угоди Богу и постане наследник Божји по вери, да се назове сином Божјим... тај пре свега треба да се обуче у добродушност и трпљење; да мушки подноси све жалости, беде и невоље које га сретну... А све то бива по Божјем уређењу, које попушта да свака душа буде искушавана...

Зато ако хоћеш да победиш тугу, никад се не жалости ни због чега, него ако те вређају, узнемиравају и срамоте, не жалости се него се радуј. Жалости се само онда кад згрешиш, али и у овом случају пази на меру, да не би пао у очајање и пропао... (Јефрем Сирин).

А. С.

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ ВАСКРШЊА ПОРУКА

Многе је векова прошло од онога дана, када се по први пут чуо Божански поздрав: Христос васкрсе. Тако су и они који су у свом слепилу тражили смрт Богочовека, били за један час занемели. До Христовог распећа многи су на крсту умиралли и није се ништа нарочито догађало, јер су то били обични грешни људи.

Нема сумње, са голготског крста потекле су у свет нове мисли, које су из основа промениле поредак у људском друштву. До тада се знало, да је наш Спаситељ произашао из племена Давидова. Од оног часа када је Анђео Божји објавио Христово васкрсење, сазнало се у свој пуноћи својој, да је наш Спаситељ „заиста Син Божји. Да је то тај који је требао бити предат ради наших грехова, и да васкрсне ради нашег оправдања...“. И они који су за тренутак били занемели, бојећи се освете Васкрслог Христа, брзо се уверише, да Он није основао своје царство на земаљци, нити је Његово царство онакво какво људи проливањем крви оснивају. Оно је царство љубави према Богу и ближњима, царство мира, правде, добра, милосрђа. То је ново царство које огреховљени људи не познадоше нити дође у срца њихова.

Римско царство, а пре њега и после њега, многа царства била су и прошла, Панонско море је давно исушено. Све што је човек створио и ствара пролазно је. Да, само вечна Сила мења лице земљи и изглед васиони! Само наш Спаситељ и Његова наука влада просвећеним светом. Нека они који сумњају у ову истину не затварају очи пред овим величанственим догађајем. Они који желе да га виде нека иду у храмове, те величанствене грађевине подигнуте Имену Његовом и тамо ће те га наћи. И више од тога, Он је у нама, свуда и на сваком месту.

Кажу да је историја учитељица живота. Тако би требало бити, али да ли је увек тако? Ево ове године смо сви у Босни и Херцеговини дочекали и са забрином тошћу прославили свој празник. Сада када нам је Бог даровао многа добра и довољне разлоге да ни од кога не стрепимо, опет је велика несигурност по свет на Балкану па и шире. Видљива је и не може се сакрити чињеница, човечанство је оболело и поред материјалне помоћи треба му духовна и морална помоћ. Често је

тело болесно због тога, што је дух у телу болестан. Не иде тело човеково у ратове и револуције, ако му дух не командује. Да би се овај свет излечио потребно је прво излечити његов дух. Он је данас затрвен мислима о рату. Сведоци смо ововремених догађаја, где се хоће револуционарним мислима излечити револуција, то

јест, једном новом врстом рата и крвопролића. Да ли се отрованом човеку даје још више отрова да би се излечио? Да ли се промрзли меће у снег, да би се откравио? Заиста не, јер је то још већи отров отрованом и још већи мраз смрзнутом. Демонско јеванђеље рата не сагорева у пламену рата. Један пламен рата увек је распаљивао други пламен рата. Опђени вином никада

се неће отрезнити конзумирањем ракије. Треба знати да вечите незналице увек понављају исту грешку.

Има ли лека овоме што цео свет забрињава и ствара бојазан од сукоба далеко већих размера? Има. Лек је у повраћању Богу, међусобним братским односима и дијалозима. Лек је и у поуци на ономе што се нама десило у Босни и Херцеговини. Хиљаде мајки испратиле су своје синове у љуте битке, узалуд чекајући њихов повратак. Хиљаде сестара завише се у црнину за браћом, који су нестали. Пријатељи тугују за пријатељима. Удовице плачу за мужевима својим. Си-рочад пиште за очевима својим. Многи туже за огњиштима својим. Како Христово страдање, тако револуција, и сваки рат, био он мали или велики, не говори већиче: „крв је људска храна наопака“. Није страшно погрешити колико је страшно бити уверен, да се проливањем крви може доћи до добрих међуљудских односа. „Не бере се са трња грождје и са чичка смокве“, изговорила су Божја уста. Стога данас, на овај велики празник мира са Богом и сваким човеком, апелујемо да одговорни поново приступе разговорима како би се нашла најбоља решења, која ће бити корисна за све. Ничија срдња не чини правду Божју, а наши народи знају да договор кућу гради.

Тако ће се изградити слобода, а она је најсимпатичнија ствар на свету. Треба исто тако знати да је то најрадоснија и најгрознија реч на земљи, која се икада чула. Та реч је палила човечанство на огањ и витлала га као олуја трску, кроз целу историју његову. Та реч је крвила крв робовима и залећивала душу тиранима. Та реч је увек била мелем на рањену правду и отров на осиону неправду. Нема сумње, борба за слободу испуњава целу историју људску.

Са овим мислима и жељом, нека одговорни данас пред историјом, што пре седну за преговарачки сто. Са пуним уважавањем једни других, и без икаквих предрасуда да су непогрешиви, смирено и достојанствено донесу такве одлуке, које ће бити корисне по цео свет, а највише по оне којих се највише тичу.

Све вас поздрављам поздравом Христовог васкрсења, овог хришћанског празника над празницима, Христос Воскресе ... и свима народима радост донесе.

*Мийројолић
дабробосански
Николај*

ЖИТИЈЕ ПРЕПОДОБНИХ ОТАЦА НАШИХ СВ. ЕВТИХИЈА И СВ. ФЛОРЕНТИЈА

У Нурсиској области живљаху заједно у пустињској усамљености два мужа у светом монашком лику; једном беше име Евтихије а другоме Флорентије. Евтихије, загреван топлотом духовне ревности, стараше се не само о свом спасењу него се бринуше и о спасењу других, и труђаше се да својим душекорисним поукама и саветима многе душе приведе к Богу; а Флорентије, у простоти својој, гледаше само себе, проводећи живот свој у молитвама.

Недалеко од обиталишта ових преподобних отаца налажаше се манастир. Догоди се да у том манастиру умре ава, (настојатељ манастира), и монаси скупа дођоше к Евтихију и умолише га да им буде ава у њиховом манастиру. Одазлавши се њиховим молбама Евтихије оде к њима и прими управу манастира, а друга свог Флорентија остави да се сам подвизава на том усамљеничком месту, да не би опустела мала црква коју они онде имађаху.

Оставши сам Флорентије се стаде молити свемоћном Богу да му помогне, да се може несметано подвизавати на том усамљеном мјесту. И једнога дана излазећи из цркве по обављеним уобичајеним молитвама, Флорентије угледа пред вратима медведа који стајаше погнуте главе к земљи и ничим не испољаваше своју зверску нарав, него напротив кротошћу својом показиваше да је послан од Бога к њему да му служи и ради. Разумевши то слуга Божји Флорентије захвали Богу што му је послао таквог сажитеља, и пошто преподобни имађаше крај своје келије пет оваца и не беше никога да му их пасе и чува, то он нареди медведу рекавши му: Иди, и стерај ове овце на пашу, и паси их; а у дванаест сати врати се заједно с њима.

И стаде звер свагда радити то, пошто му беше наложено да се стара о овцама и да чобанује; и он, који је био навикао да се храни месом раскидајући лов, гладан пасијаше овце савлађујући своју зверску природу. А када је човек Божји хтео да се пости до три сата по подне, он је наређивао медведу да се врати са овцама у тај сат; и звер је тако поступао. Када пак није имао намеру да се пости до три сата по подне него је желео да узме храну у дванаест сати у подне, медвед се онда враћао у тај сат у подне. Једном речју, звер се повињаваше сваком наређењу човека Божјег, и ни у чему не погреша; јер никада не дође у три сата када му беше наређено да дође у дванаест, нити дође у дванаест када му беше наређено да дође у

три. Јер тога зверу кога потчини угоднику Своме, сам Бог уразуми и научи да разуме старчево наређење и да извршује вољу његову. И пошто тај звер дуго време тако служаше старцу, стаде се по целој земљи тој ширити слава о човеку Божјем Флорентију, јер се сви дивљаху томе чуду: да звер пасе овце служећи старцу.

Међутим, древни враг, ђаво, подстаче неке на завист; јер ђаво када види да добри људи сијају славом, тада он уловљује завишћу оне који су покварени по нарави и животу и вуче их у погибао. Тако, натуткани ђаволом, четири монаха блаженог Евтихија веома позавидеше Флорентију, пошто учитељ њихов не чиниаше чудеса, док се Флорентије, остављен њиховим учитељем сам у пустињској келији, толико слави због чудотворства. И ови завидљивци, ухвативши заседу на месту где медвед изгонаше овце на пашу, убише медведа. Пошто се медвед не врати к старцу у сат у који му беше наређено да се врати, старац се узнемири. Почекавши до вечера и видевши да се звер не враћа с овцама, старац стаде туговати што му се не врати медвед, кога он из простоте беше навикао називати братом.

Сутрадан изјутра преподобни Флорентије крену у поље да тражи медведа и овце; и наставши медведа убијена, он се веома ожалошти. Но пошто марљиво испита дознаде ко је убио медведа, и стаде плакати не толико због погибије медведа колико због душегубне злобе ова четири брата; и горко ридаше старац. А када ава Евтихије сазнаде за жалост и тугу преподобног Флорентија, он га позва к себи и поче га тешити. Тада човек Божји, обузет великим болом, рече пред лицем аве: Надам се на свемогућег Бога, да ће они који су убили медведа који им није учинио никакво зло, добити још у овом животу на очиглед свих казну од Господа. Чим то угодник Божји изрече, одмах за речима његовим следећа и само дело: јер она четири монаха бише изненада поражени од Бога страшном губом, те им иструлеше сви удови, и они умреше у тој болести.

Пошто се ово догоди, човека Божјег Флорентија спопаде велики страх што прокле ону браћу, и целог живота свог не преста кукати због те братије, а себе називаше најсвирепијим убицом њиховим. Ово пак учини свемогући Бог да се овај прост и врлински човек не би никада више усудио, када је увређен, проклетти икога устима својим.

Овај богоугодни муж учини и другу чудесну ствар. Када се глас о њему пронесе свуда, к њему дође издалека један ђакон, да се удостоји његових молитава и благослова. Угледавши око келије преподобнога огромно мноштво змија и разних гмизаваца, ђакон се страховито препаде и повика рекавши: Слуго Божји, помози се за мене! - У том часу ваздух беше чист и небо ведро, пошто сунце грејаше. Изишавши из келије, преподобни Флорентије подиже очи и руке к небу и стаде се молити, да Господ отера одатле те гадове на који хоће начин. И одмах загрем гром и сину муња, те поби све змије што се налажаху на том месту. Угледавши побијене змије, човек Божји Флорентије опет погледа у небо и рече: Ето, Господе, побио си ове змије, али ко ће их уклонити одавде? - И одмах после ових његових речи долете онолико птица колико бејаше убијених змија; и свака птица узе по једну змију, однесе је далеко и баца, те се на тај начин очисти од змија место на коме преподобни живљаше.

Пошто све дане живота свог проведе у великом богоугодништву, свети Флорентије пређе у живот бесконачни (547. године). Такође и преподобни ава Евтихије, пошто је много година пасео поверено му стадо, и многе упутио на пут небеског царства, и многе руководио у спасењу, престави се Господу (око 540. године). И он који за живота свог није чинио чудеса, показа се чудотворац по престављењу свом, пошто Господ прослави слугу Свога: јер од одеће његове што остаде после смрти његове, даваху се исцељења болесницима који страдаху од разних болести. И када је бивало бездождије и велика суша, тада су се људи тога краја сабирали, узимали одећу преподобног Евтихија, односили је у Цркву пред Господа, вршили молествије, пролазили са њом кроз села, њиве и баште, и одмах је Господ давао кишу, која је богато напајала земљу. Ово јасно показује како је велику силу богоугодних врлина имала за живота на земљи унутра у себи душа онога, чија спољашња одећа, донесена пред Господа, одвраћаше гњев Господњи.

Тако се Бог у ова два угодника Своја прослављаше тада чудесима, и сада се њих ради прославља од нас слугу Својих, и биће прослављен у бесконачне векове. Амин.

*Из Житија свѣтих
за августѣ*

ОДГОВОР НА НАШУ МОЛИТВУ ПОСТОЈИ

У светлим и радом испуњеним данима мог брачног живота ретко сам мислила на молитву. Мој муж и ја смо се волели, били смо срећни, увек спремни за смех и шалу; наше једино разочарење је било што нисмо имали деце. И онда, одједном мој се муж разболео од рака на језику. Избезумљена од ужаса покушала сам да се вратим уназад. Почела сам да се молим. Али била сам се толико одвикла од тога, да ми је свака молитва изгледала празна.

После дугих и мучних месеци боловања, муж ми је умро. Моја се молитва онда променила у: „Господе, помози да поднесем ову самоћу и очајање“. Али опет ми је изгледало да се моје речи, као неки ехо, без одговора враћају мени. Покушала сам да сама одлазим у шетњу. Али сваки корак одводио ме је дубље у моју себичност. Све сам се више и више гордо ограђивала у своју тугу.

Наилазила сам на људе који су били несрећни. Они код којих је вера била јака, бивали су све одлучнији и храбрији. Други пак, као ја, били су изгубљени. Срела сам човека који је изгубио јединца сина, удовицу старију него што сам била ја, девојку чији су родитељи изгорели у пожару... Сви смо ми говорили да смо се молили Богу за помоћ, али да се ништа није догодило. „Зашто тако? - питали смо се. Да ли Он одговара на молитве осталих људи? Да ли то само нама неће да одговори?“

Колико сам била у заблуди увидела сам тек једне хладне децембарске вечери, у страној земљи, 16 месеци после смрти мога мужа.

У жељи да избегнем болне успомене које су ме прогањале у Њујорку, отишла сам у Лондон. У почетку сам била врло заузета око тражења запослења, тако да нисам имала много времена да мислим на прошлост. Али када се после две недеље све некако уредило, поново је ушла у мене стара паника због тешког губитка који сам доживела.

И тако, једном, да бих избегла самоћу свог пустог стана, шетала сам улицама већ више часова. Ноћ је падала, а са њом и магла. Негде у даљини избијало је осам, док сам се спуштала низ Old Brompten road до Qinsgeita. Ту, скоро сасвим скривену у магли, угледах једну цркву. Била је отворена. Стара молитва почела је да се покреће у мом срцу: „Помози ми, помози“ и зловољно, без наде, ушла сам унутра.

Била је то малена црква, хладна и влажна. Неколико свећа је горело и бацало слабу трепаву светлост. Док сам стајала и оклевала, тишину је нарушило изненадно јецање - продорно јецање човека.

Моје прво реаговање било је страх. Окренула сам се да побегнем, али пригушени јецаји, тако пуни бола, зауставили су ме на вратима. Нерадо, следећи звук, тражила сам по мраку док нисам угледала у једној клупи људску прилику. Бојањиво сам му дотакла раме и тихо упитала:

- Могу ли да вам помогнем?

Подигао је главу. Био је то млађи леп човек.

- Умрла је, рекао је укоченим гласом, умрла ми је жена...

Као да није очекивао одговор.

Села сам крај њега и као да сам му неки пријатељ, отпочео је да ми прича. Пре неколико година дошли су из Аустралије у Лондон, његова жена и он. Није сметало што је зарада била мала, што је стан био тесан, поготову кад је још дошла и беба. Волели су се и били срећни све до пре два месеца када му је жена изненада умрла. Дани су му од тада постали некако бескрајно дуги. Бесане ноћи биле су још теже...

- Нисам знао како да наставим живот. Молио сам за помоћ, али сваки даном је бивало све горе. Свет је био добар према мени, али...

Одједном је ућутао. Док сам покушавала да у свом празном срцу нађем коју утешну реч, поново је проговорио и - његове речи биле су за мене право откривење.

- Да, сви су били тако добри - овај брачни пар који се брине о мом детету, суседи који су захтевали да свакога дана заједно вечерамо, па онда сви другови на послу... Кроз сваког од њих Бог је одговарао на моје молитве, али ја нисам умео да слушам...

Нисам умео да слушам. Као да се нешто расцветало у мени од ових речи. И ја сам се такође молила за помоћ, али зар нисам очекивала само неки драматичан одговор који би на чудесан начин збрицао тугу. А када се то није догодило - а и зашто би се догодило? - ја сам се окренула од Бога, мислећи да су моје молитве остале без одговора. Ипак, Бог је упркос тога што сам Му окренула леђа, одговарао на моје молбе. О само да сам имала уши да чујем!

Седећи ту, крај овог непознатог човека, почела сам да размишљам о протеклим месецима.

Сећала сам се:

Одмах с почетка лекар ми је саветовао да се што више одмарам. Отишла сам

у један мањи хотел на опоравак. Чим су остали гости сазнали да сам од скора удовица, створили су око мене као неку малу пријатељску армију, сматрајући да не треба да будем усамљена. Стално су ме позивали да заједно излазимо. Али ја никада нисам ни помислила да су срдачност и топлина тих људи били одговор на моју молитву: „Господе, помози ми да поднесем самоћу и очајање“.

Док ми је муж био жив нисам била запослена, али када је једном требало да ступим у службу плашила сам се да ће то бити тешко због мог недовољног искуства. Но када ми је посао био преко потребан, срела сам жену која је споменула да има празно место у редакцији неког листа. Била сам примљена. Овај догађај сам онда схватила као срећну случајност.

За први Божић после мужевљеве смрти три разне породице, које сам једва познавала, позвале су ме да тај дан заједно проведемо.

Моји суседи су будно пазили на мене чим би приметили да очајавам, брзо би ме позвали да се придружим њиховом животу.

Секретарица издавачке куће у којој сам радила, долазила је прековремено да би ме упућивала у посао. Чак је понекад и исправљала грешке које сам из нехата начинила.

Наилазила сам на толико много доброг света...

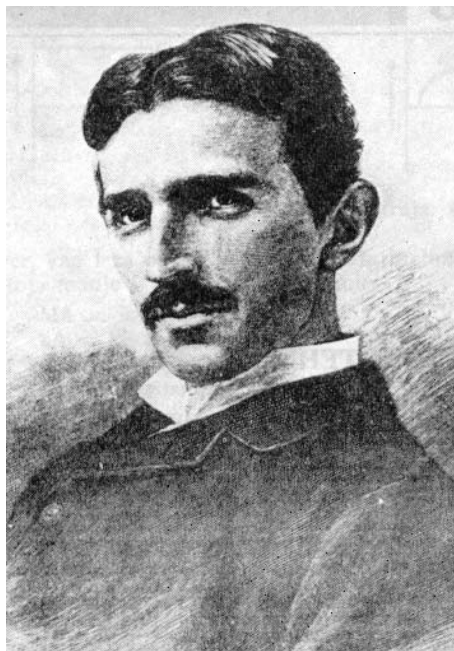
И ето, требало је да ове ноћи један човек из Аустралије и једна жена из Америке дођу у ову самотну лондонску црквицу да би открили шта је прави одговор на нашу молитву. Нису то чуда од храбрости и наде која се изливају на нас, нити пак не знам како необично и чудесно исцељење наше болесне душе. Одговор на нашу молитву треба тражити у ситним, свакодневним догађајима, у томе - када већ скоро ишчезла храброст оживи топлином пријатељства, када нам племенитост неке непознате душе учини дан светлијим и радоснијим. То је, ето, начин којим нам Бог помаже да истрајемо у патњи и да наставимо свој живот.

Памела Хенел

НИКОЛА ТЕСЛА

Тесла је у свом завичајном окружењу удахнуо мирисе епископског овековеченог крша, њему је витешки дух наслеђа, а оданост својем роду светиња. Његова је Лика станиште „светлих гробова“ и оних змајевски опе-ваних идеала, земља где је поезија оквир историјског памћења и одраз националног поноса. Ту се ужилила генијалност његових предака, а можда је и самом Тесли тај херцеговачки, гусларски пој у души проказао тајне природе и подарио моћ очувања невидљивог.

Љубав према српској народној традицији Тесла је стекао у детињству. Касније, у Америци, он је, упркос снажним изазовима науке, давао одушка својој дубокој везаности за народну јуначку песму, покушавајући, у маниру правог родољуба, да упозна свет са лепотом еписких слика. Никола Тесла је гајио убеђење да би српска национална поезија, кад би се могла добро пре-вести, изненадила цивилизовани свет:

„Народна музика и песма су највеће благо наше народне књижевности и најдрагоценији национални капитал.“

Жив пример Теслине привржености народној пе-сми даје његов сусрет са Перуном Перуновићем, гу-

сларом из Црне Горе, појцем који је век провео проносећи епископско национално благо. Перуновић се сreo са Теслом у Америци, посредством др Паје Радосављевића:

„Мени је драго што вас видим. За вас сам чуо веома похвално; ви сте војник и гуслар. Ја волим гусле и народну песму. Имам ћирилицом штампане све народне Вукове песме и често прочитам по коју, колико да се освежим народним духом и не заборавим српски језик. Гусле су ми остале у драгој усмени још док сам био дете у Лици. Ја волим јунаке...“

Тесла је тада од Перуновића, после четрдесет година, поново чуо народну песму уз гусле:

„Већ у почетку певања песме Стари Вујадин приметио сам да сам на Теслу учинио добар утисак. У средини песме Тесла се мало занесе, а низ образ му потеклоше сузе. Мене то још више одушеви, те сам све снажније певао. После свршене песме, Тесла устаде и снажно ми стеже руку, па се окрете да Радосављевићу и рече: - Гусле су најјача сила да освоје душу Србину!“

Теслино интересовање за националну књижевност не подразумева само његову љубав према усменој баштини. Његошев „Горски вијенац“, чија мудрост, језичко-уметничка и философска пуноћа и свевременост надиласе оквире локалног, песме Ђуре Јакшића, Војислава Илића, а нарочито Јована Јовановића Змаја, Тесла је неизмерно ценио и волео. Одудељење Змајевим стиховима подстакло га је да, уз помоћ свог присног пријатеља Роберта Џонсона, један број Змајевих песама преведе на енглески, међу којима су „Песма и песни“, „Три хајдука“, „Лука Филипов“, „Јадна мајка“ и „Циганин хвали свога коња“. Америчка јавност је, у јеку Теслиног научно-истраживачког рада, ипак била упозната са стиховима једног Србина, са српском културом и уметношћу, о чему се у тој средини врло мало знало. Часопис Century Magazine је маја 1894. објавио Теслин текст „Змај Јован Јовановић - највећи српски песник данашњице“, у коме овај знаменити Личанин испољава бриткост списатељског дара, смисао за суштинско разумевање Змајевих песничких порука и вештину историјског тумачења књижевноуметничке теме. Тесла свој текст о Змају, не без разлога, почиње илустративном причом о страдању Срба на Косову, помињући најпознатије еписке јунаке - Милоша Обилића и Марка Краљевића.

„Од те фаталне битке па све до најновијих времена, за Србе је настао мркли мрак, са само једном звездом на небу - Црном Гором. У тој помрчини није било наде за науку, трговину, уметност или привреду. Шта су они, тај храбри народ, могли да сачувају да би одржали исцрпљујућу борбу против поробљивача? А то су чинили без престанка, мада је однос снага био двадесет према један. Но, вођење борбе је једино задовољавало њихове исконске нагоне. Било је још нешто што су чинили: у бесмртну песму су уграђивали племенита дела својих предака, храбра дела оних који су пали у борби за слободу. Тако су околности и урођене особине начинили од Срба народ мислилаца и песника, и тако су постепено настале њихове величанствене народне песме, које је најпре сакупио њихов најплодоноснији писац Вук Стефановић Караџић, који је такође саставио и први речник српског језика, са више од шездесет хиљада речи. Те народне песме Гете је сматрао дораслим најфинијим производима Грка и Римљана. Шта ли би он мислио о њима да је био Србин?“

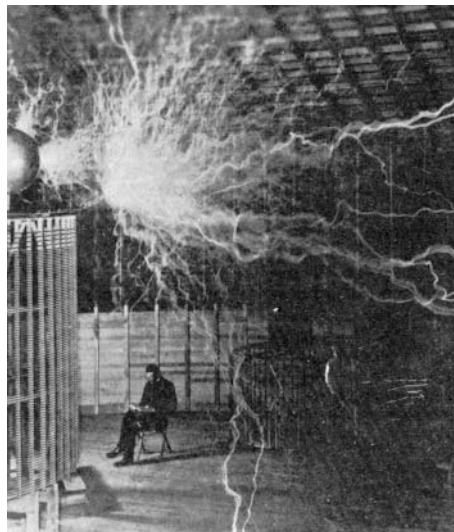
У атмосфери родољубивог заноса, Никола Тесла наставља:

„Змајеве песме су толико суштински српске да изгледа готово немогуће да се оне преведу на други језик. По оштрој сатири без волтеровског отрова, по добронамерном и спонтаном хумору, по финоћи и дубини израза, оне су изванредне.“

Преписка између Тесле и Змаја, као и она између Џонсона и Змаја, одише тоном поштовања и труда да се при преводу не повреди или не изгуби изворна песникова идеја. Змај је, опет, као уметник који, осетљив према свом песничком потомству, награђује настојања поштовалаца, искрено гануо Николу Теслу приликом посете Београду 1892., кад је у тренутку најлепшег расположења на свечаној вечери изговорио пригодне стихове њему у част, одајући му на тај начин дирљиво земљачко признање због открића од светског значаја. Шаљиво, ритмички допадљиво, простонародно у својој једноставности. Змај се стихом обратио Тесли. Змајева песма, „Поздрав Николи Тесли“, обилује топлином српског братства и срданости. Том приликом, ганут, Тесла је рекао Змају да и у туђини „увек радо чита, љуби и сузама залива његову поезију“.

Никола Тесла је био инспирација многим нашим песницима, међу њима Алекси Шантићу, Десанки Максимовић, Бранку Попићу. У набујалој песничкој машини Тесла је „Прометеј“, „рођак Перуна и громов-

ника Илије“, Србин „велебник“, а гуслар Перуновић га, на свој епски начин, види као „крилатога и видовитога, чудотворца и светитеља“.

Теслине литерарне амбиције, као и његови контакти са значајним личностима из света књижевности, попут Марка Твена, или позната епизода из будимпештанског парка, са Гетеовим „Фаустом“, бацају нову светлост на ову тако богато обдарену и свестрану личност. Време, у свом једноличном и незаузданом току, припитомљује и своја бурна обележја, која из оновремене перспективе изгледају безазленије. Сувише магловито данас изгледа могућност да је у пожару Теслине лабораторије, марта 1895., са мноштвом драгоцених забележака нестала и његова песничка збирка. А можда она ипак постоји негде, чекајући да је открије упорни, надом охрабрен трагалац.

Бранимир Јовановић

Без наде нема задовољства у науци и све док човек нема идеала не може бити срећан. Религиозни идеал је веома благородан и чини се да су велики реформатори, који су давно појасавили правила понашања, били у праву у свом закључку да су мирна егзистенција и концизуално најредовање човеково у суштинској зависности од концепције Бога.

Никола Тесла

ОД БОГА СЕ НЕ МОЖЕ ПОБЕЂИ

Понекад говоре људи један другима: од тебе не могу никада побећи. Али је то неправилно, јер не само од обичног човека, него и од царева и краљева могућно је побећи и сакрити се. Ове се речи не односе само на Бога.

Од Бога ми не можемо побећи: ма куда и како бегали, од њега се никада не можемо сакрити и побећи. Седиш у својој кући, ту је Бог; идеш путем, и тамо је Бог с тобом; отишао си ма где, Бог је и ту; налазиш се у вароши или селу увек је Бог с тобом; побегнеш ли на крај земље или у пустињу, Бог је тамо пре тебе; хтеднеш ли да се сакријеш у земљу, морску дубину, Бог је тамо; мислиш сакрити се у мраку, ноћу од њега, али је слаба нада у то прибежиште, јер за нас постоји дан и ноћ, светлост и тама, за Бога нема таме ни ноћи, за њега је све дан и светлост. Очи су Божје светлије од сунца и виде у најтамнијим и најскривенијим местима све људске путеве.

Знајући ово, Псалмопевац је вапио к њему: „Куда би отишао од духа твога и од лица твога куда би утекао? Да изађем на небо, ти си онде. Да сиђем у пакао, онде си. Да се винем на крилима од зоре, и веселим се на крај мора, и онде ће ме рука твоја водити и држати ме десница твоја. Да плачем: ако ме мрак сакрије; али је и ноћ као видело око мене. Ни мрак неће замрачити од тебе и ноћ је светла као ти, мрак је као видело“.

Никад од Бога није могућно побећи и сакрити се.

О, бедни грешнице! Куда ћеш побећи од онога, који је свуда? Куда ћеш се сакрити од онога који све види? Знаш ли куда бежиш? Бегај од његове правде, блакости и од суда Његове милости, јер колико је неизмерна Његова величина, толико је и велика Његова милост.

О Исусе! Сине човечји, под кровом Твојих крила, наћи ћу мир. Као год што се тице под крилима своје матере скривају, тако ће се и грешници под кровом благодати и човекољубља Твога сакрити. Господе, ти си наше прибежиште.

Тихон Задонски

МИР

Син Божји Исус Христос сишао је с неба и умро на крсту, да спасе грешно човечанство. Оставио нам је своју Божанску науку и они, који по тој науци живе, срећни су и задовољни овде на земљи и наследиће обећано вечно царство на небу. То је дар Божји, који је људима донео Исус Христос. Тај је дар тако велики, да је немогуће исказати обичним речима све богатство, које он у себи садржи. Тај дар Божји даје хришћанима мир.

Несумњив је општи факат, да у човеку постоји нека нарочита морална сила, која се зове савест, и да човек, кад учини какав преступ и стане пред том силом - савешћу, осећа душевну узнемиреност - мучење. Могуће је привремено ућуткати глас савести; могуће је, да је угушимо одавајући се уживањима и наладама овога света. Али кад се човек нађе сам пред својом савешћу, када се удуби у себе, онда из дубине његове душе подигне се силни глас савести, час страшан као гром, час њежан као поветарац, и ако се човек труди да га не слуша, ако он хоће да бежи од њега, то значи, да га савест укорава и изобличава за ово или оно рђаво дело, да му она напомиње грехе, које човек, може бити, давно прикрива у својој души. Под утицајем ових укора савести, човека обузима страх, јер зна, да савест - овај тајни сведок - говори истину, да ни мало не увеличава његов грех и да ће га Бог, који га преко савести изобличава, осудити и казнити. И човек у оваквим тренутцима или почиње да одриче биће Божије, стара се да себе убеди да нема Бога, одаје се греху са већом безобзирношћу, јер је сада он себи једини господар, нема ко да га суди за његов рад и предаје се сатани; или се човек покоравашуду савести, почиње сам себе да осуђује,

његове се душевне муке увећавају и особито му је тешко. У овој муци човеку долази Христос у помоћ са својом науком. И кад је човек познао себе, какав је у истини, са свима својим породицама и недостацима, он, као да чује, како му Спаситељ вели: „Сине мој, не бој се ходи к мени, твоји су греси, који узнемирују твоју душу, опроштени. Кажисве, па и најстрашније и највеће, које ниси смео поверити своме најприснијем пријатељу и другу, и ти ћеш отићи умирен, радостан, пун снаге, јер је твој Спаситељ платио за тебе, твој дуг Богу. А када човек добије дар опроштаја, неописана радост испуњава срце његово и нарочити мир разлива се у

његову душу, онај мир, који свет не познаје, који се не може речима исказати, који се не да описати. У то време, када душа проживљава ово унутрашње стање мира, човеку се чини, да се цео свет променио, па и људи друкчији изгледају, шта више мења се однос човека према материјалним условима живота. До ове моралне промене човек је био убеђен, да његова срећа зависи од материјалних услова у његовом животу, сада пак, његова је срећа у Богу, који воли, опрашта, који његово срце испуњава неописаном радошћу и даје његовој души свој Божански мир.

НЕРЕД У НАМА

Истина, да неред по себи никакво није безакоње. Он нас у најважнијим дужностима нашим чини заборавни-ма, лишава нас најдргоценија време-на и чини нас једном речи незадовољнима. Ја познајем доста њих, који су Бог зна како прилежни, но из узрока тога, што у много чему и при којекаким маленкостима време троше, никакво дело своје немогу као што би требало, да доврше. Зато, сине мој љубазни, подели време твоје колико је могуће, с највећом пажњом и не расејавај мисли твоје, да оно, што ти је најнужније не заборавиш. При сваком делу твом управи мисли твоје на одређени ти посао, и све, што си добро и корисно на-мислио, труди се да извршиш. Оно што данас урадити можеш, не остављај за сутра и од сутра за данас, јер није могуће, да онај, који се на поредак навикао није, у послу своме тако успевати може, као онај, који одређена на та правила своја прилежно пази; много је теже бити човеку неуредну, него се на поредак навикнути. Расуди са-мо, како је онеме, који је ствар какву забацио, па не може да је нађе кад му највећма треба тумара, и окреће се овамо, онамо, љути се, губи време, псује, грди. Ето шта чини неред. Који сваку ствар на одрђено јој место оставља, онај не треба да је тражи и да од јада грозницу на себе навлачи. Поредак чува нас од гњева, љутње, свађе, псовке и других многих зала, зато буди, сине љубазни, у вршењу свакога посла твог тачан, и труди се, да ти свагда из руку чисто изађе.

о. М.

КОРИСТ ОД ПЧЕЛАРСТВА

Пчеларство се боље исплаћује него ма која друга грана привреде, јер ту је потребан мали улог и мали простор за постављање кошница. Уложени новац исплати се за неколико година, а кошнице остану као капитал, који сваке године леп приход доноси.

На једном малом острву код Новог Зеланда досељеници су донели и посадили воће, које је лепо напредовало и цветало, али плода није доносило, јер се ветром није могло оплодити због влажности која у приморској клими стално влада, па је цветни прах влажан и лепљив и не може да се разнесе ветром. Помислили су, да клима није повољна за воће и хтели су га вадити, али на суседном острву воће је лепо рађало, па су вађење воћа одлагали. У том је један нови досељеник донео пчеле, и гле! воће у кругу пчелинега лета донело је доста плода.

У Аустралији и Новом Зеланду посејана детелина није плода доносила, јер није било пчела, па су семе из Европе доносили. Када су тамо пчеле пренете, од тада извозе семе детелине.

На Цејлону, ванила се вештачки, руком оплођавала, с тога је била скупа, а сад је јефтина јер су тамо пчеле пренете и пчеле оплођавају ванилу.

Пчеларство нам доноси директну и индиректну корист. Директна је корист, што пчелари добијају од својих пчела мед и восак. Пчеле не дају исти приход у сваком крају, јер принос меда зависи од месних прилика и околности, а и од знања и вештине пчеларева. По страним пољима Бог је створио милионе цветова са скупцима мирисавим соком - нектаром, који нестане ако се за времена не искористи. Тај Божији дар у цвећу само вредна пчела може искористити и људима дати, јер пчела лети са цвета на цвет, скупља слатки сок и уноси као мед у своју кошницу. Занемаривањем пчеларства многа велика поља цвећа остану неискоришћена, а колика је то штета? Тешко је тачну процену дати, али ипак можемо рећи, да вредност од више милиона остане неискоришћена. Када би се пчеларство свуда неговало као што треба, тада би се поправило народно благостање, на пр. једна кошница у средњој години до-

несе 10 - 20 кг меда, а у доброј години може донети преко 50 кг па и 100 кг меда. У лошој години не добијемо ништа меда - али те су године врло ретке - стога можемо рећи, да једна кошница годишње просечно доноси око 10 - 20 кг меда, дакле за две до три године исплати се улог у пчеларство. У нашој земљи, у много крајева има две-три паше, па се може с успехом пчеларити. Кад би се код нас пчеларство више раширило, свака кућа могла би имати меда за своју потребу, мање би се шећер трошио, и народ би био здравије.

Оплођавањем воћа и биља, пчеле доносе пољопривредницима индиректну корист, која је бар пет пута већа од добитка меда, а то наши сељаци и воћари не знају, или неће да знају. Тражећи слатки сок из цветова, пчела лети са цвета на цвет и при томе преноси цветни прах. При излету пчела посећује само цветове од исте биљне врсте, на пр. пчела која посећује цвет јабуке не иде на детелину или другу врсту цвећа.

Колика је важност пчела за оплођавање воћа, виђеће се из наведена два-три примера.

Наш сељак каже да прву детелину не ваља остављати за семе, него другу. А зашто? Прва је детелина бујна, цвет јој је дужи, пчела не може да дође до слатког сока с тога не лети на њу, па врло слабо роди. Код друге детелине цвет је краћи, пчеле посећују детелину, па је родна, зато се оставља за семе.

Осим пчела, још бумбари и осе оплођују воће, али њихов је утицај незнатан, јер код њих само женка пре-

зиме, и за време цветања воћа њихов број је мали. Пчеле презиме у друштву и на првим пролећним данима из кошнице излеће неколико хиљада пчела скупљајући мед и цветни прах. Установљено је да 88% цветова посећују пчеле, 5,5% дивље пчеле и бумбари и 6,5% осе, лептирови и други инсекти.

Ко једном пажљиво погледа у кошницу и упозна онај ред и распоред рада; ону љубав према своме друштву, па вредноћу и истрајност којом пчела ради не за себе него за своје друштво - свој народ, тога ће заинтересовати живот пчела, па ће настојати, да тај интересантан живот још боље упозна и прегледање кошница за њега неће бити рад, него забава и разонода, која свакидашње бриге у заборав баца, па се човек душевно и телесно разоноди и освежи. Кад се узме у обзир, да нам та забава и разонода поред моралне и лепе материјалну корист може донети, онда пчеларству треба више пажње поклонити.

* * *

У једном случају туберкулозе коже на лицу са мноштвом крупних кврга примењивање меда дало је сјајне резултате... Под утицајем медних завоја кврге су се брзо ослобађале изумрлих гнојних чепова и одлично зарасле: истовремено, болесница је, у току два наест дана, колико је лечење трајало, сваког дана узимала по 60 грама меда подељено у три мање појединачне дозе.

Немачки војни хирург Цајс је у многим својим публикацијама саопштио да је за време Првог светског рата примењивао чист мед за лечење трауматских и гнојних рана и при томе добијао одличне резултате. Код тешких трауматских повреда он је после претходне обраде пунио унутрашњост ране медом, а затим премазивао рану медом и превривао. После 24 часа сва нечистоћа из ране избијала је на површину завоја, док су саме ране изгледале потпуно чисте. И тек после тога приступао је њиховом зашивању. Завоје је мењао сваког дана до потпуног оздрављења, које је по тврђењу др Цајса наступало врло брзо. У чланку „Мед као спољашње средство“ он наводи 1000 случајева потпуно излечених најразличитијих форми загађења рана помоћу меда.

РОЂЕНДАН НАШЕГ ДОМА

- Једна исповест -

Отац ми је већ поодавно преминуо. А и мајка некако убрзо после њега. Оставили су мене јединца сина. Док су они били у животу у нашој кући висила је о зиду икона св. Ђорђа а испод ње о празницима светлужало кандило. За иконом је била заденут букет босилка, којим је свештеник освећивао водицу пред славу и друге празнике. И - сећам се - мајка би увек спротећа из тог освећеног босилка узимала семе и сејала нов босилак у башти крај куће. Док су били у животу, из њиховог разговора и нескривене радости, коју сам читао у њиховим очима, много пута сам закључио да су неизмерно срећно што имају сина, наследника свог, да им се име не заборави, да им се лоза не прекине.

Мој саговорник ту обори главу, на лицу му изби нека румен а очи заблисташе као ђурђевданска роса на пролетњем сунцу. Са неком скрушеношћу погледа у мене као да тражи помоћ за своју даљу исповест.

- И још нешто - настави он сада пригушеним гласом - нешто што је по њиховом схватању веома значајно: да им се славска свећа не угаси, да се Ђурђевдан у њиховој кући и после њих помиње и слави, за напредак потомства, за покој њихов. Али, оче драги, њихова се очекивања нису испунила. После њих у мојој кући више није било иконе. Ни кандила, ни босилка, ни свештеника. Ни оне славске ђурђевданске атмосфере. То су за мене, признајем, била преживела схватања, која сам ја заједно са њима, по моме мишљењу, заувек сахранио.

Поглед му залута у неку неодређеност, мало се усправи уз наслон столице и настави.

- Оженио сам се и после три године добили смо сина. Он је напредовао а ми смо над њим бдели. Био је сва наша радост, идол у нашој кући и уколико се приближавао његов први рођендан, ми смо се ужурбано припремали за свечаност. Јер уместо родитељске славе, одредили смо овај дан за нашу домаћу свечаност, за наше кућно славље. Дошао је и тај дан. Ништа није било изостављено, ништа заборављено. Све је у нашој кући одавало утисак великог славља. Док је наш син, тек проходао, несигурним корацима крстарио по соби и изговарао по коју реч, у кући се пило, јело, весело

жагорило и певало. Гости, за чије смо се задовољство ми у свему старали, били су очигледно задовољни и расположени. Било је лепих жеља и здравица у здравље, напредак и срећу нашег слављеника. А он као да је био свестан овог култа, који се чини у знак његове личности, све се некако разузданије разигравао и шепурио, разгледао и по кући разбацивао тек примљене поклоне. Особито пријатан утисак учинила је китњаста и слаткоречива здравица нашег пријатеља Ивана, који је пожелело да нам син порасте, да буде срећан, да га у животу очекују успеси у сваком поду-

хвату, да буде понос свима.

Настаде кратак тајац, као да мој сабеседник срећу је мисли за даљи ток своје приче.

- Све се свршило касно у ноћ - настави он сада очигледно са извесним узбуђењем. Жена остаде да бар унеколико доведе кућу у свакодневни ред а ја се спремих на починак у соби, где је наш син већ био у дубоком детињем сну. Нагох се над његовом постељом, пољубих га и легах. Дуго сам се окретао час на једну, час на другу страну, али - сна нема. У глави комешање разноврсних мисли, пред очима ми се указује јасан лик покојне мајке, па оца, слика негдашње животне атмос-

фере у нашој кући и данашњег рођенданског славља. Све је то обузимало моју душу, срце, ум, све моје биће. Осећам као неку лаку грозницу. Ноћ је одмицала а са њом и сан све даље од мене. Ни опазио нисам када је жена легла и од дневног умора, већ заспала. Устанем, погледам кроз прозор у башту, кроз коју је пирио топао пролетњи поветарац. Прошетах собом неколико пута па опет легах. Прослависмо рођендан, мислим. Лепо је било. Лепо је то славити рођендан сину. Пријатно је чути лепе жеље уз здравице. Али - али дође ми нешто, искрену у мислима необично питање: Зашто, како, у чије име? „Нека порасте, нека буде здрав и жив, срећан и дуговечан“. - Струјну ми кроз главу. Желим то ја, пожелели су и сви на слављу. Жели то сваки родитељ. Али... ко то дели здравље и срећу, ко

то на крају даје сам живот? Ја лично осетих да то нисам ја. Ни Иван, који је говорио, ни остали, који су све добро пожелели. Ја желим све то, али опет осећам да, по својој немоћи, само желим. Желим да неко, нека моћ ван моје снаге, испуни те моје родитељске наде. Осећам да без те спољашње силе, моје жеље остају празне. Па кога смо ми то призивали у помоћ, коме захваљивали, у чију славу смо све ово чинили? Помислих, ако је то тек онако, онда ми се све ово славље учини отужним, налик на писмо написано али никоме не упућено, на зов, који никог не дозива. А чему такав рад? Не могуће је, нико не пише писмо без

ГОВОРЕ ДА НЕМА БОГА.....

адресе или да га упућује на своје сопствено име, нико не упућује зов ветру, то би био празан посао. И овде, у овом рођенданском слављу мог првенца, са свим нашим жељама и надама, осетих да смо ми и нехотице, некако невољно и потсвесно заронили у неки свет снаге и моћи, која нама није својствена. У глави ми одзвања говор Иванов, нижу се реченице једна за другом, као да их он сада у соби преда мном рецитије, али осећам ону празнину, онај недостатак без кога све постаје празно. Нема оног неопходног: нека Бог да да буде тако, Њему хвала за све. Рођенданско славље - шапће ми нешто, па то је уствари молитва Богу за све наше жеље и наде, благодарност на дару и мимо наше воље. Без тога признања, ово славље без свеће и тамјана, без иконе и босиљка то је уствари баш оно писмо, упућено без довољне адресе и без уредне марке на његовој коверти. Не знам зашто! Зашто да упућујем такво писмо? Можда и не би стигло где треба.

Убриса зајапурено и лаким знојем орошено лице, налакти се и продужи:

- Лежим и ћутим - мисли и осећања роје се у мени. Присећам се прошлости, родитеља, славе, иконе и кандила. И неостварених надања мојих родитеља. Сетих се: јуче је био пети, а данас је шести мај. Ђурђевдан освањује, крсно име мојих родитеља - и моје. Устанем, погледам на сат - четири. Они спавају. Обукох се и умих. И ако је давно било, сећам се где бејаш склонио нашу славску икону. Извукох је покривену слојем прашине и паучине, очистих је и поставих на место, где је накада стајала. Ноге ми саме клонуше и ја клекох испод ње. Дуго сам се молио, од срца и искрено, као што је некада мајка чинила. Устадох и пољубих лик Светитељев. Ох, како зажедох да у руци, тако пред иконом, држим припаљену воштаницу. Али где сада да је нађем? Вратих се поново у собу сину и жени.

- Устани, пробудиш је, пробуди и дете.
- Рано је још, рече она, нећеш ваљда на посао сада?

- Устаните, данас је Ђурђевдан, наша слава. Данас је уствари рођендан нашег сина. И мој. И твој. Рођендан наше куће.

Мој сабеседник заврши своју причу, из груди му излете дубок и снажан уздах а лице му се озари:

- Оче, набави ми, молим те, кандило за моју икону а у недељу дођи да крстимо мога сина!

о. Милосав Гвоздић

А где је нестало? Хиљадама година је постојао, па је одједном нестало? Можда су Га атеисти заменили и назвали „природом“?

Једанпут сам у школи, у четвртом разреду, разговарао са децом и поставио им овакво питање:

- Кажите, децо, шта је то природа?

Девојка из прве клупе је подигла руку и рекла:

- Природа - то је све што нас окружује.

- Хајде сада да тачно анализирамо шта је све то што нас окружује. Под природом подразумевамо сунце, месец, планете, звезде, ваздух, земљу и све што је на њој, воду и све што је у њој. А реците ми: да ли су сунце, месец, планете... живи?

Деца одговарају.

- Нису, јер одговарају на питање „шта“.

- А имају ли они разум?

- Наравно немају.

- Али, у ту природу, - кажем ја, - спада и човек, животиње и птице. Јесу ли они живи?

- Јесу, јер одговарају на питање „ко“.

- А ко од све природе која нас окружује има стваралачки разум?

- Човек.

- Тачно. Хајде сад да још једном истакнемо да су сунце, месец, земља, вода - неживи и да немају разум. А када на примјер лете авион и птица да ли у лету личе једно на друго?

- Да, зато што је академик Жуковски модел авиона узео од птице.

- Реците, децо, - наставио сам са питањима, птицу можемо убити и опипати јој кошчице, а исто тако можемо раставити авион на делове. А шта је лакше саставити: авион или птицу?... Наравно, сасвим је јасно - авион, јер птицу још нико никада није саставио. Ко је конструктор авиона?

- Човек.

- А ко је конструктор птице?

- Природа, - једногласно су одговорили деца.

- Добро, - кажем ја, - а ко од природе која нас окружује има стваралачки разум?

- Човек.

- Може ли човек да створи птицу?

- Не може.

- Како је неразумна, нежива природа могла да створи живу птицу? Пошто је човек такође део природе, испада да је и њега створила неразумна, нежива природа. Или је можда он сам створио себе? Узео однекуд руке, ноге, главу.... То је необично.... Можда су се сунце, месец, планете, ваздух, земља и вода скупили и почели да размишљају: како створити птицу? Дакле, ко је конструктор птице?

- Половина разреда одговара: „Бог!“, а друга половина: „Природа“.

- Ако је све створила природа, значи да је постојало време када ње није било; и како је онда она могла да се створи? Треба се попети на једну степеницу више и поставити себи питање; а ко је тако разумно створио све у природи? Људском разуму то није могуће, то може само Виши Разум. Тај Виши Разум јесте Господ.

- Бог - то није деда са брадом, који лети иза облака. Господ - то је најчистији Дух. Бога нико никада није видео, али се Он често откривао и открива се људима. У нашем животу има много тога што ми не можемо голим оком видети или опипати, али ипак знамо да то постоји: тако, на пример, не видимо разум, не видимо љубав, не видимо да је ваздух испуњен радио-таласима, који носе људске мисли... И да бисмо схватили шта је љубав, треба да заволимо; да бисмо видели радио-таласе, потребан нам је специјални апарат. Тако је и у духовном животу: када се човек окрене Господу, када подеси свој апарат - душу, он онда „види“ Бога, спознаје Га и добија мноштво доказа и сведочанстава о томе да Господ постоји.

КАКО СЕ ИЗБАВИТИ ОД УНИНИЈА?

Обично се у човеку дешава постојано униније онда када у њему нема молитве. Посебно је то код горделивих људи, код оних који осуђују ближњег, траже му „длаку у јајету“. Таквим људима можеш говорити да не треба тако да раде, униније их може сасвим исцрпети и досадити им - али, они неће ништа схватити. Они желе да буду свуда главни, свуда да забију нос, све да знају и свима да докажу своју правичност. Такав човек поставља себе веома високо. А када наиђе на отпор, онда се догађају скандали, падају увреде - благодат Божија се повлачи и човек пада у униније. Посебно често пада у униније онај ко се није покајао за своје грехе. Душа његова се није помирила са Богом.

Зашто човек нема мира, спокоја и радости? Зато што нема покајања. Многи кажу: „Кајем се“. Али, кајати се на речима, искључиво језиком - то није довољно. Ако си се ти покајао што си осуђивао и имао зле помисли - онда више немој чинити те исте грехе по речима св. апостола Петра, „свиња се окупала, па се у благу ваља“ (II Петр. 2,22). Не враћај се у то благо и онда ће ти душа увек бити спокојна. Ако нам се, рецимо, деси да нам дође ближњи и увреди нас, треба то претрпети. Тешко томе човеку који је дуго времена себи набијао цену и високо мислио о себи, па га је одједном неко смирио! Он ће се, свакако, побунити, биће незадовољан, увредиће се. Такав је пут гордога човека. А смирени мисли да, ако су му нешто и приговорили - значи да тако треба, да је заслужио...

Наш пут хришћански је овај: да ни о коме не говоримо ништа лоше, да никога не озлојеђујемо, да све трпимо и свима да доносимо мир и спокој. А на свој зли језик да наложимо епитимију, да му кажемо: „Читав живот си брбљао - сад је већ превише! Прихвати се молитве. Нећеш? Е, па приморај се!“.

Ако је униније управо дошло, тек почело да делује - отварајте Јеванђеље и читајте док демон не оде од вас. Ако, на

пример, алкохоличар пожели да попије и ако схвати да га је напао демон, нека отвори Јеванђеље, прочита неколико глава - и демон ће сместа отићи. И тако је могуће победити сваку страст од које човек пати. Почнимо да читамо Јеванђеље, призовимо у помоћ Господа - и одмах ће демони отићи. Овако је било са једним монахом: он се молио у келији, кад му дођоше демони у видљивом облику, ухватише га за руке и почеше да га вуку напоље из келије. Он се упирао рукама о довратак и завикао је: „Господе, како су демони постали дрски - да насилним путем из келије извлаче човека!“ И демони одмах ишчезоше, а монах се опет обрати Богу: „Господе, зашто не помогнеш?“ А Господ му одговара: „Па, ти ми се не обраћаш. Чим си ми се обратио, одмах сам ти помогао“.

Многи не виде милости Божије. Бивали су разни случајеви. Један човек је стално роптао што му Мајка Божија и Господ ни у чему не помажу. Једном му се јавио Анђео и рекао му: „Сети се како си једном пловио у чамцу са пријатељем, па како се чамац преврнуо и твој пријатељ је потонуо, а ти си остао жив. Тебе је тада спасила Мајка Божија - она је чула и услишила молитве твоје мајке. А сада се сети како сте се возили у кочији, па како се коњ тргнуо у страну и кочија се преврнула. Са тобом је седео један друг - он је погинуо, а ти си остао жив“. И стаде Анђео да му набраја још много случајева који су се с њим догодили у животу - колико пута му је претила смрт или нека непријатност, а све је пролазило мимо њега...

Ми смо просто слепи и мислимо да се све то догађа случајно, па због тога нисмо ни захвални Господу што нас спасава од невоља и беда.

Свештеник се налази између ватре и воде; крене на лево - ватра га пече, крене на десно - вода га попија.

ЗБОГ ЧЕГА САЊАМО СТРАШНЕ СНОВЕ

Када човек пребива у гордости, када све дарове и способности које му је Бог дао приписује себи и ставља себе изнад осталих, мислећи „ја нисам такав“ или „ја нисам као сви други“ - онда благодат Божија одступа од њега и више га не штити. А грех гордости је најстрашнији, пошто човек краде и отима од Бога и приписује себи. Налазећи се у таквом - безблагодатном стању, човек кад легне да спава може видети себе у сну у страшним ситуацијама. Могу га нападати неки страшни, црни људи или га терати пси и неке друге звери, или крене да прескочи велики јарак, па промаши и почне да пада, па се од страха пробуди. Пробуди се и обрадује што је све то само сан. Нападају га свакојаки гмизавци, змије. Свашта се у сну може видети! Кроз такве снове нам Господ показује да ми живимо неправилно. Када човек увиди своје греховно живљење, када схвати да живи само од милости Божије и да се с нама ништа не догађа без воље Божије, када себе преда Богу - тада ће све бити како треба, започеће благодатни живот. Када дозволимо Богу да Он Сам устроји наш живот, тада ће нам се душа успокојити.

Наравно, и свете људе плаше демони, али, тада већ није страшно - њих чува благодат Божија.

ТОРБА СРЕЋЕ

Торба наше земаљске среће увек је подерана. Што више у ту торбу трпаш, трпаш, то се више из ње просипа. Најнеискуснији у божанској мудрости носе највеће торбе, а мудраци ходи сасвим без торбе.

Ако се радујеш што код тебе није овај случај, те што твоја торба не изгледа подерана, а ти послушни команду смрти, један, два, три - и ти ћеш се осетити на ивици гроба, у коме ће те притискивати не само земља него и твоја препуна торба среће, која удвостручава таму и тежину гроба.

КАКО СЕ ПОНАШАТИ У БОЛЕСТИ? ШТА ЈЕ У ТОМ ПЕРИОДУ ВАЖНО ЗА ЧОВЕКА?

Најважније од свега је - не забрављати бити благодаран Господу за све. Када нам дође болест, добро упамтимо ово: што је већа бол, више је потребно благодарити Господу. Говоримо: „Слава Ти, Господе. Ова болест ми је дата због неких грехова. То ми је потребно ради очишћења, па чак је премало. Потребно ми је још више невоља и болести - толико имам грехова!“ Ако тако будемо Богу благодарили, преврћући се (у болести) с једног бока на други, онда ће нам Господ дати снаге. Душа ће се тада брзо очистити од грехова.

Познавао сам у Почајевској лаври неког јерођакона Герасима, који се био страшно опекао: изгореле су му руке, леђа, стомак. Шест дана је стајао на коленима, јер му је било немогуће да легне. Није уопште зароптао иако су му руке биле скоро сасвим црне, изгореле. Ниједном није зароптао. Причешћивали су га сваки дан. Кроз 6 дана, преселио се у Вечност. Када му је било опело, на празник Ваведeња Пресвете Богородице, рекао сам народу у проповеди да се моле за њега. После службе сам отишао у келију, прилегао и тада га од једном угледао. Стоји на оном месту на коме је горео и говори ми: „Хвала ти много. Ја сам - жив“. Значи да се народ помолио за његову душу.

Потребно је, дакле, благодарити Богу у болестима, а не роптати. Многи добри људи су чак молили Бога да им пошаље неку болест. Треба носити неки терет на својим плећима, имати неки бол. Здравих људи су раније носили на себи вреће са песком или тешке вериге. А од нас се не тра-

жи друго осим да благодаримо Богу у болести. Господ зна ако нас боли је-тра, или срце и глава. Господ зна коме је шта потребно за спасење и очишћење душе. А многи од нас су толико зла нанели ближњем! Понекад узастопце неког кињимо и душу му изнуравамо, а нас не дозвољавамо ни да такну. Болесни смо, нерви су нам попустили. Ја таквим „болесницима“ често кажем: „Ваше нерве треба изоловати“. Знате ли како се

искре огољени проводници? И код човека је слично: близу је инфаркт ту где су нерви „пустили“. Унутра се искри - из срца иде огањ, дим и смрад. Потребно је изоловати нерве простосрдчним покајањем (сетити се свих грехова), не површним, већ детаљним. И треба се смирити, трпети све и свакога. Тада ће се наши нерви учврстити.

ИЗВОР МИЛОСРДНОГ НЕПРИЈАТЕЉА

Ово се догодило у Аравијској пустињи. Поред усахлог извора уста-вио се стари араб ради одмора. Осећао је жеђ, али није хтео узети тикву с водом, јер је знао, да за два дана хо-да на своме путу неће наћи воде. У том тренутку, поводећи се, кладенцу је пришао млад човек.

„Воде, воде“... моли он пружјући руке. Старац је тужно занихао, гла-вом, рекавши: „кладенац је сув“.

„Умирем од жеђи: већ три дана ни-сам окусио ни капи воде“. Старац му тада пружи суд са водом.

- Стани... Ти си из племена Самаи-ла, рече му младић.

- Да...

- Познао сам по твојем прстену. Ја сам из Асхадида, непријатељ твога племена и ти ми не можеш дати воде.

- Пиј, кратко одговори старац. Младић узео суд и стаде пити.

- А сад иди са тим судом за два дана доћи ћеш до оазе.

- Оче... Шта ће с тобом бити!!

- Ја ћу остати овде, јер ја сам стар а ти си млад. Кад дођеш дому, реци ка-ко се понео хаџи Самаил.

Младић пође па се опет врати и ре-че: имаш ли деце, синова, кћери, уну-ка?

- Никога, рече старац и младић по-ђе спокојан.

Старац је слагао. Имао је деце.

Прошло је неколико дана. Асха-дид се врати кладенцу с водом и ка-милом, али старац беше мртав. Али поред његова тела текао је извор жи-ве воде, који је извео Господ - за спо-мен дела милосрђа. Извор овај на-зват је извор „милосрднивог неприја-теља“.

РАДИ

Сваки живи човек мора радити, јер је свакоме потребна храна, одело, кућа или стан, а све ово се добија радом, трудом. Може не радити онај човек, коме не би била потребна храна и одело а живео би под откривеним небом. А пошто је то немогуће, то и човек не може не радити, јер мора вршити дужности породичне, друштвене и државне.

Бог је даровао човеку живот, и Бог му је заповедио да ради у животу. Ово нека сваки запамти и нека ради свој посао усрдно, без жлости, без роптања на свакодневни свој рад. Ако је твој посао тежак и уморан, ако са знојем и тешкоћама зарађујеш издржавање, сети се, да на земљи само онда неће бити тешког рада, када на њој не буде греха. Ако твој посао заузима све твоје време и немаш одмора и мира, сети се и теши, јер твој стални рад чува те од греха, којим је богат људски народ.

Леност и неред први су повод греху. Човек не може бити без рада. Ко се не труди, не ради свој посао, тај се одаје нераду, пороцима. Ко су скитнице, ко лопови, варалице, лажљивици, ко кривци, клеветници и парничари? Све су ово људи нерадници, лењи који не раде свој посао и поштено се не труде. Научите их раду, они ће се оставити од својих порока и постаће људи поштени и добри.

Не ради само онај ко оре своју земљу, или ко служи. Као што у свакој кући и у обичном животу не раде сви један посао, већ један у пољу, други на гумну, трећи кући, четврти код деце итд. Тако и у великој породици или друштву у свим слојевима, у свим звањима, запослени су и раде; и сваки човек у свом раду, чему је прилагођан, чему је научен и где је постављен ово и ради, и овим радом доноси користи друштву а себи зарађује издржавање.

Свакоме је познато, да у тако великом друштву, као што је држава, немогуће је бити без земљоделца, трговца, управљача, свештеника, војске, учених људи ве-

штака, уметника итд. Разни људи у друштву бирају себи разне послове и труде се у свом раду.

Неко мисли да у вишим пословима и дужностима у друштву нема посла, рада и брига. Узалуд ти тако мисле. Када је земљоделац свршио свој дневни посао и одмара се, у то време у сред поноћи колико њих раде и лупају главом над друштвеним пословима? Онамо управљачи мисле о благостању народа, тамо се судија труди да пресуди спор парничара, научници раде на науци, на користи нашег образовања и просвећење итд.

Зато сваки нека ради да је прослављен у друштву, то је дужност наша на земљи. Али ми нисмо створени за земљу већ за небо. После рада и брига земаљских узнесимо свој ум и срце горе, откријте пред Богом своју душу, благодаримо му и молимо му се, од рада пређимо молитви, од молитве раду.

Опоменимо се да, сваки поштен рад не само да је средство против лењости, сваког дела и порока, већ и средство за достигнуће чистоте душе и будућег блаженства.

СУЈЕВЕРЈЕ

Има таквих појава у животу, које могу са свим случајно доћи једни за другим и ако нису везани међу собом законом узрочности и последица. Ако овим појавама, који сасвим случајно наиђу једни за другим, придамо значај узрока и последице, онда падамо у заблуду, и предрасуде, као нпр, кад за један сто седну тринаест лица, сматра се за несрећу, само зато што је некад, некога постигла каква несрећа, а било је за столом тринаест лица; или некоме зец, мачка, ил ко са празним судовима пређе пут; или кад кукумавка на кући или дрвету у дворишту виче-кука; или кад пас заурличе итд.

Деца, која су љубопитљива и довољно непозната са спољашњим светом и природним законом, лако могу пасти у заблуде, имати предрасуде, бити сујеверна, а све што се у детињству усвоји, често у једној или другој форми остаје за цео живот, смета умном и моралном развиту човеком.

У нашем народу има заблуда, предрасуда и празноверја а ово утврђује површност и детињство у вери. Вера, примљена срцем, изражава се у осећајима и игри уображења. У човеку са детињском вером нема сумње, нити жеље за испитивањем, истраживањем и размишљањем о својим обичајима и убеђењима, о својим веровањима и тежњама. Она води човека и не да му да се осврне ни десно ни лево, ни натраг и он је искрено слуша. Зато многи мисле, да је оваква вера искрена и јака, јер су оваквим људима разумљиве спољашње појаве, које на њих чини дубок утицај и покретством њих приступачна им је Божја истина.

Не велимо да су они безверни, али нису у стању дати одговора њиховим високим осећајима.

Они горке сузе лију за време проповеди с црквене предикаонице, а на питања да ли су разумели оно што је свештеник говорио? Одговарају: Бог зна. „Зашто

плачете? питате ви, и они вам објашњавају: зато, што себе сматрају за велике грешнике.

Код оваквих људи врло ћемо често наћи на погрешно разумевање хришћанских истина; измешано јеванђељско учење и предање Црквено са најништавнијим, изопаченим појмовима; претпостављење сујеверја живој и правој заповести закона Божијег; тајанствено гледиште на биће и рад човеков и на природу која га окружава.

На тај начин, варница детиње вере, која тиња у човечијем срцу; а која се не храни познавањем истине, као да је бачена на пустом месту и јако се распали при дувању погодног ветра, или пак са свим исчезава.

Сујеверје је недостојна глупост за човека. Слабог човека предаје варалицама, јер уместо утешне наде на Свемогућег, Премудрог и Свесилног Бога, без чије воље ни длака с наше главе не отпада, он осећа само страх од необичног и бесмисленог случаја.

П. Т. З.

Архијереј љрајнојољски заже ле да види љрејодобноџ Максима Кайсокалива и да разџовара са њим. У љрајној своџа љакона он дојуџова у Свеју Гору. Да би љроверио љласове о љрозорљивосџи љрејодобноџ Максима, архијереј се најрави љаконом а своџа љакона обуче у своје архијерејске одежде. И кад архијереј, обучен као љакон, уђе љредходно к њему молећи ља да љприми љрајнојољскоџ владику, љрејодобни му одџовори: „Не кушај моју убоџосџ, свејџи владику, неџо ме блаџослови. Ојросџи ми, насџави он, ја видех како ви с љаконом измењасџе одело“. Архијереј замоли ојрошџај од љрејодобноџ, и врати се од њеџа са великом коришџу љо своју душу.

УЗРОЦИ ЉУТЊЕ

Некада је живео један човек, који се јако љутио, али се веку после тога зато кајао. Он је мислио: „Неваљали су људи узрок мојој љутњи; отићи ћу у шуму да живим, нећу тамо никога видети, нећу чути ништа рђаво и нећу се имати нашта наљутити“. Тако је и учинио. Отишао је у шуму код једног извора, у кршу и почео је правити колибу. Од тешког рада био се ознојио и да би се расхладио хладном водом, метнуо је свој крчаг под извор. Крчаг није имао своју дршку, већ га је носио на узици. Од јаког надирања изворске воде, крчаг се преврне те се вода проспе и кад се већ ово неколико пута поновило, пустињак се наљути, потегне свој крчаг о камен те га разбије. Одмах је по обичају дошло кајање и кад је угледао парчад од крчага, рекао је у себи: „какав сам глупак, мислио сам да љутина у мене улази а она из мене излази; вратићу се из ове пустиње људима, да би могао добити добар савет и молити се, да се моје срце поправи.

Узроци љутње нису изван нас, већ у нама самима. Они не зависе од каквих спољашњих околности, већ од душевног стања оних који се љуте. Љутина је штетна за човека, зато је треба избегавати. Треба се сетити апостолских речи: „буди спор срдити се, јер срдња човечја, не чини правде Божије“ (Јак. 1, 19-10). Нарочито се треба чувати да у љутини не учинимо што на жао своме ближњему.

Ако осетите да сте љути не говорите, да се не би више љутили. Треба сачувати хладнокрвност, јер љутња није никакав доказ. Неко је запитао

свог суседа, који га је победио својим стрпљењем и хладнокрвношћу како то он може подносити увреде и овај му одговори: „Пријатељу мој, одмах ћу ти одговорити. По природи ја сам био тако исто буран и плаховит као и ти. Приметио сам, да људи кад се наљуте, увек јако вичу и помислио сам, да кад би могао да се уздржим и не вичем, онда се не би љутио могао бих угушити своју љутњу. Зато сам поставио себи правило, да никад не вичем, не подижем свој глас изнад обичног говора и брижљиво чувајући ово правило, благодарећи Богу, потпуно сам удесио, са својим од природе неуздржљивим језиком“.

Темељ је свих врлина, владање собом. Ако човек попусти својим људима и страстима, од тога је тренутка изгубио своју моралну слободу.

о. Т.

Једном љуџујући у своју љосџојбину својој родиџељској кући, Симеон Н. Боџослов, сџиже на реку Галос у Виџинији. Крај реке виде једноџ рибара и уџиџа ља да ли има да му љрода рибе. Овај му се љожали да од ране зоре ево чиџавих дванаестџ сџџи лови, и ниџиџа није уловио. Свејџиџељ му онда љредложи: „Баџи удицу у име моје, и ако иџио Боџџом љомоћу ухваџиџи, иџи љеџи ми љродаџи“. Рибар баџи удицу, и љоџ часа уџеџа велику рибу, узе је и сџрџа љод своју кабаницу. Свејџиџељ му онда рече: „Ево иџи новац као иџио смо уџговорили, и дај ми рибу коју си ухваџио у име моје“. Рибар му на иџо одџовори: „Она љреба мени за једноџ сенџџора и нећу да је љродам“. Свејџиџељ насџави свој љуџи, и љек се одмаче, а рибару се оџрже риба иџод кабанице, буџну у реку и изџуби се.

СТИД

- Сведочанство о греху и помоћ у борби против греха -

Постоји једна дивна особина у људској природи, која му помаже да се уздржава од грехова. То је стид. Дивна људска особина! Човек, обузет стидом, долази изненада у тако стешњен и непријатан положај да не зна куда би пошао. Најрадије би побегао од људи...

Каква је то особина? Шта је то стид? Стид се као и страх јавља у два вида. Први је стидљивост - особина целомудрија и непорочности. Та особина припада дечијем и млађем узрасту, као непорочном, коме су стране страсти које узнемирују старије. Но, понекад и старији имају такав стид, ако воле да чувају целомудрије у мислима, речима и делима и ако се гнушају од сваке појаве неморала и греха у себи. Та особина је и она коју апостол заповеда, посебно хришћанкама, када каже да украшавају себе добрим делима, са стидом и честитишћу (1 Тим. 2; 9,10). Тако су целомудрени и непорочни били прародитељи пре пада. Њима је био непознат онај стид који је сада својствен нама. Постање говори о њима да се они, како нису имали одеће, нису стидели (Пост. 2, 25). А од чега су и имали да се стиде, будући непорочни и чисти. Стид, дакле, у свом правом смислу јесте знамење греха. Он се јавио истог часа по паду како то видимо на тим истим нашим прародитељима. Да, стид је сазнање греха, осећај кривице, отворена појава наших немоћи, обличавање наших тајних безакоња. Постидимо се чим постану јавни наши недостатци, који су били непознати или које смо хтели да сакријемо од људи. Стидно нам је кад се открију

наше самољубиве и себичне намере и дела, ако смо се на пример лицемерно представљали благочестивим, ако смо давали новац у цркву и сиромасима из сујете, одлазили на богоугодна места у тежњи да добијемо награду. Стидимо се када се откривају наша зла дела, када смо неког отворено осудили, исмејали, ако смо неког обманули или тајно нешто туђе присвојили, ако смо преваром достигли част или стекли себи имовину. Постидимо се када постану позната наша зла расположења и страсти - лицемерство и ласкање, неискреност, препреденост, завист; злурадост; када постану јавна наша тајна домаћа безакоња: пијанство, разврат, свадљивост.

Како нас је стид кад људи упознају наша безакоња и грехе! Тешко нам је да се појавимо у друштву. Како мучно осећање прожима наша срца, како је оно урезано на нашим лицима и тиме још више увеличава нашу унутарњу пометеност и јад.

Када је на једном јудејском сабрању (скупу), након што је Господ Исус Христос исцелио згрчену жену, старешина имајући негодовање и завист према Христу, пред свима рекао да Христос нарушује закон Божији зато што исцељује суботом. Господ је обличио његово лицемерје пред свима - и како је тада било непријатно и стидно тим Његовим непријатљима. Стиђаху се примећује Јеванђелист, сви који му се противљаху (Лука 13, 17).

Стид нас је да се покажемо пред људима кад постану позната нека наша зла дела, чак и само једно једино

преступање, неприличан поступак. А како ће нам тек онда бити на оном свету, пред Богом, светим анђелима и свим људским родом? Како ће мо тада, у таквом сабору слушати откривење и изобличење свих наших током целог живота чињених грехова, јавних и тајних злих дела, и не само злих дела, већ и мисли, намера, жеља и свих расположења према греху?! Како ће нам бити? Тада ћемо само пожелети да нестане сунца, да не би више било дана и светлости Божије. Тада ћемо пожелети да побегнемо, али нећемо имати куда, желећемо да се сакријемо, али нећемо имати где. Рећи ћемо горама: „Падните на нас и сакријте нас“ (Откр. 6,16), али се ни то неће догодити; доживаћемо смрт, а она ће бјежати од нас (Откр. 9,6). О како је потребно прилежно се молити Богу за то да станемо непостидно пре Сина Човјечијег (Лука 21, 36), када Он дође у слави Оца својега са светим анђелима! (Марк. 8,38). Како је потребно да се трудимо да избегавамо зла и срамна дела!

Стид овога живота је онај који нас поражава овде, у друштву људи; од њега се уздржавамо чињења јавних безакоња, срамних и ружних поступака. Управо ти наши зли поступци и греси и чине да се стидимо. Ми јесмо грешници иако никада не желимо да изгледамо тако. А чим наши греси постану јавни, постаје нам тешко и несносно и стидимо се. Тако се тим стидом уздржавамо од греха; почињемо да избегавамо зла дела, да не би због њих изгубили добар глас и поштовање у друштву, да не би

укаљали своје хришћанско звање делима неприличним њему. А стид будућег века, када ће грешници бити посрамљени на свеопштем сабору пред лицем Бога и светих анђела? Тај стид нека нас уздржава од свих, и оних тајних и скривених грехова који нису познати људима већ само једином Богу, који ће и освјетлити што је сакривено у тами и објавити намјере срца (1. Кор. „„5).

Велика је Божија милост према човеку. Браћо, Господ Бог је усадио у човека такве силе и осећања који му помажу да непорочно служи Богу и да се уздржава од греха и пада. Тајна сила савести и унутрашња осећања страха и стида - природна су и сваком човеку својствени гласови који никада не ћуте, заустављајући нас на путу ка пороку и зовући нас на пут ка врлини; гласови који постојано сведоче о нашем паду и увек нам представљају наш грех страшним и погубним.

Тешко нама ако и ти гласови у нама не делују, ако да тако кажемо не слушамо себе саме и радимо оно од чега нас наша сама природа уздржава и опомиње нас, против тога. А то је најжалост често управо тако. Ако упоредимо себе са нашим благочестивим прецима увидећемо велику разлику и то не на нашу корист. Савест наших предака показује нам се у најсветлијем облику: она је за њих била божанствени закон, против кога погрешити им је било исто тако страшни као и против самог Бога. У узајамним односима савест је за њих била убедљивија, вернија и чвршћа од свих докумената. Дата реч или обећање били су свети и незаменљиви. А у каквој су тек мери били прожети стахом Божијим, дубоким поштовањем према светињи, поштова-

њем и покорношћу властима, повиновање правилима и установама црквеним и законима грађанским! А онда целомудрије, скромност, стидљивост, посебно међу девојкама и женама ранијих времена! Те особине нису биле само њихов украс већ и правило живота, исто онолико колико свето колико је света за хришћане уопште чистота живота и непорочност.

Да ли је исто тако и сада? Макар у најмањој мери? Не и не! О стању савести у наше време сведочи смањење узајамног поверења, свађе и парнице често и међу рођацима, непоштовање родитеља. Недостатак страха показује наше непристојно понашање у храму Божијем, нарушавање црквених уреда и правила, својеволјност и многе друге ствари. О скромности и стидљивости да и не говоримо! Те особине сматрају се чак недостацима и манама, а као савршенства за образованог човека се проглашавају нескромност и слобода, чак и бестидност у одевању и обраћању једнога пола према другоме.

Такво је наше време. Изгледа да што се побољшавају спољашњи услови живота, то се дешава пад унутрашњег стања у човеку и упоредо са већим сазнавањем и образовањем (данашњим, прим. прев.) иде и губитак добрих наклоности и морално кварење живота.

Потребнији су нам сада, више него икад, савети које хришћанима дају Апостоли: „Не саображавајте се овоме вијеку, него се преображавјте обновљењем ума свога да искуством познате шта је добра и угодна и савршена воља Божија“ (Римљ. 12, 2). „Спасите се од овога поквареног рода“ (Дјела 2, 40). Боже наш слава Теби!

За време архимандрита Саватија догоди се следеће дивно чудо. Један сељак, који живљае у близини обитељи светог Арсенија, закопа у шуми своје благо, жалећи да га сачува. После неког времена овај човек дође опет онамо где беше сакривен његов новац, стаде га тражити, али га не могаде наћи. Сељак паде у велику тугу, стаде јадиковати и плакати. Он чак хтеде и да се обеси, и већ беше привезао уже за дрво. Утом изненада стаде пред њега благообразни муж и рече му: Зашто си, чедо, намислио зло у свом срцу? Зашто хоћеш да погубиш душу своју и осудиш себе на вечне муке?

Сељака спопаде страх и трепет: он стаде плакати. На питање красног мужа, зашто тако горко плаче, он одговори да је сакрио свој новац и не може да га пронађе. Благообразни муж удари жезлом у земљу и рече: На овом месту ћеш наћи то што тражиш. - Сељак, раскопавши земљу, нађе своје благо. Поражен тиме, он стаде благодарити благоликог мужа и упита га: Одакле си, часни оче, и како се зовеш, да бих ти ја могао заблагодарити што си ме спасао и што сам нашао своје благо. - Ја сам Арсеније и живим у обитељи, подигнутој мојим трудом. Иди тамо и узнеси достојну благодарност Богу.

Из Житија свјетих

Неки њобожни човек, њо свом слуги, њосла ѡбредобном Бенедиктију два крчаџа вина. А слуга сакри негде уз њуш један крчаџ с вином, а друџи донесе оцу. Прозорљиви сѣарац, ѡишѡишѡјајући слугу рече му: Пази, синко, да не ѡиѡеш из оноџ крчаџа ѡишѡ си сакрио на ѡушѡ, неџо ѡпроси оно вино и видећеш ѡишѡ јеу њему. Посѡидевши се од овоџ укора, слуга се ѡоклони свѣтѡме и ѡишѡде. А кад сѡишѡже до сакривеноџ крчаџа, он, да би ѡроверио сѡарчево рече, сѡишѡде загледашѡи у крчаџ, ѡа изли вино, и са вином ѡишѡде змија. Он се веома уѡлаши, и кајаше се збоџ учињеноџ ѣреха.

ИСПУЊЕНА ДУЖНОСТ

„Вера без дела мртва је“
(Јак. 2,17)

Мршаво, сипљиво кљусе, упрегнуто у претоварене таљиге једва корача по неравној калдрми. Овда онда, задихано од умора, фркне на ноздрве, надајући се, ваљда, да ће јачим избацивањем ваздуха смањити терет, који му је немилосрдни господар ставио на изнурену снагу. Али, на против, са сваким фркањем смањивао се на терет, већ отпорна снага ове невинне животиње. По кад-кад би бедно кљусе, повијајући се од терета, одмахнуло својим нетимареним репом, а сваки замаха као да нам је болно добацивао прекор: људи, што вам је сваки час на језику милосрђе, доброта, љубав, па чак и према непријатељима, зашто немате бар искрицу сажалења према мени вашем хранитељу?! Зашто ме овако бездушно мучите?! А његов господар, без сумње, свестан свога уображеног човечанског достојанства, мирно корача крај кола, неосећајући ни најмање грижу савести, што се његовом кривњом мршаво кљусе тако бездушно мучи. Удубљен у своје мисли час по час би ошинуо кљусе, гонећи га, да му што пре заслужи новаца. - За овај товар - успут је рачунао - добићу два динара. Добро је што сам претоварио иначе не би било ни шест гроша. Од ове зараде купићу кљусету за два гроша сена, доста му је, а за зоб ће да опрости. Ако ће мо право нема се зашто ни купити. Док набавим леба и с леба за сутрашњи оброк, тек ако ми остане која цркавица за једно две ракице, да се као човек поткрепим. Има још једна мала узбрдица да се

пређе, па ће после лакше бити. На стаће блага низбрдица. Кљусе запиње из све снаге да кола извуче уз брдо. Леђа је тако погурило, да безмало наличи на једног рбу камилу, а ногама прави ситне, журне кораке. Бокови се, због сипње, равномерно врло брзо дижу и спуштају. Пара на ноздрве млазевима јури. Уморне ноге све више подрхтавају. На половини узбрдице снага га издаде, клече на предње ноге, али одмах покуша да устане. Тек што се ослонио на десну ногу, заниха се и опет паде. Кочијаш, псујући гадно све што му на уста дође, притрча задњим точковима, поткочи их да се кола не враћају, а кљусе ошину неколико пута. Прикупивши и последњу снагу, оно устаде и цептећи целим телом покуша да извуче кола, али и поред свега усиљавања не могаše ништа учинити. Одупревши левом руком о левчу, кочијаш је десном и даље шибао по дрхтавом телу свог хранитеља... Требало је мало помоћи, - само још један човек да погурне кола и она би била извучена на брежуљак па би после могло и само кљусе даље вући. Али људи, што тако лепо причају о љубави, милосрђу, хуманости пролазили су мимо овога призора сасвим равнодушно и сваки журио за својим личним послом. Њиховога хуманог срца није се коснуло страдање ове животиње а она их је тако молећиво погледала... - Ко би се још понизио, да улицом гура кола - мислили су уображени пролазници?! - Та то би тако простачки било! Прошао је туда и један члан друштва за заштиту животиња. Он је мимогред изгредио кочијаша и записао његов број. Али ни помислио није, да

му је дужност стварно помоћи - погурати кола. Тиме што је изгредио кочијаша, мислио је да је испунио своју дужност и отишао задовољан, убеђен, да је извршио једно добро дело. Успут је састављао у мислима нотицу за новине о бездушном кочијашу, кога би полиција требала казнити што је мучио марвинче. Цела нотица садржала је пуно болећивости и сажалења за јадно кљусе. Као да су њему требале звучне речи, болећиви изрази, а не брза истинска помоћ! Близу ноздрва кљусетових беху се докотрљале две крупне сузе. Ах, колико је јада скупљено у овим двома кристалним сузама; колико је прекора за човечност људи у њима било?! Пљусак удараца и даље је падао и остављао трагове на ознојеном, мршавом телу кљусетову. А из његових добрих очију круниле су се сузе и наговештавале бедним људима: да су и животиње створења божја, која осећају болове и да и на њих треба прострети закон љубави и милосрђа. Баш тада наилазило је тужан мртвачки спровод. Пред црним, ишараним сребрнастом бојом, стакленим колима на тријестак корака, ишао је свештеник у црној, ширитом оивиченој одежди са израђеним белим крстом на леђима. Његово благо лице, освенчено кратком, коврчастом, меком брадицом одсјајиваше доброто. Његове плаве као небо очи откриваху нежну, лако-упечатљиву душу. Док је он, као телесни човек корачао калдрмом, дотле је у њему други, душевни човек корачао по цветним перивојима душиним и сањао о бескрајном добру васколиког човечанства. Због тога његове очи, као да су слабо примале спољне утиске, но, напротив, кроз њих се расипаху зраци унутарње добре душе, под чи-

јим погледом замире свако зло. И окорели зликовац помилован овим пастирским погледом почиње кривити своју сурову душу за добро и узвишено. Тек кад је пришао доста близу, свештеник је опазио кочијашево немилосрдно шибање и страдање бедне животиње; видео је приказ, који га је до срца тронуо. Није имао времена ни да размисли, да ли сме, с обзиром на хладни писани закон, под освећеним одежама гурати кола. Само је имао толико времена да се запита, шта би Христос, чији је он заступник на земљи, сад у овом тренутку урадио. И као одговор на ово питање сину му мисао: добро је дело највећа светиња, светије од свих одежди, од свих храмова, од свих олтара; - Христос би добро дело учинио, па ма се све, вековима освештане форме поништиле. - На посао! У одежама приђе колима и поче их гурати, а кочијашу благо приметити: - Не псуј, брате, не ружи светиње, но баци бич, па обема рукама погурај. Изненађен појавом необичног помагача, кочијаш је намах бацио бич и удвојеном снагом одупро у кола. Место псовке потекле су са његових усана речи милоште: Ђи, бато, ђи... ајд, роде, ајд!... За трен ока кола су била на брежуљку. Овде их кочијаш заустави да кљусе одахне. Чим су кола стала, бедна се животиња сва стресе, као да тиме хтеде збацили терет, који је до малочас мучаше, дубоко одахну и фркнувши окрете главу назад, и благородно погледа у свештеника. А кочијаш, у чијим грудима овог тренутка беше блеснула хришћанска душа, приђе, скиде капу и целива му руку. - Хвала ти, оче, на истинској помоћи - збуњено прошапта - и опрости. - Богу једном припада хвала, сине, - одврати му свештеник - а мени је била дужност, да

теби и овој животињи, која тако исто осећа болове и умор као и људи, помогнем. Највећу захвалност учинићеш ми, ако од сада не будеш мучио ни ово, ни икоје друго марвинче, и ако не будеш псовао. - Никада, добри оче, тронуто одговори кочијаш. И тада му се учини као да гледа пред собом не обичног свештеника, но светог човека, правог апостола Христова. Док је свештеник вршио ову дужност, спровод се зауставио за један тренутак. На присутнике пратње поступак свештеников неједнако је утицао. Једни, који у свештенику гледају плаћеног човека за вршење обреда, свечаних и тужних верских церемонија, у души својој осуђивали су свештеника, што је овим поступком пореметио тужно, хармонично кретање спровода. Други, на жалост мањи број људи, који у свештенику гледају пастира душе и служитеља не каменог олтара, но престола што се у срцу човековом налази, са кога треба кад да иде горе, небу - беху тронуте делом овога по расту малог а по срцу тако великог свештеника, пријемчивог чак и за боле животиња. Спровод се одмах даље кренуо и монотонно клизио широким улицама. Свештеник је осећао надземаљску радост; његова се душа пенила миљем, које наступа после испуњена дужности и извршеног доброг дела. Овог момента у храму његова срца био је Христос и, благосиљајући учињено дело, тихо му је говорио: - Сваки човек, баш као ово јадно кљусе, вуче своје тешке животне тајиге, натоварене бедама, мукама и невољама. Свештеници моји помозите људима, да своје преголеми терете извуку по неравном, животном путу на високи брег. „На дужности“

П. Х.

МОЛИТВА - МУЗИКА КОЈА ИСПУЊАВА ЧИТАВУ ДУШУ

С почетка отац Алексеј је мало говорио са мном о молитви; само ме је посматрао у цркви.

Када сам му се једном пожалила да ми се код куће права молитва ретко јавља и да је она обично хладна и расејана, казао је:

- За молитву је потребан мир, а ви га сад немате. Растрзани сте на много страна и то вас физички премара. При томе се молитва не јавља. Кад је живот такав каквог га тренутно ви имате, онда се човек мора молити умом, не обраћајући пажњу што се душа не одазива на речи молитве. Али, навикавајте се на њих. Не мари што је ваша молитва само умна, нека је каква било, само се и даље молиш... Не тражите од себе оно што сад не можете постићи. Не ђадајте у очајање. Кад се умири ваш живот онда ће бити могуће, сад не.

Другом приликом ми је рекао:

- Треба да научимо да се молимо и кад свира грамофон, и кад се игра и при свему овом - и показао на улицу.

- Раније не би прошло ни месец дана а да не осетим ту радост у души, а ево колико је сада месеци прошло и - ништа. Тешко ми је. Мени је потребно да то поново доживим. Оче, учините да опет тако буде! Учините!

- Седите.

- Дакле хоћете симфонију радости за своју душу.

Мислила сам да сам тражила нешто добро, а он је то моје добро сматрао рђавим. Била сам збуњена.

Но, то што Бог даје човековој души за утеху и охрабрење, треба само *чекајши*, а молити се за то не сме никада. Јесте ли разумели? Никада! Треба само увек *благодариши Господу ићи* нам *по Својој великој љубави и милости шаље* *шакву утеху* не *гледајући* на *наша безакоња*. А молити се за то, тражити то - *никако!*

шта га све после смрти очекује за његово служење Богу. Наше је да свим бићем заволимо Господа, да Му предамо целог себе, да све своје мисли, сва осећања, сва своја дела управимо на оно што је Господу угодно; да радимо на земљи оно што је Њему по вољи.

Зашто нас је Бог послао на земљу? Зато да бисмо ту радили и трудили се за Њега; да бисмо ту испуњавали Његову вољу, Његове жеље, Његове заповести. Ми смо дошљаци на земљи а ако се свим силама будемо трудили за Господа и служили Му, онда ће нас Он - кад дође време - узети награђу Себи, у нашу домовину.

То је љубав према ближњима.

Љуби Госиода Бога своѣ свим срцем својим, свом
мисли својом и свом снагом својом и ближњега као са-
мога себе.

Но, само чинећи тако радили бисмо оно што је Господу угодно и што је Спаситељ толико пута тражио од нас, и наша савест би била чиста и срце се испунило радошћу од сазнања да је Господ задовољан нама.

- Молити се треба само за једно: да ти се Господ смилује и да ти опрости грехе. Молитва даје снаге да живимо, даје снаге да исправимо свој живот и служимо Њему онако како Он то жели.

Благодарите Му непрестано за Његово велико дуготрпљење и милосрђе и - за све. *А молиши за себе душевну радост и телесна добра, не треба.*

Као што је у животу потребно заборавити себе и живети животом других, тако је и у молитви потребно заборавити себе, своју душу и, *молићи од Госиода само снаге да извршимо Његове зајовести ове на земљи.*

- Сасвим, *сасвим заборавиће целу себе*, савршено заборавите и *живиће живоћом других* - наставио је о. Алексеј. - На себе никад не мислите, за себе ништа не тражите. Заборавите себе, своје „ја“, заборавите сасвим и своју душу и њене жеље и тежње. Примите добро само једно: *служиће свим силама и више од својих сила* Господу Богу своме, *служећи ближњима и волећи их више него саму себе*. Разумете ли?

- Ох, да и те како - одговорила сам. - Само је то сувише тешко. Ужасно тешко.

24

ЖИВОТ

Христова наука не даје човечијој души само мир, она даје и живот, истински живот. Кад су први људи погрешили и грех постао господар света, поток божанског живота почео је постепено усахњавати. То је и природно, јер су се људи удаљили од Бога, извора чистог, светог и праведног живота. Смисао човечијег живота био је у власти, богатству, науци, вештини, уживањима, и задовољствима. Христос нам је својом науком и својим страдањем за нас на крсту, прокрчио пут извору божанског живота; Он нам је повратио љубав Оца небеског и поново нас је спријатељио с Њим. Овај је живот без самољубља и гордости, чист и свет; живот, богат духовних дарова и делима хришћанске љубави; живот, у коме човечји дух налази сву пуноћу свога бића, у коме човечје биће са свима својим силама достиже своје више савршенство; живот потпун, вечан, божански.

Има људи, који говоре о другом животу и обећавају рај на земљи, али им сметају капиталисти, држава, црква и војска. Они раде свим силама да ове установе униште, мислећи да ће после овога сви имати у изобиљу и свима ће бити добро. Ова обећања могу преварити само људе, који правилно не мисле, јер заборављају два факта који владају светом: смрт и себичност. Зашто ће нам земаљски рај ако нема бесмрћа, и на шта ће нам он, кад не може доћи сада, већ ће доћи и при најбољим условима у врло далекој будућности. А дотле, шта ће бити са оним нараштајима, који раде на томе, да тај рај дође. Они ће изумрети једни за другима после великих тешкоћа, мука и жа-

лости, али награде за свој рад неће добити. Је ли то право?

Наука Христова обећава наш рај и то свима, који врше заповести његове. Тај рај биће вечан, и само у томе рају људи могу постићи пуно развиће својих духовних сила. Човечја душа тежи вечности, тежи Богу, и она никада не може бити задовољна без Бога.

Христос нам својом науком даје свој живот, у коме нема себичности, живот пун саосећања и љубави према свима људима. Овакав живот чини, да се људи зближавају и здружују, толико се међу собом сродњавају, да, раније туђи, они постају браћа у Христу; радости и страдања једних, јесу и других, и људи почињу разумевати да је права срећа у томе, ако желимо срећу другима. Пред људима се открива свет љубави, и сваки се осећа као понова рођен. Истина, и у овом животу има жалости, мука и несрећа, али се све то радо сноси, са вером и јаком надом, да ће, после кратког земаљског страдања, настати вечан, срећан и прави живот.

Једнога дана преподобни Бенедикт, по обичају свом, касно увече јеђаше за трпезом, а млад монах, син неког богатог властелина, стајаше крај трпезе са свећом и свећаше му. И монах стаде у гордом уму свом мислити: Ко је овај пред којим ја стојим, и држећи свећу служим му као роб? Зашто овом мршавом старцу служим? Док је он тако помишљао у уму свом, његова се мисао не утаји од прозорљивог старца, и он га очински прекори кротко му говорећи: Чедо, осени крсним знаком срце своје, јер се у теби појављују горде помисли. Пази на себе! И дозвавши друге послушнике, нареди да узму свећу из његових руку. А он изашавши из келије, сеђаше плачући. И упитан од братије зашто га отац одасла, он им каза за своје горде помисли. И сви се дивљаху прозорљивости очевој, да се пред њим ни мисли срца не могу сакрити.

Изиђе једном преподобни Бенедикт са братијом на имање да раде у градини. А земљоделац неки, сав уплакан, дође у манастир носећи на рукама свог умрлог сина малог, и тражаше преподобног. Рекоше му да он са братијом на имању ради и да ће доцкан доћи. Тада човек тај, положивши мртвог сина пред вратима манастирским, потрча к преподобном, и сrete га на путу где се враћа с рада у манастир, и стаде са сузама вапити к светоме, говорећи: Дај ми сина мог, оче, дај ми сина! А човек Божји зачуђен упита га: Еда ли ја узех сина твога? Човек одговори: Син мој умре, него дођи и васкрсни га! Чувши ове речи, преподобни се веома ожалости и рече к братији: Бегајмо браћо, бегајмо! јер васкрсавати мртве није наш посао, него посао светих Апостола. - А човек од силне душевне патње заклињаше се говорећи: Нећу отићи одавде док сина мог не васкрснеш! - Тада преподобни приђа к телу умрлог детета, преклони с братијом колена на молитву, и говораше к Богу: Господе, не гледај на моје грехе него на веру овог човека, који се моли да му син васкрсне, те врати душу овоме телу! - Светитељ још не беше завршио молитву, а мртво тело поче показивати знаке живота и мицати се. Тада га светитељ узне за руку, подиже дете живо и здраво, и даде га оцу његову. - И сви слављаху Бога за овакво преславно чудо. А и многа друга предивна чудеса учини овај чудотворни отац, о којима опширно пише свети Григорије Двојеслов, папа римски.

Из наше славне прошлости

МИСИЈЕ МОНАШКЕ „ПИСАНИЈЕ“

*Нисмо ми, Срби, од јуче.
Величанствена је вековна бащинна
наших предака. Да је поштомци са
поносом поносе у појтоње векове.
Да шраје док је наше крви и имена.*

У ранијим текстовима објављеним под овим надсловом - присећајући се наше славне прошлости - било је речи о временима када су српски владари и властела обасипали своје задужбине богатим даровима, увећавали њихова властелинства, богатали њихове ризнице, опремали болнице, умножавали библиотеке... Тако је био обасипан и Хиландар - од његовог оснивача смерног монаха Симеона - некадашњег великог жупана Стефана Немање - и свих потоњих Немањића: од краљева Првовенчаног до Дечанског и царева Душана и Уроша, да би се то одржало до последњих деспота Сремских из лозе Бранковића... Од краја XII до почетка XVI века, више од три стотине година...

Зато треба нешто рећи и о временима када је свега тога нестало, када су те задужбине, а посебно Хиландар, остале без многих видова издашне помоћи, а Хиландар и без свог дубљег православног залеђа када је - био „срце“ одвојен од тела коме припада... О временима када је требало храбрости и упорности, снаге и мудрости да се опстане и преживи... Од XVI до XIX века, опет више од три стотине година...

Турци су били господари од Цариграда до Будима, од Црног до Јадранског мора. Почело је то већ од друге половине XIV века... Времена великог задужбинарства, његовог мотива и облика - била су прошлост. Прилике су се измениле. Турским освајањима угрожени су многи манастири и њихови метоси - опљачкани, опустошени, разарани.... Од хиландарских и многих других метоха до савремених са земљом манастира Светих Арханђела код Призрена - величанствене задужбине цара Душана. Страдала је покретна и непокретна имовина. Осиромашена манастирска братства морала су потражити начин да преживе, да не буду уништена. Тако је од XVI века велики замах добио један давнашњи вид стицања средстава неопходних за живот и опстанак манастира - прикупљање дарова и прилога од верника - такозвана *писанија*.

Некада су се игумани и духовници манастира обраћали владарима ради помоћи њиховим угроженим братствима.

Сада су се монаси, представљајући манастир, кретали на далеке путеве, у писанију. Да од верника, од свог народа и других православца потраже помоћ која омогућава опстанак. А верници, народ имали су многе духовне и религиозне мотиве за даривање манастира, за давање прилога: за душу - ради њеног вечног спасења после смрти; за гроб - да дародавац буде сахрањен код манастира; за помен - помињање на богослужењима живих и мртвих из своје породице: себе, деце, родитеља; за постриг - ради ступања у братство манастира примањем монашког завета.

Дарови су, најчешће, били у виду непокретне имовине: њиве, ливаде, виногради. А поклањани су и рани скуповени предмети, књиге. Прилози су били у новцу.

Циљ увек исти: да се одрицањем и даривањем земаљског и пролазног стиче духовно и вечно, непропадљиво.

Већ у другој половини XV века Хиландар је, због турских поробљавања, остао без већег дела свог властелинства. Средином XVI века, а вероватно и пре тога, Хиландарци су пошли широм балканских земаља да прикупљају дарове и прилоге. Предвођени угледним и способним духовницима, Хиландарци су собом носили богослужбене књиге, као и житија српских владара и архиепископа које су читали приложницима, оживљавајући њихову историјску свест.

Књиге са именима многих приложника које су сачуване у Хиландару - тзв. парусије или проскоминије још из XVI века - доказују докле је допирао тај Хиландарски утицај.

А 1550. године пошло се и у Русију: игуман Хиландара Пајсије, с тројицом стараца, замолио је цара Ивана Грозног за заштиту и помоћ. Цар је дао богате дарове за манастир и дозволу за скупљање прилога по Русији, 1556. године. Тиме почињу редовна путовања хиландараца у Русију, која ће се наставити све до XIX века.

Хиландарци су већ од почетка XVII века присутни и на подручју Хабсбуршке Монархије, и поред тога што се тамо често чине сметње њихових сакупљача прилога. Хиландарци, су ипак, успели да им аустријски цар Леополд II изда, 1688. године, дозволу за сакупљање прилога у земљама његове владавине.

То се још у већој мери проширило када су после Велике сеобе Срба под патријархом Арсенијем Трећим Чарнојевићем, 1690. године, Хиландарски сакупљачи прилога имали пуну подршку Карловачке митрополије, која је обухватала све Србе у Аустријској царевини.

У XVIII веку Хиландар је духовно и материјално повезан са главним подунавским центрима српског грађанства, а те везе разгранави и на шире балканско подручје. Хиландарски монаси радо су примани и штедро даривани међу Бугарима и Цинцарима... Допиру Хиландарци до православца на Истоку у Смирни, до оних на Западу: Боке Которске, Дубровачке Републике, Далмације, Трста...

У XIX веку Хиландар је, беспримерном упорношћу свог братства, на широким просторима православља: од Москве до Трста, од Јерусалима до Сентандреје, а пре свега где је живео српски народ - постао светиња култног значаја и неодвојиви део духовне баштине српског народа. У томе је своју не малу улогу имала и вишевековна „писаница“ Хиландарских монаха.

Овај пример Хиландарског братства следила су и братства многих других српских манастира, јер претешки услови робовања свима су наметали неопходност тражења сваковрсних видова деловања који омогућавају живот манастира: да се свеће и кандила не погасе, да молитве и појање не утихну.

Монаси Милешеве већ у XVI веку путују ради „писанице“ и прибављања средстава за свој осиротели манастир који је поробљен и паљен већ 1459. године. Као чувари култа Светог Саве Милешевски калуђери трудили су се не само да негују тај култ у своме манастиру, већ да га приликом својих многих путовања до најудаљенијих средишта православља што више прошире у православном свету. Да су у томе успели постоје многи докази.

Милешевци су најчешће путовали у Русију. Разлози су разумљиви: Русија је била једина православна земља изван домаћаја Отоманске Империје. А та велика православна Русија имала је побожне царе, властелу и народ, који су нештедице даривали чуваре гроба Светог Саве. Интензитет тог даривања несмањује се ни после кобне 1594. године када је њивот са моштима Светитељевим - после више од 350 година почитања у Милешевци - турски силник однео и спалио на Врачару у Београду. Огањ ломаче на Врачару није могао уништити култ Светог Саве који је већ био тако широко распрострањен на свим странама православног света. Он је само повећао поштовање тога култа.

Милешевски монаси нису то постигли само у Русији, већ су пролазећи за Русију кроз земље влашких и молдавских владара и на њиховим дворovima говорили о својим светињама и светитељима, а пре свега о Светоме Сави и Светоме Симеону. Молбе за помоћ нису им ни овде биле одбијене, као ни дозволе за сакупљање прилога од народа. У XVII веку чак пет влашких и један молдавски владар издали су своје повеље као добротвори Милешеве са обавезом исплате „Оброка“ - редовне годишње помоћи.

Треба додати нешто и о Студеници. Њени монаси отиснули су се на далеке путеве „писанице“ нешто касније него други, били су од њих, вероватно, материјално боље обезбеђени, или су их мимоишле хорде рушитеља, пљачкаша и паликућа.

Прва група Студеничких монаха кренула је на такав пут ка далекој Русији тек 1629. године - укупно шест Студеничана са архимандритом Атанасијем на челу. И то удружени са Хиландарским молитељима, који су на таквом послу имали већ скоро једновековно искуство путујући у Русију тражећи и добијајући помоћ. У XVII веку, после овог првог, било је још путовања Студеничких монаха у Русију: 1654. и 1662. Предвођених архимандритом Неофитом, затим 1671. архимандритом Мисаилом, па 1686. и 1691. архимандритом Василијем. Руски цареви Алексеји Михаилович, Иван и Петар Алексејевич били су дарежљиви према чуварима гроба Светог Симеона Мироточивог, а 1663. године издата им је царска „жалована грамата“ по којој су добили право да долазе у Русију ради прикупљање прилога верника сваке пете године.

Поред монаха Хиландара и Милешеве који имају непроцењиве заслуге за ширење култа Светог Саве

Српског у православним земљама у које су путовали, сада су и Студеничани то исто предузимали истичући да се њихов манастир сматра као обитељ Светог Симеона, да ту већ преко 450 година почивају његове чудотворне и мироточиве мошти, да је њихов манастир средиште култа Светог Симеона Новог Мироточца.

И у XVIII веку Студенички монаси опет путују у Русију: 1703. са архимандритом Пахомијем, када је цар Петар Велики даровао манастиру 100 рубаља. Затим тек 1758. године, јер су Аустријско - Турски ратови у првој половини XVIII века ометали путовање у далеку Русију. Предвођени архимандритом Константином Студеничани се овога пута обраћају Правитељствујућем Синоду у Петрограду, као и његовој канцеларији у Москви. Били су опет широкогрудно даривани, као и од царева. Сва заостала помоћ била им је обрачуната за све године од 1692. до 1758. Нису изостали ни многи други дарови: богослужбене одежде од скупочених тканина извезених златним и сребрним нитима, богослужбене и теолошке књиге, разни богослужбени предмети уметничке израде... Многобројни дарови обичних приложника, као и штампане књиге разних дародаваоца. Студенички монаси враћали су се у свој манастир носећи товари са поклонима из Русије.

Помоћ православне Русије убрзо је искоришћена тамо где је било најпотребније: од новца који су Студенички монаси донели 1759. године на име заосталих исплата - 1762. године покривена је Богородичина црква.

Тако је делотворно завршен одлазак Студеничких монаха у „писаницу“ широм руске царевине која је трајала у распону више од једног столећа.

Могло би се о феномену „писанице“ још много тога да каже. Али, закључак је: неопходност материјалног даривања манастира увек је присутна - манастир као духовна оаза има потребе за материјалним добрима неопходним за опстанак братства. Због тога су монаси ишли у „писаницу“. Њихова је заслуга што то никада није била прошња-већ достојанствено обраћање верницима ради помоћи манастиру у невољи. А још већа је њихова заслуга што су крстарећи путевима „писанице“ знали да то искористе и за још једну мисију великог значаја: као могућност и начин за буђење, обликовање и чување националне свести српског народа.

*Хаџи Ђорђе
Ранисављевић*

МОНАХОВА ПРИЧА

Дође монах из пустиње међу људе и донесе један завежљај. То беше грумен дијаманта завијен у лист смоков увео.

И држаше монах завежљај у руци, а својим дрхтавим гласом описиваше нађени грумен дијаманта, што беше у листу смоковом увелом.

- Када се једна страна овога камена окрене ка створењима и стварима сва створења и све ствари на земљи заблистају се лепотом која превазилази све њихове жудње и снове.

- Покажи нам га! повикаше људи.

Но монах као да не чу, продужаваше:

- Када се друга страна окрене ка гробовима, гробови се отварају и мртви се виде живи као и живи.

- Покажи нам га! још јаче повикаше људи.

Но монах, као да не чу, продужаваше:

- Када се трећа страна овога камена окрене ка духовном свету, толика светлост блесне од камена да и сунце и звезде и све ствари доле и горе ишчезну као у потоку од те светлости.

- Ах, покажи нам га! јако и гневно повикаше људи.

А монах рече:

- Не могу да вам га покажем. Јер, не може да се извади из овог листа смоковог увелог док се овај лист смоков увели не подере.

Насмејаше се људи грохотом и повикаше:

- Па тај лист је иначе увео, а и да није увео, не вреди ништа према вредности коју носи у себи.

Озбиљан беше монах и дрхтав беше глас његов. Па одговори:

- Ви велите да овај лист смоков увели не вреди ништа, а ја вам велим да он вреди таман онолико колико и ваше тело према драгом камену који се крије у њему.

И наједанпут подера монах онај лист смоков увели и показа драги камен.

И сва уста замукоше за дуго, за дуго.

И све очи видеше и уверише се да прича монахова беше истина.

А кад се разиђоше, свак осећаше да у себи носи онај пречудни драги камен што га монах беше нашао у пустињи.

И беху радосни.

Владика Николај

У манастир Синајски када игуманом бјеше преподобни Јован (Лествичник) једном дођоше шест стотина поклоника. При трпези сви видеше једног окретног младића у јеврејском оделу, који служаше и другим слугама заповедаше и распоредишаше. И кад гости одоше из трпезарије, аза трпезу поседаше они што су служили, потражише и овог вредног младића, распоредитеља, да и он седне с њима, али га нигде не нађоше. Онда Божји слуга, преподобни отац Јован, рече: Оставите, не тражите га, то свети пророк Мојсије послужи на свом месту.

БДИТЕ

Стојте непрестано на духовној стражи, јер не знате када ће вас Господ позвати к себи. У своме земаљском животу будите спремни свакога минута да му положите рачун. Чувајте се да вас враг не улови у своју мрежу и не обмане, приморавши вас да паднете у искушење. Свакодневно испитујте своју савест, проверавајте чистоту својих намера и својих мисли.

Син некога цара био је веома рђав човек. Не надајући се његовој поправци, отац га осуди на смрт, али му остави месец дана да се за њу припреми.

После месец дана отац позове сина. Примети да се он потпуно изменио. Смршао је, а лице му се изборало. Цело тело је тешко страдало.

- Сине, што си се тако променио? - упита га отац.

Син одговори: „Како се не бих променио?! За све ово време мени се свакодневно ближила смрт“.

- Добро, - примети отац - пошто си се мало опаметио, помиловаћу те, али мораш чувати то расположење у души целог живота.

- То је немогуће. Како се могу одупрети безбројним саблазнима и искушењима?!

Тада цар нареди да се донесе суд пун уља па га предаде сину и рече: „Узми тај суд и пронеси га кроз све градске улице. За тобом ће ићи два војника с мачевима. Ако проспеш једну кап, смаћи ће ти главу“.

Син се покори. Полаганим али сигурним кораком прође кроз све улице уз пратњу војника и не просу ни једну кап.

Кад се вратио у двор, отац га запита: „Шта си видео на градским улицама?“.

- Ништа нисам видео.
- Како ништа, рече отац, кад је да-
нас празник и улице су пуне света?

- Ништа нисам видео, понови син.
Сва моја пажња била је усредсређена
на уље у суду, јер сам се бојао да га не
проспем и не изгубим живот.

- Добро је, сине. Сећај се тога це-
лог века. Чувај своју душу као што си
чувао уље. Одвраћај своје мисли од
онога што је пролазно и упућуј их на
оно што је вечно. Наоружани војни-
ци неће ићи за тобом, него смрт, која
ти је сваког дана све ближа. Чинећи
тако сачуваћеш душу.

Син прими савет к срцу и срећно
поживе.

Пазите, стојте у вери, мушки се
држите, утврђујте се (I Кор. 14,13).

Овај важан савет даје апостол хри-
шћанима да би скренуо њихову
пажњу на опасности које постоје у
свету и да би их опоменуо да редовно
испитују своја срца. Ко не испитује
своје срце лако губи чистоту и то-
плину своје вере и неприметно пре-
лази на страну зла и безверја.

Као што се брижљиво чувамо од
свега онога што прети да угрози наш
телесни живот и здравље, тако исто
и још више, обратимо пажњу и кло-
нимо се свега онога што прети духов-
ном животу и ствари вере и спасења.

Стога, пажљиво процењујте своје
унутрашње побуде, да ли су од Бога,
или од духа зла и лажи.

Чувајте се од искушења, од свих
искушења - од оних које доноси овај
наш живот у свету, или људи, или зао
дух. Чувајте се и од најскривенијих
унутрашњих искушења: од духовне
безбрижности, од немара у молитви,
од гашења хришћанске љубави.

Чим се удаљимо од Бога, приметимо
у души промену. Осетићемо не-
мир, расејаност, неко умно растрој-

ство. Мисли ће се ројити једна за дру-
гом и гонити једна другу и то у свако
доба и на сваком месту: у дому, у хра-
му, на раду, за време читања и разго-
вора.

Јесте ли кадгод посматрали живот
срца? Покушајте да то учините, бар
за једно кратко време. И пазите шта
се тамо дешава. Деси вам се непри-
јатност - ви сте се расрдили; догоди
вам се несрећа - ви сте се ожалости-
ли; пред вас стане непријатељ - у ва-
ма се разгори мржња; видите себи
равног да је заузео бољи положај од
онога који ви заузimate и - ви му
почнете завидети; помислите на сво-
је способности и врлине - и ви се по-
гордите... И све то: угађање људима,
славољубље, похота, сластољубље,
леност, мржња - једно за другим ру-
ше ваше срце! И то само за неколико
минута. Један подвижник (Еп. Тео-
фан), који је обраћао пажњу на себе,
имао је право када је говорио да је ср-
це човека испуњено отровним змија-
ма, тј. страстима. Срце пак светих
људи слободно је од страсти.

Али слобода од страсти, постиза-
ла се и постиже се још увек дугим и
тешким упознавањем себе, самоис-
питивањем и бдењем над својим уну-
трашњим животом, то јест бдењем
над својом душом.

Будите увек пажљиви. Чувајте
своју душу! Одвраћајте своје мисли
од онога што је пролазно и упућујте
их на оно што је вечно и у томе ћете
наћи срећу коју тражи ваша душа,
којој тако силно тежи ваше срце.

Архиепископ Јован
Максимовић

*Сваку нашу мисао лансирану ка Богу
сачекују небројене заседе демонских мака-
за с намером да је посеку. Да ли ће сећи ми-
сао или се о њу ломити, зависи од наше
близине Богу.*

ПРЕСВЕТОЈ ВЛАДИЧИЦИ

Мајко Једина,
Једина која у живој бесмртни водиш.
Нейробојни Штитице,
Штитице који свако зло брзо уклониш.
Највећа Утешитиљко,
Утешитиљко свих љалих, љечалних и ојађених.
Обиља Дародавко,
Дародавко мира и радости душама узнемираних и тужних.

Каквим Те речима ојевати?
Којом Ти љесмом угодити?
Чиме Те, ми убоги и у злу лежећи,
Чиме Те можемо обрадовати?
Где су речи којима Те можемо похвалити?
Све ли су нејриличне.
Где су дела којима Те можемо узвеличати?
Где, руке остјају сасвим нејомичне...

И не умето исказати славу Твоју,
Нији подражавати смиреност Твоју,
Ни послушност Твоју,
Ни љубав Твоју...

Можемо само завалити,
Иако и за молишту љреслаб је наш љлас:
О, Мати Бога нашега,
Не заборави нас, не заборави,
И сјаси нас.

Р. Б.

САСТАВ ОВОГА ЖИВОТА

Овај животи не би се могао замислити без троја:
среће, несреће и смрти. Нешто среће, нешто несреће и
смрти омогућавају овај животи.

Морална хемија овога света још је чуднија од фи-
зичке хемије.

Срећа је дар Божји, несрећа дојушинење Божје, а
смрти победа Божја. Спална срећа, без љримесе несреће,
поспала би безбојна и досадна. Спална несрећа, без
смрти, учинила би овај животи љаклом без излаза.

У срећи људи неће - хоће да се сеје Бога, у несрећи
хоће - неће да се сеје Бога, а у смрти морају да се сеје
Бога.

ДУХОВНА РАЗМАТРАЊА О МОНАШТВУ

Монаштво, као добровољно одрицање чак и неви-них радости и задовољстава, које пружа живот у овом свету, има без сумње велику цену пред Богом, као ви-ши подвиг врлине. Због тога монаштво и добија од Бога више дарова: *Сваки, који остави кућу, или бра-ћу, или сестре, или оца, или мајер, или жену, или де-цу, или земљу, имена мога ради, примиће сјоо љуџа онолико, и добиће живој вечни* (Мат. 19,29).

Ко је од световњака учинио какво било чудо? Ко је васкрсао мртве? Ко је изгнао бесове? Нико. Све су ово победне почасте монаха; свет нема ових чуда, јер кад би их имао, монаштво и удаљавање из света не би ни било потребно (св. Јован Лествичник).

Све остале врлине, по мишљењу Аве Доротеја, чи-не се по дужности, и имају значај обичног пореза, који смо дужни давати сви своје (цару) - као припадници у држави. Монашки пак обети: *послушање, сиромаштво и девичанство* јесу изричите врлине, које се чине по доброј вољи, и имају значај драгоцених дарова, који се приносе Богу просто из љубави, као што у држави знаменити људи приносе цару поред пореза још и да-рове, због чега се удостоје богатих награда, великих почаста и чинова (Петар, еп. Томски).

Ко ради Бога осиромаши, тај у самој ствари нала-зи пребогату ризницу (св. Исак Сиријац). У колико се човек лишава утеха овога света у толико се удостојава радости Божије у Св. Духу (св. Исак Сиријац).

Може човек и да живи у свету, па ипак да не буде *од овог света*. Али усред брига и интереса животних, усред сталних искушења и судара са грехом, немогуће је човеку надати се да достигне такво морално савр-шенство, такву светост у врлини, какву обећава и пружа тих, усамљенички живот монаштва, далеко од све-та и таштине његове.

Што даље од света, тим ближе Богу.

Ко живи ван света и у ћутању, тај је слободан од три искушења: од искушења слуха, језика и погледа; остаје му само једно искушење: искушење у срцу (св. Антоније Велики).

Између монашког и световног живота иста је раз-лика као и између пристаништа и морске пучине, коју ветар непрестано таласа (св. Јован Златоуст).

Но важност монаштва са свима његовим плодови-ма строго зависи од испуњавања његових обета. У

противном случају монах ће бити само подсмех мона-штва - на саблазан световњацима и на своју погибао (Петар, еп. Томски).

Да би се постигао циљ правог монаштва - морално усавршавање себе и тешње сједињење с Богом, Изво-ром светлости и блаженства - неопходно је потребно, да онај који прима на себе монашки чин, зна и испуњује сва та правила свога унутрашњег и спо-љашњег понашања. То су нарочита правила, која зах-тева овај анђелски чин. Иначе може човек живети у зидинама манастирским - ван шума и таштине света - носити одело и звање монаха, но по души ипак остати ниже световњака.

Сваки нека пре свега испита себе, па тек онда нека једе хлеб монашког живота, који је помешан са гор-ким зељем, и пије чашу ову која је помешана са суза-ма: да не би мучио себе на суду (св. Јован Лествичник).

Боље је и не почињати одрицање од света него по-сле хладно испуњавања ово и себе подвргавати већом опасности. Боље је не давати обет, него дати и не ис-пунити га (св. Касијан Римљанин).

Нису сви монаси који живе по манастирима, већ је онај монах који извршује дело монашко (св. Варсону-фије Велики).

Код монаха све треба да је другачије: и ум и осећај и правила, све другачије него ли код људи који живе у свету. Ћутање - то је његова наслада; молитва - духов-но посматрање ствари; Реч Божја - храна души његовој, најслађа беседа с Богом; Храм - једино уточи-ште; ограда манастирска - предео, иза кога ништа ви-ше не постоји за њега. Његов свет је вечност. Тамо је његова ризница, тамо је и срце његово. Са живима на земљи он има једну везу помоћу топле молитве за њих. То је монашки живот (прот. А. Некрасов).

Монах има једну једину бригу, једину жељу: да Бо-гу угоди, да чини оно што је Божја воља. Када су упи-тали св. Јована Лествичника: ко је верни и разуман монах - одговорио је: Онај, који свакодневно до краја живота не престаје додавати огањ огњу, пламен пла-мену, жељу жељи и вежбање вежбању.

Монах је онај код кога је унутрашње душевно стање тако срећно, да он исчезава у Богу (Теофан, еп. Владимирски).

Монах је онај, који, будући да је обучен у материјално и труло тело, подражава животу и стању безтелесних (св. Јован Лествичник).

Ко хоће да буде прави монах, не сме имати никакву жељу за новцем и удобностима - треба да жели да живи и без неопходног (схимон. Партеније).

Сиромаштво, жалост, тескоба и пост - то су оруђа монашког живота (Ава Пимен).

Монах је тај, који у свему себе лишава (Ава Захарија).

Пророк Данило говори о себи: јела угодна не једох (10,3). Монашки живот потребује неизоставно одбацивање свих телесних наслада (Ава Сисоје).

Монах не може себи допустити да га савест окривљује ни у чему (Ава Агатон).

Монах, који се не брине о своме стању руга се Богу. Боље би било монаху да је иструнуо у утроби своје мајке, кад се не брине о своме звању (схимон. Партеније).

Монаштво је, као што сама реч показује (монос - један) усамљеништво, разговор са самим собом и с Бо-

гом. Због тога богомудри руководиоци монаштва саветују да се монаси придржавају усамљеничког живота, показујући рђаве последице нарушавања овог савета.

Усамљеништво на земљи води у друштво небеско (Филарет, митропол. московски).

Као што се сунце јасније огледа у тихој води, неголи у узбурканој и замућеној, исто тако и вечно духовно сунце - Бог лакше се познаје умним оком у тишини и миру неголи у светској трзавици и немиру (св. Тихон Задонски).

Када је Ава Марко упитао Аву Арсенија, због чега нас ти избегавааш? - одговорио је: Бог ми је сведок да вас ја волим, но немогуће ми је да будем и с Богом и с људима. На небу хиљаде и милијарде имају једну вољу, а код људи су воље различите.

Рибе умиру од недостатка воде. Тако умиру у срцу монаха они духовни покрети који се рађају од Бога, када монах непрестано живи у општењу с људима (св. Исак Сиријац).

Без крајње потребе не излази из манастира и у светске домове не улази; иначе вратићеш се другачијим него што си изашао (св. Тихон Задонски).

Постоји изрека (Сенекина): „Увек, кад год сам проборао међу људима, враћао сам се к себи већ мање човеком“. Ми то често осећамо после разговора, јер лакше је ћутати, него у разговору не рећи нешто излишно, лакше је седети кући, него сачувати себе као што треба у друштву (Томас Кемпијски).

Пре него што се човек реши да прими на себе толико важан и висок и тежак чин монашки, треба још док је у свету да у себи створи расположење за овај чин и себе припреми морално. На тај начин сви захтеви и правила монаштва показали би му се не као нешто ново, већ као познато и опробано, не као сувише тешко, већ као подношљиво и пријатно.

Ако се претходно не научиш да живиш добро са људима, то нећеш моћи добро живети ни у усамљености (Ава Лонгин).

Ако се не научиш да живиш у миру с људима то и у манастиру и у пустињи нећеш наћи мира.

Ако претходно не створиш у себи правилно расположење, док си још у свету и међу људима, то (нећеш) га створити ни у усамљености (Ава Лонгин).

Ако ми однесемо у манастир или у пустињу са собом какве било неизлечене пороке, то ће ови бити само скривени у нама, а не уништени (св. Касијан

Римљанин). Змија, када само лежи у својој пукотини не уједа, но ипак све њено је у њој; и жаок и отров. Тако и страсти, које нису уништене борбом при помоћи свемогуће благодати Божије, само јачају и расту у монашкој усамљености (схимон. Зосима).

Сваки онај, који жели да прими монашки чин треба да зна да баш овде, у усамљености, зао дух и напада нарочито на душу, желећи да је скрене с правог пута спасења. У почетку зли дуси навлаче на душу монаха нарочито досаду и меланхолију, убеђујући га да остави монаштво и опет оде у свет. Но монах треба то да зна унапред и да приђе борби не малодушно, већ храбро, држећи у руци непобедиво оружје молитве.

Један брат дошао је био искусном старцу да говори: „Оче, тешко ми је и досадно у манастиру“. Старац му одговори: „Моли се чешће, и Бог ће ти помоћи, да ће ти силу и спокојство“.

Молитва је лек од жалости и меланхолије (св. Нил Синајски).

„Цвећник Духовни“

Дјечија страна

ИЗБЈЕГЛИЦА

Имала сам двије године када сам морала напустити свој родни град. Била сам превише мала да схватим шта то значи. Нисам знала шта значи бити избјеглица. Отишла сам са родитељима у други град и ту сам живјела три године. Порасла сам, и тек тада сам почела да схватам шта је то рат и што морам да се селим из града у град. У граду у коме сам живјела нашла сам много другара и другарица. Родитељи су се трудили да ми пруже безбрижно дјетињство. Али после три године морала сам поново да се селим, јер и тај град су заузели непријатељи. Тата је био на ратишту а ја сам са мамом отишла у Сарајево. Мислила сам да ћу ту остати, и да ви-

ше нигдје нећу бјежати. У Сарајеву ми је било лијепо, јер сам била код својих рођака. И кад сам мислила да је мом бјежању крај поново сам морала да се селим. Дошла сам у Добрун и ту сам пошла у школу.

Нашла сам нове пријатеље и лијепо ми је. Докле ће тако бити не знам, али често размишљам о свом родном граду, и ако не знам како изгледа. Али тамо сам се родила и тамо бих поново волила живјети. Понекад се упитам да ли ће мом избјеглиштву доћи крај? Да ли ћу поново имати свој град гдје ћу безбрижно живјети?

*Николина Марчевић,
Добрун, 8 година*

МОЈИ ПУТЕВИ

Понекад сам жељела да одем далеко, далеко из ове земље која ми се чинила као понор испуњен интригом, завишћу и похлепом. Чинила ми се као плод који више није сочан, који труне изнутра. Била сам његов мали дио који је желео да опстане, да буде слadak, испуњен витаминима, који се хранио молитвом, чистио душу тамјаном како би у такву мирисну и чисту Господ могао ући.

Понекад нисам жељела да будем саставни дио онога који није достојан да се назове плодом коме је Господ подарио живот. Али ја сам била и увјек ћу бити његов саставни дио. Увјек ћу се враћати у храм свог дјетињства гдје сам налазила мир и утјеху.

Али, плод је јачао, није желио да нестане у понору, да се изгуби у лавиринту похлепе. Њени мали молекули нису више били спој дволичности и користољубља, већ су чинили узвишену цјелину испуњену складом и хармонијом. Вољела сам тај склад и композицију преплављену снажном емоционалношћу, композицију чисту, звучну, ваздушасту и осећала сам рађање племенитости под чијим притиском нестаје онога што је плод уништавало и гризло изнутра.

Мој живот, моји путеви тада испуњени хармонијом, музиком и племенитошћу били су дужи, могла

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

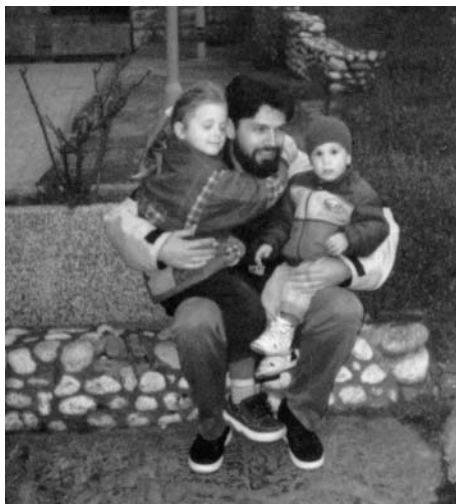
сам градити своју будућност као кулу богату са свјетлошћу и колоритом.

Али, одједном тај мир и прекрасну мелодију на чијим крилима смо тако снажно и одлучно ишли у будућност, наруши непожељно присуство огавне птице, која је немилосрдно кружила изнад плодноне биљке тражећи свој плен. И нашла га је. Сочни и слатки плод који жели да живи, да се развија, још недорастао, али упркос томе довољно снажан да се брани и истраје.

Господе мој, Боже мој, велика је милост твоја, велика су дјела твоја, покајање даруј нам и благослов Свој.

Понекад сам сањала да одем из ове земље, али увјек сам се враћала, јер је истина, само њу имам, јер је моја слобода за коју ћу се борити.

*Милијана Којић,
Соколац*

ЧЕМУ СНАГА КАД НЕМА ВЈЕРЕ

Дана 28. марта 1999. год. у храму Св. Пророка Илије у Сокоцу после Св. литургије одржан је молебан за све Србе који трпе агресију и бомбардовање од стране НАТО-а. Молили смо се Господу да нам се смиљује и да снаге да не посустанемо и да истрајемо до краја. Сви Срби треба да схвате да без молитве Господу нећемо ништа постићи ма колико се ми трудили, знамо да је све у рукама Његовим. Чврста вјера у Христа треба све да нас сједини да заједно створимо чврсти и непробојни бедем који се неће срушити пред демонским нападима и налетима црне ђавоље птице. Покајмо се браћо, молимо се па ће нас и Спаситељ наш заштити својом десницом и чувати нас од свих неправди и зла. Искрено треба своје молитве да принесемо Богу јер он је свемогућ и избавиће нас од свих неправди, зла и муке. Господ наш Исус Христос неће дозволити да демонска чизма гази земљом гдје су вјековима наши преци крв проливали, проливали су је часно и јуначки бранећи своју отаџбину од злих људи којима је у очима крв, а у души гњев и јад да покоре цијели свијет. То су људи који без имало карактера чине зло над недужним народом. Сви великани православне историје, цар Лазар, цар Константин, царица Јелена и многи

други полазивши у бој молили су се Спаситељу и само уз Њега побеђивали су много бројније непријатеље. Ми нећемо дозволити да нам покоре отаџбину али треба да се молимо, чинимо добра дјела, кајемо се за све гријехе, поштујемо Господа и ништа нам више није потребно, јер у једној је пословици речено: „Чему снага када нема вјере“, што значи да без вјере нема спасења. Бог је свемогућ и ако будемо сложни и побожни Он нас неће напустити, напротив он ће нас штитити и црна јата ђавољих птица заувјек отјерати изнад наших глава. Господ ће нас благословити и показати нам пут истине и благостања, трновит, али пут којим треба сви да кренемо да се сложимо и сјединимо. Због тога браћо помолимо се Спаситељу Господу Исусу Христу, праштајмо другима па ће и нама бити све опроштено. Господе Боже, Сине Божји, смиљуј се на нас Ти који уклањаш гријехе свијета, смиљуј се на нас и спаси нас јер нам је заиста потребна Твоја помоћ.

*Нађаша Томовић,
Соколац*

јер је таквих Царство Божије.

Дјечија страна

МИ СМО ЈАЧИ

Србија је јединствена земља. Али, сада више није. Сада су њене улице срушене и нису више као пре. Кроз улице када неко пролази надао би се да буду веселе као пре, како се деца играју, веселе, певају и причају разне приче. Али нажалост ништа није као пре. Срушене су главне улице које су носиле имена и презимена познатих српских бораца који су учествовали у многим ратовима.

Данас нас изненада бомбардује Америка која нам руши све оно што смо годинама градили. Руше нам болнице, школе, фабрике, куће, ма-настире, железничке пруге, мостове, зграде и друге стамбене зграде. Сада су многа деца тужна и жалосна што не могу да се играју, а многа деца су изгубила родитеље и нису више срећни. Сада су деца и њихови родитељи у склоништима и страхују од НАТО агресора и плаше се да им не

сруше куће које су они вековима градили и улагали труд. Данас ова земља више није срећна као пре јер страхују од свега. Одузели су нам нашу младост и више нисмо срећни него смо тужни и жалосни и питамо се шта смо им ми деца криви зашто нас бомбардују. Ми сада више никада нећемо бити срећни. Нама сада уместо радости сузе клизе низ лица.

Иако је НАТО јака сила неће нас успети победити јер смо ми јачи од њих.

Верица Мићевић V3

Вишеград

РАЊЕНА СРБИЈА

Србију, земљу српску, задесио је рат који нико није желео, и увек га је мрзео. Народ Србије сложено брани своју земљу срцем својим, душом својом. И ја као дете који живим у Републици Српској осуђујем бомбардовање и рушење наше миле земље. Народу који руши Србију поручио бих да престане са тим.

Из дана у дан седим и буљим у телевизију не би ли чуо неку нову вест о престанку бомбардовања. А када помислим о бомбама које разарају земљу српску и где гину мала деца смучи ми се и из свег срца зајецам и пустим сузу за „Рањеном Србијом“.

И после свега тога поручио бих свој деци која живе у Србији да се не боје и да смо сви уз њих.

Саиша Шимишић, V3

Вишеград

НАТО ЗЛИКОВЦИ

Сва деца знају да је Србија драга земља. Она је земља радости, доброте и љубави.

Наши непријатељи који данас бомбардују нашу земљу хоће да нам одузму све што имамо у животу. Они руше касарне, многе градове у Србији, болнице, села и људе, децу и жене.

Ми се бранимо свим оружјем да одбранимо нашу отаџбину. Сви људи на свету желе да живе у љубави и слози. Овај проклети рат учинио је од нас сиромашне људе. Наш народ није могао да слави Васкрс (Христо-во Васкрсење из мртвих), због страдања наше домовине.

Свако вече НАТО зликовци бомбардују нашу отаџбину, наше војнике који су за нас пролили крв у овом проклетом рату. У овом рату много деце је изгубило своје родитеље, сестре и браћу. Сва деца воле мир и слободу.

Они разарају и наше мостове којима смо прелазили, пруге, возове и читаву домовину.

Ми деца из Републике Српске молимо се да престану да бомбардују нашу домовину, она је наша и ми ћемо се борити до последњег тренутка.

Недамо Косово!

Дијана Ђукић V3

Вишеград

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

ЗАШТО СТРАДА СРБИЈА

Опет на телевизији и уопште у мојој околини чујем ту ужасну ријеч - рат. Они доносе смрт, плач, тугу, несрећу, бол, једном ријечју, уништавају и наше тијело и наш дух. Многи моји вршњаци сада бораве у склоништима и слушају те ужасне звуке смртоносних авиона. Они нису криви због тога али ипак пате због тога.

Није важно да ли ја познајем њих али ја саосјећам са њима. Желим да знају да могу наћи уточиште у мом скромном дому, колико је то у мојој моћи. У мојој кући нема више толико смијеха колико је било прије. Мој отац и мајка стално су испред телевизора и слушају шта се дешава у Србији. Не могу да схватим да људи нису сложни. Таман сам била уверена да ћу моћи да живим као свако дете али погрешила сам. Једног дана седела сам испред телевизора и чула нешто ужасно, да су бомбардовали породилиште. Не знам оне мале бебе са неколико месеци су настрадале. Тада сам била тако ужасно тужна и питала се: Зашто страда Србија?

Љиљана Баранац, V₁
Вишеград

Што намераваш да учиниш, молићом учини; што си урадио молићом, не ситиди се; што си обећао молићом не ометај нерадом.

ХЕРОЈСКА СРБИЈА

Србија је једна веома јака земља која никада никоме није наудила. Имала је све што једна земља може пожелети, а то је праведан народ, вера у Бога, ...живела је самостално и никада ни од ког није отимала. Али, највећа трагедија је то што је једне вечери 24.3.99. год. наишао непријатељ са намјером да бомбардује Србију. Тај непријатељ звао се НАТО пакт. Он је из авиона бацао бомбе које су уништавале целокупно благо Србије. Рушили су мостове, паркове, школе, споменике, старе грађевине... Храбри људи иду у војску с намјером да се колико толико одупру НАТО пакту. Најтеже од свега је гледање како невина деца, људи, проливају крв ради једног народа који се никада није запитао како је нама у тим тренутцима. Они мисле да један народ који је генерацијама стварао једну самосталну државу може тек тако да је преда непријатељу који хоће силом да је отме.

Али силом се ништа не може узети него само праведношћу. Храброст српског народа се показује по томе јер они иду да чувају мостове својим телима и одржавају концерте под насловом „Песма нас је одржала“.

И деца која су скоро тек ступила на свет запамтила су то ружно име НАТО пакт. Агресија НАТО пакта се наставља, али ми се не дамо. Моја порука им је да се држе што даље од Србије.

Ивана Рисџић V₄
Вишеград

МОЛИТВА БОГУ ЗА СПАС СРПСКОГ РОДА

Боже, обраћамо Ти се тужни и поштитени и молимо Те: Помози нам, Свемогући!

Помози да издржимо и да се одупремо нападима свјетских моћника. Помози нам Спаситељу да очувамо своју вјековну државу, на којој су крв пролили наши преци, Милош и Лазар, и десет Југовића и многи други српски јунаци. Једино нам преостаје да молимо Тебе, Бога Спаситеља да нам помогнеш да издржимо и очувамо своју државу.

Уз Твоју помоћ ћемо очувати вјеру и своје светиње. Заштити нас, Боже! Пошаљи свој убојни ред Анђела да нас заштите од зла демонских напада служитеља ђаволских. Заштити Свевишњи српски народ, српску дјецу и жене, српске војнике, јер потребна нам је Твоја помоћ у овом тешком тренутку.

Помени нас, Госпode, у Царству Своем!

Нина Пржуљ

јер је таквих Царство Божије.

О ОСУЂИВАЊУ

Људи су веома склони осуђивању других. Ако слушамо разговоре око нас, чућемо како се шапатором или гласно препричавају негативне ствари из живота наших познаника. Ако проверимо та оговарања и нека осуђивања, обично се испостави да то није истина.

Зашто и верујући и неверујући људи, када говоре о другоме, увек, или скоро увек, обраћају своју пажњу првенствено на лоше особине људи.

Међутим, у сваком човеку постоје и добре и лоше особине. И било би природно да се најпре говори о добрим особинама познатих нам људи. Нажалост то није тако. Осуђивање других је веома распрострањена духовна болест. То је свуда присутан грех, на који смо толико привикли да смо и престали да га сматрамо за грех. Међутим, на много места у Еванђељу јасно је осуђен тај грех. Ево једно такво место:

... Књижевници и фарисеји доведоше Христџу једну жену, ухваћену у љрељуби, ља је љосијавише у средину и рекоше му:

Учићешу, ова жена је ухваћена баиш кад је чинила љрељубу.

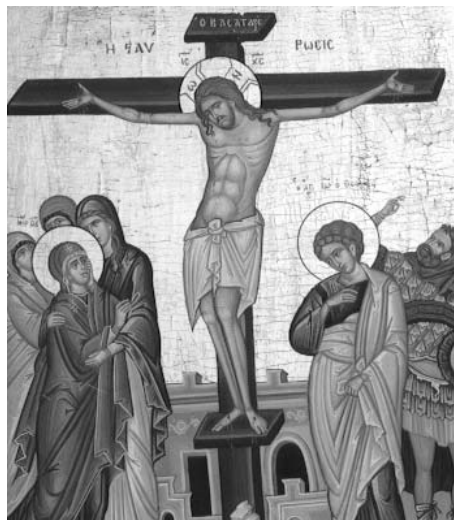
А Мојсеј нам је у закону наредио да љајакве (жене) камењем убијамо; иићиа Ти кажеш на љо? (Јов. 8,3-5).

Свето Еванђеље нас суочава са фактом очевидне греховности ове жене прељубнице. По јеврејском закону, прељуба је повлачила за собом смртну казну. А и с наше хришћанске тачке гледишта, греховност ове жене била је ван сваке сумње.

Но Исус се саже доле и љисаше љрсџом љо земљи. Али како су Га и даље љићали, исџрави се и рече им:

Ко је од вас безџреиан - нека љрви баици камен на љу. И оџеи се саже ље љисаше љо земљи (Јов. 8,6-8).

Господ не одриче да је Њему приведена жена тешко згрешила. Међутим, Он истовремено ставља питање о највећој моралној одговорности ових који су љу осуђивали. Али право на осуђивање, ако је оно уопште могуће, имају само они који стоје на веома узвишеној моралној равни и који су, тако-рећи, достигли до стања безгрешности. Зато је Спаситељ рекао *Ко је од вас безџреиан - нека љрви баици камен на љу.*

Али, строго говорећи, безгрешних људи нема. Стога и немамо право да осуђујемо своје ближње, јер сви ми имамо своје недостатке који су за осуду. Уствари и не може човек, оптерећен својим гресима и манама, правилно оценити грехе и недостатке других. Ту је објективност немогућа. А како можемо да неког осудимо ако и сами подлежемо осуди? Стога је осуђивање других увек лицемерно.

Људи који су кушали Господа Исуса и осуђивали жену грешницу, чули су у својој души глас пробуђене савести и ни један није бацио камен на прељубницу.

Исус се љада исџрави и рече јој: Жено, џде су? Ниједан ље не осуди? Она рече: нико, Госџоде. На љо јој Исус рече: не осуђујем ље ни Ја; иди и од сада не џреиш више (Јов. 8,10-11).

Господ љу није осудио, јер јој је опростио њен грех, а само је Он то могао учинити. Он јој је опростио под условом да се она поправи и да никад више не понови исти грех. Он је хтео да нас научи да не треба да икога осуђујемо, него да праштамо, не да трубимо о манама других, него да их прикривамо нашим смирењем.

Пошто је Господ опростио грешници, из тога се не може извући закључак да ми можемо мирне душе грешити као та жена. То би водило потпуном разврату. Одговорност за наше грехе и недостатке ми носимо пред Богом и пред људима. Ту одговорност Господ не скида с нас ниуком случају, а наша греховност може нам бити опроштена само уколико се искрено кајемо и трудимо да исправимо наше недостатке.

А. весник бр. 2/72.

Ава Исаије је говорио о последњем дану сваког хришћанина: „Какав страх и трепет и какву невољу ћемо видети кад се душа буде раздвајала од тела! Тада ће нам приступити војска противничких сила, господари таме, поглаварства зла, и као по неком праву, настојати да нам узму душу, износећи све грехе које је од младости учинила у знању или незнању. Насупрот злих сила стајаће анђели Божији и противстављати покајање и добра дела. Расуди у каквом ће страху и трепету бити душа, стојећи међу њима, док се Суд не заврши и не донесе коначна пресуда!“

О БОЖЈЕМ ПРОМИСЛУ

Божије Промислање је старање о постојећем. Другим речима, Промислање је воља Божија, која управља свим што постоји како треба. Пошто је Промислање воља Божија, то је потпуно неопходно да све што се по Промислању догађа буде несумњиво најлепше и најдостојније божанства, такво да не би могло бити боље. У самој ствари, неопходно је да један и исти буде како Творац постојећег тако и Промислитељ; јер не би било прилично нити сагласно са разумом, да један буде Творац а други Промислитељ. Јер тада би се на очигледан начин показали немоћним и један и други - један немоћан да тврди, а други - немоћан да промишља. Према томе, Бог је и Творац и Промислитељ, и Његова блага воља јавља се као творачка и промислитељска сила. У самој ствари, све што Господ хоће, чини на небесима и на земљи (Псал. 135,1), и Његовој вољи не противи се нико. Он је хтео да све постане, и постало је. Он жели да свет сачува своје постојање, и сачувао је, и све бива по Његовој вољи.

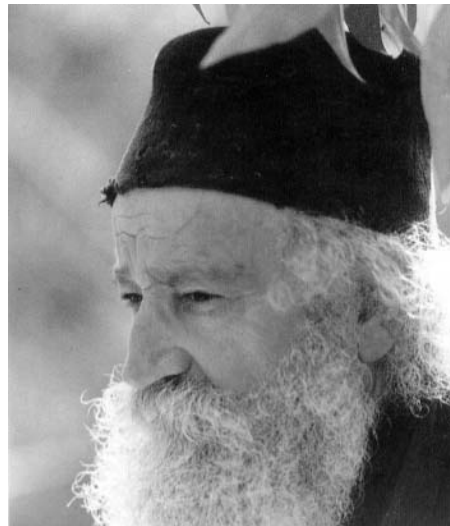
А да Бог промишља, и чудно промишља, у то се најбоље можемо уверити на овај начин. Само је Бог по природи добар и мудар. Као добар, Он промишља, јер није добар онај који не промишља. Гле, и људи, неразумни и животиње природним начином брину се о својој деци, а ко се не брине, подвргава се осуди. Дале, као мудар, Бог се на најбољи начин брине о постојећем.

Имајући све то у виду, ми смо дужни да се дивимо свима делима Промислања, да их сва без радозналости примамо, ма она многима изгледала неправедна; јер је Божје промишљање за нас невидљиво и несхватљиво, а наше мисли, дела и будућност само су Богу познати.

Све ово, велим, није у нашој власти, јер што је у нашој власти није дело Промисла, него слободне воље.

То што зависи од Промисла дешава се или по вољи Божјој, или по Његовом допуштењу. По вољи Божјој догађа се оно што је неоспорно добро. А по допуштењу оно што није неоспорно добро. Тако, Бог често допушта да и праведник упада у несреће, да би другима показао сакривену у њему врлину; тако је, на пример, било са Јовом. Понекад Бог допушта нешто

необично, да би на изглед необичним делом извршио нешто велико и чудно; тако је Крстом било извршено спасење људи. У неким случајевима Бог допушта светом човеку да тешко страда, да светитељ не би отпао од истините савести или не би упао у гордост због да-тих му моћи и благодати; тако је било са Павлом.

Бог привремено оставља човека ради поправљања другог, да би други, гледајући на њега, поправљали се; тако је било са Лазаром и богатим. У самој ствари, ми се по природи смиравамо, кад видимо да други страдају. Понекад Бог оставља човека ради славе другог, а не због његових или родитељских грехова; тако је слепорођени био слеп ради славе Сина човечијег. Још Бог допушта некоме да страда ради буђења ревности и другом, да би видећи како се увећала слава страдалника, и други се без страха подвргли страдању у нади на будућу славу и ради жеље будућих добара; тако је било са мученицима. Понекад Бог допушта човеку да изврши срамно дело, ради поправљања друге још горе страсти. Тако, на пример, кад се неко хвали својим врлинама и праведношћу, Бог таквом човеку допушта да падне у блуд, да би кроз тај пад дошао до сазнања своје слабости, смирио се и исповедио се Господу.

Треба имати у виду да се избор дела налази у нашој власти, а исход зависи од Бога. При том исход добрих дела зависи од божанске сардње, јер Бог по сво-

ме предзнању праведно сарађује са онима који по својој истинитој савести изабери добро. А исход рђавих дела зависи од божанског допуштења, од тога што Бог, опет по своме предзнању, праведно оставља човека, препушта га његовим сопственим моћима.

Напуштање човека од стране Бога бива двојако: једно спасоносно и уразумљујуће, а друго означава коначно одбацивање. Спасоносно и уразумљујуће напуштање бива или ради поправљања, или ради славе Божије. Потпуно напуштање бива тада, када човек, не гледајући на то што је Бог све учинио за његово спасење, остаје, по својој вољи, безосећајан и неизлечен, или, боље рећи, неизлечив. Тада се он предаје коначној погибљи, као Јуда. Да нас сачува Бог и избави од таквог напуштања.

Треба имати у виду да има много путева божанског Промислања, и њих није могуће ни речима изразити, нити умом схватити.

Исто тако треба имати у виду да сва страдалничка збивања, ако их људи примају са захвалношћу, шаљу им се ради њиховог спасења и, несумњиво, доносе им корист.

Треба имати у виду да Бог пре свега хоће да се сви спасу и достигну Царство Његово. У самој ствари, као добар, Он нас није створио да нас кажњава, него да бисмо били учесници Његове доброте; али као праведни Судија, Он хоће да грешници буду кажњени.

Прва Његова жеља назива се претходном вољом и благовољењем, и зависи само од Њега, а друга Његова жеља назива се потоњом вољом и допуштењем и има свој узрок у нама. При том допуштење, како смо напред рекли, бива двојако: допуштење спасоносно и уразумљујуће, и допуштење које означава одбацивање човека од стране Бога и вођење ка пуној казни. Све ово не налази се у нашој власти.

Што се тиче онога што је у нашој власти, то су добра дела која Бог жели својом претходном вољом и угодна су му; а зла дела Он не жели ни својом претходном ни својом потоњом вољом, али допушта слободној вољи да чини зло; јер оно што се чини по прилици није разумно и није врлина.

Бог промишља о свима створењима, указујући нам доброчинства и уразумљујући нас преко сваке твари, чак и преко самих демона, као што се то види из онога што се догодило са Јовом и са свињама...

*Свети Јован
Дамаскин*

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

МОКРАЊСКА ПАРОХИЈА

1. **Миле** (Бранка)
Лиздек
рођен 1960.
Мокро
погинуо 05.04.1992.
Враца

2. **Божидар** (Тадиде)
Гавриловић
рођен 1968.
Бјелогорци
погинуо 08.06.1992.
Борија

3. **Јовица** (Гавра)
Гавриловић
рођен 1953.
Бјелогорци
погинуо 08.06.1992.
Борија

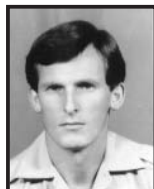
4. **Жељко** (Нова)
Јокић
рођен 1961.
Јокића брдо
погинуо 08.06.1992.
Требевић

5. **Срето** (Неђа)
Ерић
рођен 1941.
Брезовице
погинуо 10.06.1992.
Лукавица

6. **Младен** (Луке)
Кљајић
рођен 1959.
Сарајево
погинуо 15.06.1992.
Враца

7. **Ранко** (Срета)
Тадих
рођен 1952.
В. Лука
погинуо 14.08.1992.
Кромол

8. **Димшо** (Мила)
Глуховић
рођен 1941.
Љубогошта
погинуо 12.07.1995.
Грбавица

9. **Драго** (Миланка)
Кусмук
рођен 1944.
Мокро
погинуо 14.12.1992.
Борије - Хреша

10. **Трифун** (Видака)
Клисара
рођен 1938.
Мокро
погинуо 14.12.1992.
Борија

11. **Миленко** (Ређе)
Пауновић
рођен 1953.
Рогоушићи
погинуо 14.12.1992.
Борија

12. **Слободан**
(Славка) **Лиздек**
рођен 1966.
К. Село
погинуо 10.12.1992.
Трново

13. **Горан** (Манолја)
Јокић
рођен 1970.
Сарајево
погинуо 20.12.1992.
Нецарићи

14. **Ненад** (Рада)
Ковачевић
рођен 1971.
Трново
погинуо 20.12.1992.
Нецарићи

15. **Зоран** (Новице)
Мухаремовић
рођен 1961.
К. Село
погинуо 05.01.1993.
Зечја Глава

16. **Миломир** (Груја)
Пантић
рођен 1952.
Рогоушићи
погинуо 21.03.1993.
Кула

17. **Вељко** (Боја)
Гавриловић
рођен 1971.
Бјелогорци
погинуо 17.07.1993.
Борије

18. **Миломир**
(Милутина)
Тандарић
рођен 1973. К. Село
погинуо 16.05.1994.
Олово

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

МОКРАЊСКА ПАРОХИЈА

19. **Богдан** (Влада)
Шешлија
рођен 1939.
Бјелогорци
погинуо 20.06.1994.
Сарајево

20. **Боро** (Стјепана)
Гавриловић
рођен 1964.
Мокро
погинуо 03.10.1994.
Нишићи

21. **Јадранко** (Рада)
Симатовић
рођен 1966.
Брезовице
погинуо 08.10.1994.
Нишићи

22. **Миле** (Крста)
Божић
рођен 1948.
Прутине
погинуо 01.08.1994.
Кривајевини

23. **Анфелко**
(Душана)
Шилеговић
рођен 1956. Крупац
погинуо 26.10.1994.
Јасен

24. **Борђе** (Јова)
Рајић
рођен 1950.
Калаузовићи
погинуо 11.11.1994.
Борија

25. **Миломир** (Риста)
Минић
рођен 1956.
Сињево
погинуо 25.02.1995.
Трескавица

26. **Војо** (Рајка)
Ковачевић
рођен 1968.
Прутине
погинуо 20.06.1995.
Борија

27. **Миодраг** (Борка)
Рајић
рођен 1967.
Сарајево
погинуо 21.06.1995.
Трново

28. **Милан** (Милоша)
Лиздек
рођен 1964.
К. Село
погинуо 24.05.1995.
Дебело Брдо

29. **Душан** (Митра)
Танић
рођен 1951.
К. Село
погинуо 04.10.1995.
Трескавица

30. **Његош** (Крста)
Цакић
рођен 1974.
Јајце
погинуо 05.10.1995.
Трескавица

31. **Недељко** (Ранка)
Петровић
рођен 1970.
Мочиоци
погинуо 28.09.1995.
Мањача

32. **Милун** (Бранка)
Лиздек
рођен 1943.
Мокро
погинуо 08.06.1992.
Требевић

33. **Недељко**
(Богдана) **Лиздек**
рођен 1951.
Мокро
погинуо 07.04.1994.
Трново

34. **Мирко**
(Светозара) **Лиздек**
рођен 1959.
Мокро
погинуо 01.01.1994.
Грбавица

35. **Милорад**
(Миливоја) **Лоловић**
рођен 1948.
Мокро
погинуо 31.10.1992.
Требевић

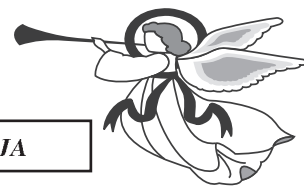

36. **Небојша**
(Захарије) **Лиздек**
рођен 1957.
Мокро
погинуо 01.10.1994.
Грбавица

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

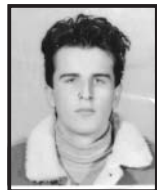
МОКРАЊСКА ПАРОХИЈА

37. **Миленко**
(Данила) **Гавриловић**
рођен 1961.
Сарајево
погинуо 07.09.1994.
Грбавица

38. **Ристо** (Душана)
Бабић
рођен 1939.
Лапишница
погинуо 04.06.1992.
Жеја

39. **Александар**
(Милоша) **Шеншлија**
рођен 1971.
Сарајево
погинуо 19.12.1993.
Олово

40. **Дане** (Јанка)
Мухаремовић
рођен 1959.
Мокро
нестао 10.07.1992.

41. **Влајко** (Воја)
Парађина
рођен 1968.
Мокро
трагично настрадао
13.08.1993.

42. **Српко** (Петка)
Андрић
рођен 1965.
Мокро
трагично настрадао
02.10.1992.

43. **Вукан** (Јова)
Лопатић
рођен 1935.
Мокро
погинуо 07.08.1992.
Вођошћа

44. **Миломир** (Ђорђа)
Лиздек
рођен 1946.
Мокро
умро 26.06.1994.

45. **Милорад** (Груја)
Трифучевић
рођен 1950.
Висојевица
погинуо 19.07.1995.

46. **Влајко** (Милићка)
Черемић
рођен 1954.
Мокро
трагично настрадао
19.10.1992.

47. **Жељко**
(Миливоја) **Јовић**
рођен 1961.
Вогошћа
погинуо 19.07.1992.
Вођошћа

48. **Светозар** (Крста)
Марковић
рођен 1977.
погинуо 16.06.1995.
Тврђава Барице

49. **Љубисав** (Груја)
Трифучевић
рођен 1946.
Олово
погинуо 0.05.1992.
Крмоље

50. **Срето** (Крста)
Плакаловић
рођен 1950.
погинуо 08.01.1993.

51. **Славиша** (Сретка)
Вуковић
рођен 1963.
Сарајево
погинуо 14.12.1992.

52. **Митар** (Сава)
Мотика
рођен 1946.
погинуо 15.01.1993.
Кривајевићи

53. **Миладин** (Јова)
Крупић
рођен 1935.
погинуо 31.10.1992.
Хладивода

54. **Милош** (Јова)
Шеншлија
рођен 1963.
погинуо 16.03.1992.
Борија

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

МОКРАЊСКА ПАРОХИЈА

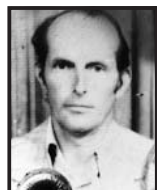
55. **Радислав** (Милана)
Грачанин
рођен 1957.
Слатина
погинуо 23.12.1993.
Пољине

56. **Новица** (Неђа)
Јокић
рођен 1958.
погинуо 04.06.1992.
Жеја

57. **Раде** (Николе)
Перишић
рођен 1948.
Вареш
погинуо 15.06.1995.
Сарајево

58. **Јован** (Богдана)
Каришић
рођен 1940.
Д. Хреша
погинуо 04.05.1992.
Грбавица

59. **Предраг** (Васа)
Тадић
рођен 1965.
Сарајево
погинуо 06.06.1992.
Жеја

60. **Новко** (Милоша)
Гацо
рођен 1951.
Г. Биоско
погинуо 06.06.1992.
Жеја

61. **Мирко** (Новице)
Кнежевић
рођен 1959.
Р. Романија
погинуо 27.08.1992.
Крушево

62. **Миленко**
(Николе) **Јаковљевић**
рођен 1952.
Сарајево
погинуо 07.09.1992.
Фалейићи

63. **Милинко**
(Алексе) **Јовичић**
рођен 1949.
Хреша
погинуо 31.10.1992.
Брусље

64. **Ђорђо** (Петка)
Шућур
рођен 1963.
Сарајево
погинуо 21.11.1992.
Војковићи

65. **Радован** (Спасоја)
Цинцар
рођен 1948.
Хреша
погинуо 26.12.1992.
Трново

66. **Петко** (Илије)
Сипић
рођен 1941.
В. Лука
погинуо 02.03.1993.
Д. Биоско

67. **Ратко** (Тодора)
Вишњић
рођен 1944.
Хреша
погинуо 07.01.1993.
Кравице

68. **Раде** (Божа)
Антонић
рођен 1950.
Р. Романија
погинуо 26.05.1993.
Иџман

69. **Горан** (Петка)
Томић
рођен 1950.
Р. Романија
погинуо 26.05.1993.
Мрковићи

70. **Марко** (Цвијана)
Радова
рођен 1950.
Г. Биоско
погинуо 27.07.1993.
Жуч

71. **Ранко** (Јанка)
Плакаловић
рођен 1953.
Д. Биоско
погинуо 01.03.1994.
Д. Биоско

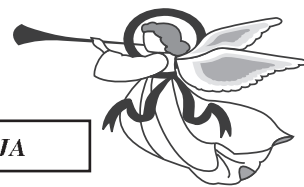

72. **Недељко**
(Радована) **Космајан**
рођен 1951.
Хреша
погинуо 25.05.1994.
Зечја Глава

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

МОКРАЊСКА ПАРОХИЈА

73. **Радомир - Цицко**
(Милована) **Малетић**
рођен 1962.
Мразовац
погинуо 25.05.1994.
Зечја Глава

74. **Михајло** (Остоје)
Јовичић
рођен 1940.
Хреша
погинуо 27.05.1994.
Зечја Глава

75. **Радомир**
(Анђелка) **Ђодо**
рођен 1965.
Г. Биоско
погинуо 29.07.1994.
Биоско

76. **Зоран** (Милоша)
Цинцар
рођен 1960.
Хреша
погинуо 18.09.1994.
Борије

77. **Радован** (Чеда)
Говедарица
рођен 1959.
В. Хан
погинуо 15.03.1995.
Зечја Глава

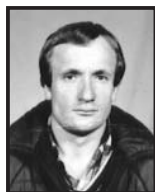
78. **Данко** (Душана)
Парлић
рођен 1960.
Калаузовићи
погинуо 16.06.1995.
Илица

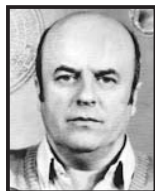
79. **Дражен**
(Маринка) **Парлић**
рођен 1970.
Калаузовићи
погинуо 19.06.1995.
Илица

80. **Јован** (Вида)
Анцић
рођен 1959.
Мочиоци
погинуо 27.07.1995.
Мрковићи

81. **Анђелко**
(Манојла) **Каришић**
рођен 1952.
Хреша
погинуо 21.08.1995.
Зечја Глава

82. **Никола** (Сава)
Космајан
рођен 1940.
Хреша
погинуо 05.09.1995.
Хреша

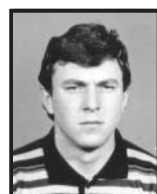
83. **Славиша** (Петка)
Топаловић
рођен 1973.
Сарајево
погинуо 1995.
Кључ

84. **Мирослав**
(Славка) **Шилеговић**
рођен 1976.
Сарајево
погинуо 30.08.1995.
Јахорина

85. **Раденко**
(Светозара) **Станишић**
рођен 1953.
Сарајево
погинуо 04.06.1992.
Жеј

86. **Зоран** (Луке)
Икановић
рођен 1959.
Вукињаца
погинуо 31.10.1992.

87. **Васо** (Вукашина)
Ковачевић
рођен
погинуо

88. **Млађен** (Цвијана)
Радоња
рођен
погинуо

89. **Милош**
(Божидара) **Стевић**
рођен 1952.
погинуо 10.05.1992.
Враца

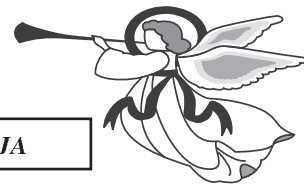

90. **Неђо** (Петра)
Петровић
рођен 1936.
погинуо 31.10.1992.
Доње Биоско

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Митрополија Дабробосанска

МОКРАЊСКА ПАРОХИЈА

91. **Здравко**
(Богдана) **Којић**
рођен 1940.
Вареш
погинуо 07.11.1994.
Нишићи

92. **Раденко**
(Глигора) **Андан**
рођен 1957.
Сарајево
погинуо 22.01.1993.
Лайишница

93. **Миленко**
(Глигора) **Андан**
рођен 1953.
Сарајево
погинуо 22.01.1993.
Лайишница

94. **Мирко** (Драгомира) **Радоња**
рођен 1963., Г. Биоско
погинуо 06.06.1992., Жейа

95. **Чедо** (Ђорђа) **Тадих**
рођен 1950., В. Лука
погинуо 31.01.1993. Мрковићи

96. **Милорад** () **Пупић**
рођен 1962., Требиње
погинуо 05.04.1992., Враца

97. **Јовица** (Која) **Аврамовић**
рођен 1943., Бјелогорци
погинуо 17.05.1992., Хаџићи

98. **Никола** (Љуба) **Костовић**
рођен 1948., Устиколина
погинуо 09.06.1992., Жейа

99. **Славко** (Милинка) **Петровић**
рођен 1952., Мочиоци
погинуо 08.06.1992., Кромол

100. **Којо** (Риста) **Дерикоња**
рођен 1938., В. Лука
погинуо 08.06.1992., Кромол

101. **Обрен** (Слободана) **Радовић**
рођен 1950., Фоча
погинуо 04.06.1992., Жейа

102. **Недељко** (Сава) **Окука**
рођен 1929., Улог
погинуо 26.06.1992., Нецарићи

103. **Стака** (рођ. Дошло) **Ђокић**
рођена 1946., Кијево
погинула 29.06.1992., Кромол

104. **Младен** (Предрага) **Васковић**
рођен 1970., Лукавица
погинуо 30.07.1992., Блажуј

105. **Бранимир** (Милована) **Рашевић**
рођен 1969., Нахорево
погинуо 05.10.1992., Сарајево

106. **Ђорђо** (Милоша) **Пандуревић**
рођен 1940., Требевић
погинуо 31.10.1992., Златишћ

107. **Мара** (рођ. Глуховић) **Гацо**
рођена 1936., Љубогошта
погинула 15.11.1992., Враца

108. **Гојко** (Јанка) **Трифковић**
рођен 1941., Требевић
погинуо 07.12.1992., Требевић

109. **Драган** (Млађена) **Плакаловић**
рођен 1965., Сарајево
погинуо 31.10.1992., Брусуље

110. **Данило** (Јова) **Каришик**
рођен 1928., Хреша
погинуо 05.02.1993., Фалешћ

111. **Недељко** (Драга) **Лаловић**
рођен 1974., Сарајево
погинуо 15.05.1993., Вођошћа

112. **Миладин** (Панта) **Ђуковић**
рођен 1941., Радава
погинуо 28.07.1993., Јагомир

113. **Крсто** (Радована) **Томић**
рођен 1969., Мочиоци
погинуо 13.08.1993., Жуч

114. **Драгоје** (Груја) **Рајић**
рођен 1961., Калаузовић
погинуо 01.06.1994., Бихаћ

115. **Будимир** (Властимира) **Грујић**
рођен 1967., Калаузовићи
погинуо 02.08.1994., Илијаш

116. **Миломир** (Јова) **Мочевих**
рођен 1972., Сарајево
погинуо 02.08.1994., Нишићи

117. **Слободан** (Павла) **Лопатић**
рођен 1952., Мокро
погинуо 01.08.1994., Кривајевићи

118. **Неђо** (Тана) **Грујић**
рођен 1936., Поретак
погинуо 06.09.1994., Нахорево

119. **Ратко** (Милоша) **Грујић**
рођен 1944., Калаузовићи
погинуо 08.09.1994., Корића

120. **Раско** (Ђура) **Рајић**
рођен 1961., Врховине
погинуо 19.06.1995., Нишићи

121. **Властимир** (Блашка) **Рајић**
рођен 1957., Шиићи
погинуо 17.06.1995., Јасен

122. **Радомир** (Сима) **Шалинур**
рођен 1972., Сарајево
погинуо 17.06.1995., Јасен

123. **Милорад** (Груја) **Трифунровић**
рођен 1950., Олово
погинуо 19.07.1995., Илијаш

124. **Лука** (Марка) **Марјановић**
рођен 1959., Мрковићи
погинуо 26.07.1995., Мрковићи

125. **Савка** () **Рађеновић**
рођена 1923., Нахорево
погинула 24.08.1995., Мрковићи

126. **Димшо** (Манојла) **Каришик**
рођен 1951., Хреша
погинуо 31.10.1992., Брусуље

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ЕВАНЂЕЉЕ У ПОРОДИЦИ

Хришћани би требало да буду квасац друштва. Да би деловао, квасац се мора ставити у тесто. Ако смо стварно хришћани, ми ћемо деловати на друштво као квасац. Како хришћанизовати једно село, град, земљу? Потребни су, рећи ћете, добри свештеници, добре школе, добра штампа, добри закони...

Не. Ђелија мајка, жива ђелија хришћанског друштва је - породица. Хришћанство се учи на огњишту. Утицај хришћанског дома је скривен, безгласан и дубок као утицај квасца на тесто. У кући се учи вера. Учи се и не знајући. Исто онако као матерњи језик. У хришћанским породицама не би требало да се живи само оним што је старо. Напротив, добар „домаћин“ износи из клијети своје ново и старо“ (Мт. 13,52).

Нормално је да се млади везују за савремено стање наше цивилизације. Неприродно је и да буде другачије. Реке не теку према извору. Није добро везивати се само за прошлост. Али није добро ни потпуно пренебрегавати прошлост. Него треба стварати равнотежу између традиције и прогреса. Ми хришћани не правимо идол од прошлости и не бојимо се будућности. Има старих и нових ствари. Али има ствари које не пролазе и које се намећу свим временима. То су закони живота, божански закони који се не мењају.

Врлина остаје увек врлина.

Прогрес који не руши морал, мора се прихватити. Али треба знати да прогрес не сме да иде само за побољшањем материјалних услова живота, он мора да садржи и морално усавршавање јединке, породице и друштва. У томе се слажу и стари и млади хришћани.

Шта нам свакодневно сервирају новине? Непрестане сукобе. Тек што се један утиша, други избија. Ту су: крађе, преваре, убиства, мучење деце, освете остављених жена, самоубиства напуштених стараца...

Господ од нас тражи да подигнемо свој свећњак према онима који не виде куда иду. Нека виде: нашу ведрицу, наш мир, нашу храброст, нашу веселост, наше сажалење, нашу нежност, једном речју, нека виде сва богатства срца испуњеног Христом. Од свих доказа вере, овај је најубедљивији. Потребно је да људи виде светлост, увиде да су у тами и жажеле да из ње изиђу.

Врата хришћанске куће не би требало да буду баш широм отворена. Где су кућна врата широко отворена, ту више нема домаћег огњишта. Али где су увек за-

творена, та огњишта не могу да зраче на друге. Треба пазити да се кући не приближи разбојник (Лк. 12,32).

Ако дете крије нешто, „разбојник“ је ту. Које су то књиге што кћи кријући чита? Све што се кришом мора читати, сигурно да шкоди. Син се задржава ноћу негде и не сме да каже где. Домаћин се све чешће задржава и све више измишља изговоре. Ту нешто није у реду.

Еванђеље препоручује у тим моментима будност. Отворите очи кад ко из породице нешто крије. Опасност је ту.

Исто као што со која изгуби укус није више со, иако је сачувала свој спољашњи изглед и боју, тако и хришћанин који не хришћанизује своју околину, који не живи по Еванђељу, престаје да буде ученик Христов.

Спаситељ има у виду само личну директну акцију хришћанина која се сасвим природно еманира из њега, и која није ни претходно смишљена ни прорачуната. Из саме чињенице што хришћанин мисли, ради и трпи, он уноси оздрављење у свет, мења дух света. У сфери у којој се налазе, он испуњава своју функцију хришћанина, проширује царство Божије.

...Прави хришћанин шири око себе Еванђеље и не тражећи то, не хотећи, чак и не знајући. Према томе, ако Еванђеље не делује кроз нас на друге, не тражимо подне у поноћ - значи да је Еванђеље престало да ради у нама самима. Верник без хришћанског облика, без утицаја - није хришћанин. Његово се хришћанство не манифестује ван, јер не постоји више ни унутра у њему.

Со не заслађује, она не ублажава ране, она пече живо тело. Еванђеље није средство за успаљивање, оно је непрестани позив напредку, непрестани протест против зла, оно је ујед за свако попуштање, сваку небригу. Или смо пустили со да обљутави, или нас она не пушта да мирујемо и да се одмарамо.

Кад се Клеопа вратио у свој дом и кад је видео сто за којим је Господ седео, обновило му се у сећању чудо које се догодило ту на Ускрс увече. Клеопа није мислио: Исус је био овде. Него: Исус је овде. Он је увек у мојој кући. Исто тако док се са својим другом враћао путем у Јерусалим знао је да је Исус, иако невидљиво, још увек међу њима свима. Васкрсли Господ не оставља више своје. Он ће бити с њима до краја века. „Ако се два од вас сложе на земљи у било којој ствари за коју се узмоле, даће им Отац мој који је на небесима. Јер гдје су два или три сабрани у име моје ондје сам ја међу њима“ (Мт. 18,19-20).

Свест да је Господ с нама помоћи ће нам да не пређемо границу која дели задовољство од греха, а то ће, у крајњој линији рећи, од горчине. Бићемо енергичнији пред лицем искушења, смелији у тешкоћама, чвршћи у невољама. Уверење да нисмо сами удвостручава храброст. А ми се тога лишавамо, јер се Господњег присуства не сећамо.

Понављајмо често молитву ученика из Емауса: „Остани с нама Господе. Прати нас на путу кад нас брига и бол сустигну. Остани с нама кад радимо и кад се одмарамо. Буди трећи између нас који се волимо. Стануј у нашој кући, седи у чело нашег стола, буди нам саветник у свему. Остани с нама кад нам се савест замрачује да не бисмо залутали по ноћи. Буди близу нас кад нас велика ноћ покрије својим покровом и дај да се пробудимо у Твоме наручју. Буди вољени верно слушани Учитељ нашег дома! Амин“.

ЖИВИ СУ НАШИ СВЕТИТЕЉИ

Прошле јесени, баш уочи дана Светог Димитрија, био сам упућен у Петроварадин у војну болницу ради једне тешке операције, коју сам дуго година у страху одлагао. Пре поласка у болницу опростио сам се са свима својим рођацима и пријатељима, а затим сам свратио у новосадску Николајевску цркву да се пред кивотом са моштима Светих Врачева помолим за храброст и сретан исход моје операције. Али свратио сам још ради нечега. Кад су ове Мошти пре неколико година донете у Нови Сад, ја сам, под сугестијом других, посумњао да су то мошти Светих Врачева, иако сам раније слушао о њиховој целебној моћи. Гоњен грижом савести, а налазећи се пред животном опасношћу, ја сам сада дошао да умолим свете Врачеве да ми опросте моју непромишљеност и сумњу и да ми буду у помоћи. Црква је била празна, а то сам баш и желео. Клекнуо сам крај кивота и започео молитву, али срце моје није се ни мало узбуђивало, како је то раније бивало, када се нађем у непосредној близини светитељских моштију. Најзад, целивах мошти и пођох напоље, а на очи ми ударише сузе страха и жалости што ме свети Врачи не утешили и не охрабрише. Мислио сам, ваљда је то зато, што сам их раније увредио. Са овим мислима, обузет зебњом и страхом, сада не толико због операције, колико због сазнања да ми је ускраћена светитељска заштита, легао сам на операциони сто. После неколико тренутака изгубио сам свест, а после једног сата нађох се у болничком кревету. Болови су били страшни, управо неиздржљиви. То се продужило и другог и трећег дана. Почео сам већ губити наду да ће ми бити боље. Да би ми било још страшније, они болесници који су описани истога дана кад и ја, почеше се већ полако кретати по соби, док сам ја лежао потпуно непокретан и немоћан. Узалуд сам покушавао да се макар мало покренем, а о устајању није било ни говора, док се међутим моји сапатници почеше већ спремати да напусте болницу. Био сам већ изгубио контролу над временом. Нисам знао ни који је дан, а ни који је датум, а ни издалека нисам могао ни слутити да ћу се подићи, такорећи, преко ноћи.

Сви су у соби заспали, а ја сна нисам имао. Борио сам се са тешким боловима и још тежим и црним мислима. Морам признати, да сам чак на молитву забора-

вио. Тешка болничка тишина, прекидана повремено само жалосним јечањем болесника, утицала је злокобно на мене. Кад одједном, сасвим неочекивано, ударише ми сузе на очи. Низ вреле образе оне су текле као бујица. Ускоро ми потпуно закрилише видик. Узех марамицу да их обришем, али тога тренутка деси се нешто велико, нешто дивно, нешто надземаљско. У висини таванице болесничке собе, ја угледах, као у сред бела дана, велику икону Светих Врачева Козме и Дамјана - ону опште познату њихову икону, које се у те-

шкој болести ни сетио нисам, а она ме је ево сама пронашла, иако то нисам заслужио. Али у томе моменту, једна рука до лакта, са златном наруквом, држећи златан ножић што се њиме мироше, издвоји се са иконе, које одмах несташе, и упуту се у правцу мога кревета. Претрнуо сам од страха и узбуђења, али у исто време осетих како ова рука, која постаде невидљива,

осењује ножићем у виду крста у целој дужини моју рану, са које постепено почеше нестајати болови. Од силног узбуђења дуго нисам могао да дођем себи. Ничак нисам веровао да су болови у истини нестали. Стога прикупим сву снагу, и док су ми усне непрестано шапутале молитву Светим Врачевима, ја се полако почех дизати. Рана ме је још увек пекла, али било је сасвим издржљиво. Полако седох на кревет и пустих ноге на земљу. Затим, држећи се обема рукама за кревет, стадох на ноге и пођох крај кревета неколико корачаја. Од радости и среће поново заплаках, када иза леђа зачух речи мога суседа који је лежао до мога кревета: „Тако, тако, само напред и ништа се не бојте“. - Ове ме речи уверише да је све оно што се са мном десило, била сушта стварност.

Сутрадан поделих моју радост са дежурним лекаром и мојом родбином која ме је посетила. Нико ме ни речи не рекох о ономе што се са мном десило ноћас. Лежао сам блажен у кревету, као новорођенче после првог купања, као ратник после тешке борбе, као слепац коме је изненада повраћен вид. Срце моје било је испуњено неизмерном благодарношћу према великим Светитељима, а мисли заузеле само једним - како Им се одужити. Поподне истога дана посети ме један свештеник, мој добар пријатељ, и одмах у почетку разговора рече ми: „Долазим у ову болницу данас први пут после више од осамнаест година. Тада сам на данашњи дан служио службу у болничкој капели, јер ова болница је посвећена светим Врачевима“. - Па шта је данас, упитах га, не могавши да сакријем своје узбуђење? „Данас су Свети Врачеви Козма и Дамјан“ - одговори ми свештеник. Па то значи да су ме они исцелили баш на њихов дан - рекох узбуђеним гласом, а затим тихо, као на исповести, испричах свештенику све што се са мном ноћас десило.

Чим сам изашао из болнице, одох да запалим свећу захвалности Светим Врачевима, чије име данас славим као своју другу Славу...

Да, живи су и вечно живи наши Светитељи.

Свети Козмо и Дамјане, силни и моћни Лекари свих наших болести и слабости, молиће Бога за нас!

о. Сисефан Чакић

Могуће је призвати духа. Многи се у незнању тиме баве, призивају духове разних људи - Лава Толстоја, Пушкина... Али, не јављају се душе тих људи, већ долази демон - зли дух. Онда почињу да га питају о прошлости, или о будућности, или о некој особи. Тако онај ко се бави спиритизмом добровољно пада у руке злих сила. Некима се чини да у томе нема ништа страшно. И дух понекад истину говори, не саветује ништа лоше. На пример, поставе му питање: „Умрла ми је мајка. Како јој помоћи сада кад је на оном свету?“ А зли дух одговара: „Треба дати њено име да се помиње на Божанственој Литургији, давати парастосе, милостињу, читати Псалтир...“ Као да у томе нема ништа лоше. Али, тајна је у томе што се човек обраћа за помоћ не своме Творцу, већ Његовом непријатељу; благодат Божија се удаљава од човека и он пада у руке демонских сила, постајући чедо ђавоље, а не Божије. Многи људи који су се постојано бавили спиритизмом, завршили су свој живот самоубиством. То је због тога што су остали без благодати, празни...

Познајем једну попадију која је неко време учила у Москви. Стално је ишла у цркву и молила се, а заједно са њом на курсу су биле неке слободумне девојке, које су се бавиле спиритизмом. Њих је интересовало зашто се она с њима не дружи, не шета се, не живи онако како оне живе. Једном су је позвале на њихову сеансу. Питала је духовника како треба да поступи.

Он јој је посаветовао да пође и рекао јој шта треба да ради. Дошли су у стан у који су се скупљали на сеансе. Скидајући се у предсобљу, она је рекла: „Баволе, именом Господа нашега Исуса Христа забрањујем ти да о мени говориш то и то“. После чаја сели су за сто, призвали духа и почели му постављати разна питања: како се она зове и колико јој је година. Одговорио је. Кад су питали како јој је презиме, он је рекао неко друго. Они су му рекли: „Грешка! Она се презива другачије“. Али, показало се, да демон није слагао. Рекао је презиме њеног рођеног оца, а она је носила презиме очуха. Када су затим питали чиме се она бави у тајности (нису знали да је верујућа), он им је одговорио: „Забрањено ми је да кажем. Ја бих радо рекао, али не могу. Забранио ми је сам Бог“.

У Москви постоји један човек који се својевремено бавио спиритизмом. Једном му је дошло у главу да призива дух Христов. Када га је позвао, севнула је муња, разлегао се гром, и он је остао без свести. Освестио се у психијатријској болници. Када је дошао себи, отишао је у цркву, покајао се због тог страшног греха и сада стално иде у храм „Заступница грешних“.

Чесѣо служимо небићу ња Боѣ
оѣѣи не дѣ дасе ѣреѣворимо у ну-
лу, да се ѣониѣѣѣимо.

Сви људи су вулкани, само једни
угашени а друѓи живи.

ПРАВОСЛАВНИМ ЖЕНАМА ПРОТИВ БРБЉИВОСТИ

Премудри Соломон је рекао да жена треба да мудро отвара уста и да јој је на језику кротка поука (Приче, 31,26), али на жалост велики део жена не слуша поуку Премудрог те лудо отвара уста. Имамо у виду код многих жена укоревену навику да много причају, тако да је то ушло у пословицу, и кад неко много прича, онда људи кажу: много говори као жена. Та слабост се често срета код жена и веома је штетна, јер поред тога што нам говори да је онај ко је има ветрењаст и лакомислен, томе и многа зла томе и околини. То се може видети из овога: Брбљивост је готово увек сједињена са оговарањем и осуђивањем других, а од тога зла опет произилази ово да нити је онама које оговарају лако, нити је оговаранима пријатно. Шта да се ради? Разуме се треба говорљиве жене да одбаце своју брбљивост и да у будуће своја уста отварају мудро. Али пошто то није лако постићи, постараћемо се да им олакшамо.

Блажена Јелисавета, чији спомен Св. Црква врши 24. априла, када је била настојатељица једног женског манастира брижљиво је се старала о спасавању њених

КОСОВО И ВИДОВДАН

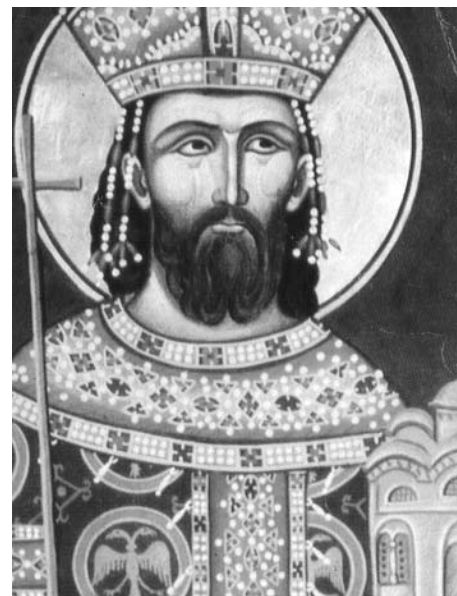
сестара у Господу. Као искусна подвижница, која је добро познавала женско срце, учила их је да се особито чувају злојезичности, као греха који се често срета код женскиња. Слаби смо по телесној снази и уму, говорила је, па би тако хтеле да будемо јаке или помоћу лукавства или помоћу злог језика, али пошто је наше лукавство нераздвојиво с лажју, то нас ставља управо под утицај Сатане, који је отац лажи и који храбро ради онде, где се лаж употребљује. Онај пак ко се изговара што лаже, тиме да се тако показује оштроумље и способност, јако се вара, јер лажју постаје само послушно оруђе Сатане - оца лажи. Тај отац тиме наводи на душу мрак, те она постаје несвесна својих грехова, не види своју опасност и подлост, те остаје неосетљива за све оно што је узвишено. Та многоговорљивост жена нарочито је за осуду због тога што имају слабу моћ расуђивања, а јаку осетљивост срца, те се најчешће баве безначајним стварима, лажју, оговарањем и лакомисленошћу, што је на штету и њима и другима. „Срце праведниково премишља шта ће рећи, а уста безбожничка ригају зло“, вели Премудри (Приче 15,28). Шта испољава брбљива злојезичност? Злобност гордости, која је бесна због своје немоћи. Колико од тога изилази невоља и патњи за људе! Како је то штетно за бесмртну душу! „Речено нам је: волите један другога, а не мрзите ...“.

Тако смо изнели поуку св. Јелисавете, да би олакшали женама да одбаце брбљивост и желимо да ову поуку приме, јер прво, она која хоће лукавством или злим језиком да се покаже јака, та ставља себе управо под утицај Сатане, јер је лукавство нераздвојно с лажју; друго, ко се изговара што лаже тиме, да се тако показује оштроумље јако се вара, јер постаје послушно оруђе Сатане, оца лажи; треће, отац таме спушта над такву душу мрак те постаје несвесна својих грехова, не види своју пропаст и остаје безосећајна; четврто, због много говорљивости жене се баве пустим стварима, лагањем, оговарањем и лакомисленошћу, на штету своју и других; пето, брбљивом злојезичношћу се испољава охоло злобност, која бесни у својој слабости; и најзад, шесто, од тога произилазе многе несреће људима. Нека би Бог дао да жене хришћанке приме ову поуку и одбаце заувек своју брбљивост. Тада би заиста, по речи Премудрог, сачувале своју душу (Приче, 13,3), усне би њихове биле мудре (Приче, 16,23) и њихове љубазне речи као сат меда сласт души (ст. 24). Амин.

Ниједан хришћански народ нема у историји својој оно што има српски народ, нема Косово. Шездесет и неколико година после Косовске битке пао је Цариград, престоница источног хришћанства. Посечен је хришћански цар Константин, српске крви и порекла по једном родитељу. Рекао би човек: то је слично Косову. Рекао би опет: догађај већи од Косова. Боже сачувај! На Косово је марширала хришћанска војска у сусрет смрти, у Цариграду је војска стајала унутра у граду, надајући се до последњег часа, да ће се смрт некако окренути од ње налевокруг. Кад су ђулад, из првих топова у историји, пробила зидове градске, ужас је завладао и паника се зацарила у војсци и грађанству. Сви храмови били су испуњени вапајем и молитвом Богу за спасење града, тј. за спасење тела, за спасење државе и царства земаљскога. Отуда је пад Цариграда забележен код Грка као ноћ а не као дан, као пропаст а не као победа. Истина, и ту је битка крста и полумесеца, но без епопеје и без надаћућа за будућа поколења. Јер пораз схваћен само као пораз не може никога одушевити. Нити сама Голгота без Васкрсења може некога надаћући и оснажити.

Сасвим је обрнуто са српским Косовом. Као што се самртник облачи у ново и скупочено одело, тако је војска српска била одевена у најбоље рухо своје. Блистава и сјајна поворка хитала је са свих граница у жижу чести и славе, на Косово поље. Осењена крстастим барјацима и иконама крсних слава, са песмом и радошћу хитала је она своме косовском - губилишту. Зар нас не подсећа ово на гру-

пе првих хришћана, који су са таквим расположењем ишли под мач, или у огањ, или пред зверове? Не зна се ни за једног хришћанског мученика да се молио Богу да га спасе од блиске смрти, а зна се за хиљаде и хиљаде њих да су се молили, да их мученичка смрт не мимоиђе. Ни крстоносна војска Лазарева није одржала молепствије за спасење од смрти. Напротив - исповедила се и причестила - за смрт. Један цео оружан народ као је-

дан хришћански мученик, покوران промисаоној вољи Свевидећег, при-ма горчину смрти, и то не као горчину, него као животворни лек. И зар није Косово до данашњег дана служило дванаестини поколења у истини као животворни лек? У историји хришћанских народа нема познатог случаја, да цела једна војска, цео један оружан народ, буде запојен вољом за смрћу и да оде у смрт за веру

своју. Не у смрт самоубилачку него у смрт херојску. Косово је уникум у двадесетовековној историји хришћанског света.

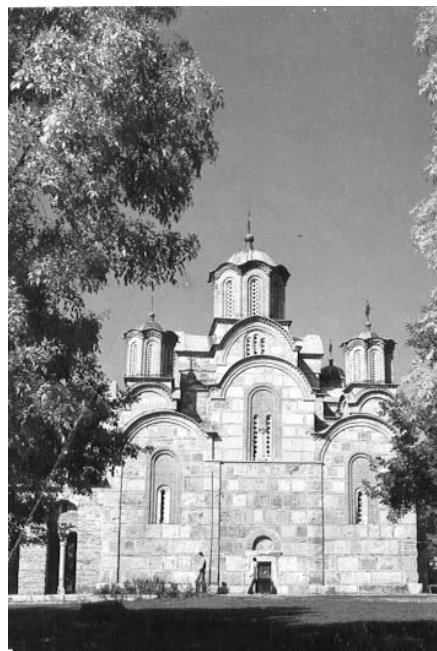
Греше они који говоре: Косово је зауставило точак наше историје; уназадilo нас је; да није било Косова, ми бисмо данас били велики народ!

Баш Косово нас је учинило великим народом. Оно је наша народна Голгота, али у исто време наше народно васкрсење, духовно и морално. Оно је зауставило морално распадање српског народа. Дало нам галерију витеза вере, поштења и пожртвовања, која несумњиво вреди више од ма које галерије мермерних кипова, направљених у мирно доба од народа који нису имали своје Косово.

Греше они који Косово сматрају поразом. Ако је ко претрпео пораз, претрпео га је велики господин Вук Бранковић а не кнез Лазар. Погинули Лазар је добио, а преостали Вук изгубио. Ко жртвује живот свој у једној борби за истину и правду Божју, жртвовао је највеће што је могао и имао, и - победио је. Макар битка технички била изгубљена, он остаје победилац. А пошто је сва српска војска на Косову пољу пала - и то драговољно - за истину и правду Божју, то је она и победила. Она је принела на жртву Богу све што је имала и могла; отуда је и победила. Изгубила је тело, спасла је душу. Па чак ни тело Лазарево није изгубљено. Тела издајника изгубљена су после Косова као што су душе њихове изгубљене на Косову. Не зна се гроб ни Вуков ни Алтомановићев.

Свето тело Лазарево пак намагнетисано небесном силом, још и данас лежи цело и лечи све немоћи људске. Нису изгубљена ни тела осталих ви-

тезова крста, иако су остала на бојишту. Од њихових светих душа освећена су тела њихова, а од светих тела њихових освећена је сва Косовска земља. Отуда је Косово постало свето поље. Због тога Срби и Српкиње са свих страна - чак и они из Америке - долазе да узимају са светог поља Косова шаку или торбу свете земље, да је као светињу носе и држе у својим храмовима и домовима. Као из

гробнице св. Димитрија у Солуну, или са гробова других хришћанских мученика. Косово је највећа гробница хришћанских мученика, погинулих за један дан. Једна друга, таква и толика, није нам позната. И као што свечари славе дан смрти свога свеца, тако цео српски народ светкује и прославља Видовдан. Ко слави свете мученике, рецимо архиђакона Стефана, или Ђорђа, или Димитрија, или Теодора, или Трифуна, или свету Петку и Недељу, или св. Петра и Па-

вла - тај не слави побеђенога него победноца, нити слави мртвога но живог. Тако и ми сви прослављајући велику армаду косовских мученика, не прослављамо побеђене него победоце, нити мртве но живе.

Видовдан је највећа слава српског народа. Он је дан а не ноћ, и то баш - Дан. Он нас опомиње на победу и на васкрсење. Семе царства небеснога, посејано светим Савом, никло је бујно и порасло велико. Богати плодови тога семена узбрани су на Косову пољу. То није једина Христова и Савина жетва у нашој прошлости, али је пресјајна и јединствена свога рода.

Они који се мрште на Косово; који га подништавају, осуђују, мрзе, или сматрају несрећом и пропашћу, они гледају очима а не духом, и цене технички а не морално. Такви или нису прави Срби, или су још под клетвом честитог кнеза због тога што преци њихови не дођоше у бој на Косово, или ако дођоше, бише у табору великог господина Вука под Голеш планином. А клетва гласи: „Рђом капо док му је кољена!“.

А прави Срби - што у косовском смислу значи прави хришћани - нека благодаре Господу Богу што им је дао Косово, понос и утеху, и непресушни извор најузвишенијих надахнућа; чистилиште савести свих поколења до краја времена.

Нека скину капе у свети дан Видовдан, и на светој земљи косовској нека се поклоне светим душама крстоносних праотаца својих. Па у хармонији са целим народом, који је најбољи тумач Косова, нека из дубине срца и савести узвикну:

*„Све је светио и честиио било
И миломе Богу љрисийуачно!“*

*Владика Николај
(Велимировић)*

МОЛИТВА ЗА СПАС НАШЕГ ПРАВОСЛАВ. СРПСКОГ НАРОДА

Царе и Господе наш, Исусе Христе, Боже спасења нашег, милостиво услиши и сада смирену молитву нас недостојних слугу Твојих.

Сагрешисмо Ти - опрости нам, Господе.

Падосмо у кал безакоња - очисти нас, Пречисти.

Прогњевисмо Те - смилуј се, Преблаг.

Ево падосмо на колена пред Тобом и молимо Те са сузама покајања; не спомињи грехе наше и избриши безакоња наша, чуј и услиши вапај грешне деце Твоје. Узми нас у заштиту, о Свемоћни, заштити Цркву Твоју Православну, јер ево дрски јеретици, вековни одступници од истине Твоје, подмукло саставише план и грозно ударише на народ Твој и на светињу Православну. Још једном пролише крв деце Твоје; још једном отворише потоке суза верних Твојих; још једном обукоше Цркву Твоју у црнину туге и жалости и исплетоше јој трновенац од лажи и насиља и неправди својих.

Помози нам, Боже спаситељу наш, ради славе имена Твојега. Ако ми нисмо достојни Твоје помоћи, сети се отаца наших који Ти кроз векове верно служили, и за име Твоје и за Крст Твој часни муке и гоњења и смрт претрпеше, па због њих, Господе, пружи помоћ своју и нама и помилуј нас.

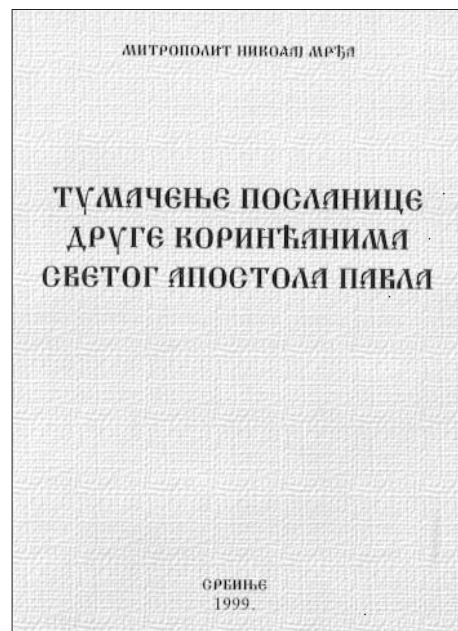
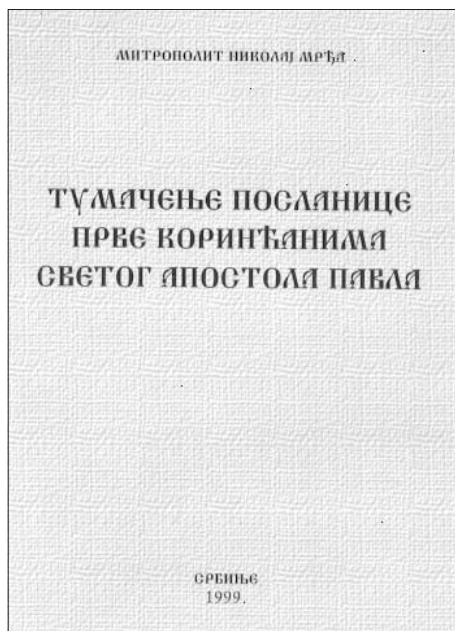
Због праведних отаца наших и мученика за Веру праву, избави нас од напасти која нас је снашла. Посрами лаковерне непријатеље народа Твога, одби јеретике од стада Твога и уразуми и покај помагаче њихове у земљи нашој, земљи освештаној часним крстом и мученичком крвљу. Не допусти, да гонитељи наши ликују над нама, но духом уста Твојих одагнај их далеко. И ако се раскају, суди им по вечной правди Твојој, Господе и Боже отаца наших. Цркви Твојој Светој даруј мир, уплаканој деци њеној поврати радост, а браћи нашој пострадаој у одбрани свете народне Цркве отвори двери рајске у царству Твоме бесмртноме.

Да Те сви ми на земљи славио и хвалимо скупа са небеском Црквом Твојом, Тебе, Оца и Сина и Светога Духа, сада и на век века. Амин.

*Ејиској Николај
(Велимировић)*

ПРИКАЗ КЊИГА

ТУМАЧЕЊА ПОСЛАНИЦА ПРВЕ И ДРУГЕ КОРИНЋАНИМА СВ. АПОСТОЛА ПАВЛА

Сљих 1: Нисам ли ајосљол? Нисам ли слободан? Зар нисам видео Исуса Хрисљиа, Госљода нашеља? Нисље ли ви дјело моје у Госљоду?

Ако је ко Христовом слободом слободан, онда је то апостол Павле. И не само да је он слободан Христовом слободом, него ту слободу зна употребити и према ближњима кроз Светога Духа. Он је располагао свим благодатним силама и осећао се потпуно слободан од људи, света, смрти и ђавола.

Апостол је ту слободу стекао непрекидним јеванђелским подвизима. Као такав, он није био роб ни људима, ни стварима, него је са великом љубављу даноноћно служио Господу Богу. Зато он с правом пита Коринћане: *Нисам ли слободан?* - мислећи овде на слободу Христову. Та слобода је од апостолства, од неугасивог огња у Светом Духу, у коме он као несагорива купина стално гори а никад не сагорева. Духовно апостолство је божанско светло и очигледно зато се апостол Павле и позива на то говорећи: *Нисам ли ајосљол?*

Да нема Христа и Његовог Јеванђеља, не би било ни апостолства. Оно Њега доживљава као своју душу, као своје срце, као своју свемоћ. Њиме гледа, слуша, мисли, осећа, живи. Њиме дела и све њему служи. Зато се апостол на то и позива говорећи: *Не видех ли ја Исуса Хрисљиа, Госљода нашеља?* Видети ту светлост и заувек остати у њој, њоме живети и чудотворити - то је апостолство. Од те светлости су сва његова дела и чудеса, кроз њу их је чинио. Зато он и подсећа Коринћане на једно од тих дела питајући их: *Нисље ли ви дело моје у Госљоду?* Да нисте *дело моје у Госљоду* и даље бисте остали у гресима, смрти и трулежи. А и ја бих остао са вама да нисам видео Господа који ме спасе.

Ми бисмо без Њега били робље трулежи и смрада, али Господ свемилостиви ме оживе вечним животом, а преко мене и вас оживе. Ви сте *дело моје у Госљоду*, а у том делу је сила од Господа, а труд од мене. Али мој труд без силе Господње био би само сенка у царству мртвих сенки.

У ДУБИНАМА

*У дубинама једно Свѣто Писмо
Па се ошвара и зайвара
И православни народ прославља.*

*У дубинама нека црвена ружа
Па нас воли, ња још љуби
И шћо више мира нам јружа.*

*У дубинама звоно јечи
Па нам пѣва, ња нам свира
Неке срѣске речи.*

*У дубинама нешћо сева
Па шћо, ња жласно
Нека срѣска мелодија пѣва.*

*У дубинама се неко крстѣи
И крећу се ка челу
Православни ѣрстѣи*

*У дубинама неки шћай жури
Па као киша, као ваздух
Ка манастѣиру јури.*

*У дубинама једно срце куца
И живи, и слави Бога
Православна душа.*

*Драган Арсић
уч. боѣословије*

ПРИЛОЖНИЦИ „ДАБРА“

Вјерници из Шћушћарѣи:

Протонам. Слободан Миљевѣић	40 DM
Јагода Симовѣић	20 DM
Зора Јагодић	20 DM
Олга Ђировѣић	10 DM
Љубица Микавица	10 DM
Слава Шљука	10 DM
Мила Јовановѣић	10 DM
Слађа Ланговѣић	10 DM
Видоје Шљука	10 DM
Живка Стефановѣић	10 DM
Милка Трифковѣић	10 DM
Смиља Ђорковѣић	10 DM
Дара Миленковѣић	10 DM
Нада Тучев	10 DM
Милена Главинѣић	10 DM
Бранка Ласица-Шрадић	10 DM

Породица Старовлах, Пале 100 дин

+ Милош Вуковић

Син Вуколе рођен 1902. године преминуо 24. октобра 98., из села Лаповића - Крајчиновићи сахрањен у свом родном мјесту Лаповићи у присуству сина Милорада и снахе Драгане рођ. Лисица, која га је као снаха дуго година на постељи његовала и чувала. Његов син поклањао је пуно пажње своме оцу Милошу од кога је добио родитељско васпитање и усмјерен у духу српства и православне вјере.

Милош је био познат по својој физичкој и психичкој снази а нарочито по својој побожности и привржености поблаћкој цркви и обичајима села Лаповићи. Писац ових редова као надлежни парох редовно је у његовом дому обављао све вјерске обреде наше православне цркве.

Као јунак у 2. светском рату прича се да је његова кућа била опкољена тражећи Милоша Његова супруга одговорила је усташама да је Милош у шталу и они су одмах опколили шталу а Милош је у том моменту извршио препад из куће напао и један дио побио а други натерао у бекство, као некад Милош Обилић који се није бојао смрти јер је вјеровало у Бога. Причешћивао се постио молио Богу и био храбар, био спреман да свој живот положи за своју земљу свој народ, а увијек је са јунацима и Бог био. Као такав увијек је васпитавао у јунаштву и вјери и родољубљу своју дјецу. Увијек се трудио да свима покаже колико је битна вјера и слога да би се опстало и да би живѣи лако морали да се поучавамо животом светих ратника и српских јунака какав је био и он - Милош. Његов живот нека и нама послужи као примјер како треба бој бојовати, вјеру чувати, кућу дизати, дјецу васпитавати, јер ако је Бог са вама ко ће против вас. Бог да га помене у свом царству и подари вјечни покој.

*Прошћонам. Обрад
Тасић*

+ Мирко Кузмановић 14. 9. 1939. - 4. 2. 1999.

Из села Станковаче, општина Рудо.

Најстарији син у породици Василија и Милке (рођ. Јањушевић), дика, понос и заклетва петоро браће и три сестре.

Изродио са супругом Богданком (рођ. Калосе-ровић) двоје деце, сина Жељка и кћерку Сању.

Отишао у Немачку трбухом за хлебом. У Рудом направио кућу која је за време рата оштећена.

Поред њега, покојни Василије и Милка имали су још синове: Милинка, Михајла, Милорада, Митра и Живорада и кћери Митру, Миланку и Саву.

Сви они су им са својим супружницима изродили до сада седамнаесторо унучади.

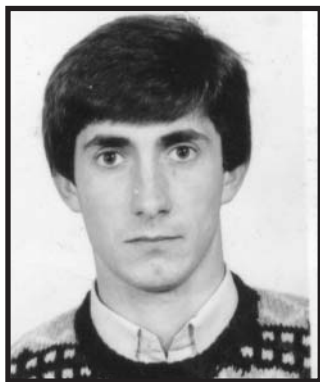
Милинко је ожењен Даринком (рођ. Милинковић). Наставник Михајло и Слава (рођ. Ковачевић) имају синове Брана и Павла и кћерке Миру и Маријану. Милорад има сина Василија и кћерку Александру. Митар и Зора (рођ. Ђуровић) имају кћерке Бранку и Веру. Професор Живорад и Неда (рођ. Трапара) имају кћер Јелену.

Митра и Рајко Рађен имају сина Миланка и кћер Милку. Миланка и Павле Ласица имају кћери Радмилу и Босу. Сава и Драго Суботић имају сина Марка и кћер Лелу.

Сви они, тужни што су се растали од покојног Мирка, увјек ће се радо сјећати његовог топлог лика молећи се Богу да му подари вјечни живот.

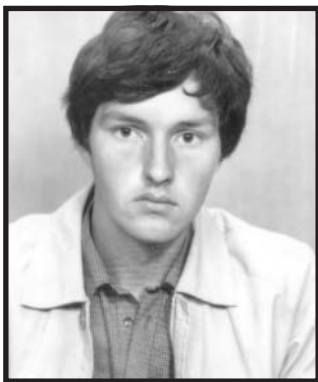
*Прошћонам. Обрад
Тасић*

СЈЕЋАЊЕ

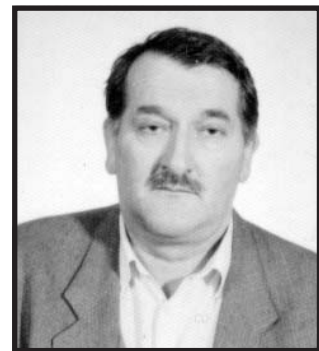
+ Томислав Р. Пајевић
1965 - 1995 - 1999

СЈЕЋАЊЕ

+ Деливоје Рашевић
22. 9. 1964. - 31. 8. 1992.

СЈЕЋАЊЕ

+ Никола Гардовић
1992 - 1999

СЈЕЋАЊЕ

+ Славиша Љ. Вукојичић
1966 - 1992 - 1999

СЈЕЋАЊЕ

+ Саша Љ. Вукојичић
1975 - 1997 - 1999

На насловној страни: Пећка њаџријаршија
(седиште српских архиепископа и патријараха од XIII века)

Како је технички део припреме нашег листа рађен у Србији, а сходно ситуацији у којој се она нашла, дошло је до закашњења у изласку нашег листа. Молимо читаоце да уваже ово наше извињење због закашњења.

Редакција

НИКОЛИ

У данима кад се бура диже,
И кад ојети невоља нас ситиже,
Сјећамо се твога лика браће,
А мисли нас емоционално праће.

За душу ти прислужујем свијећу,
А сјећања ка прошлости крећу.
Тек да свећу моливица праћу,
За сад ти ко ја ти могу даћу.

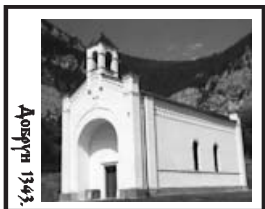
Била су то времена за причу,
Кад су вјером почели да ничу,
Брати до браће и син ти до сина,
Сви смо били ко једна цјелина.

Толи кућак малог дома твога,
Отворена врата за свакога,
И радости и моливе благе,
Сјећамо се усмене драге.

Сад се чудно радује и живи,
Свако сваког и за сваки криви,
Па нас сејом сјајно време блажи.
И разведри и оснажи.

Бога да проси твоју душу браће,
И подари даре обилате,
И ојроси што су моливе мале,
И за душу свеће рјешко сјале.

J. J. G.

ДАВБРОВ

И Н Ф О Р М А Т О Р

Број 14

Припрема и уређује протојереј Богдан Станишић

*Богословија Света Три Јерарха
ѡпрославила крсну славу*

ИЗВОРИ ДУХОВНОГ ПРЕПОРОДА

Богословија Света Три Јерарха, која се после прогона из манастира Крка 1995. године и једногодишњег рада на Дивчибарама нашла под заједничким кровом са Духовном академијом Светог Василија Острошког у Србињу, 12. фебруара ове године прославила је своју крсну славу. Уочи празника служено је бденије, а на сам празник Свету архиепископску Литургију служио је Његово Високопреосвештенство Митрополит дабробосански Николај уз саслужење декана Духовне академије Св. Василија Острошког протојереја др. Предрага Пузовића, те више свештеника и ђакона.

За вријеме Литургије, о Светим Јерарсима: Василију великом, Григорију Богослову и Јовану Златоустом и чувеној школи говорио је ученик петог разреда Далибор Ђекић. Та школа је била вишевековни чувар православља у Далмацији. Отворена је 1615. године као прва позната организована школа за спремање свештеничког подмлатка. Ктитор манастира била је Јелена Шубић, сестра цара Душана Силног. Триста осамдесет година касније, 1995. године, крчки богослови су на драмати-

чан и бруталан начин протјерани из Далмације. Школску 1995/96. годину завршили су на Дивчибарама код Ваљева, затим су иницијативе Митрополита дабробосанског Господина Николаја и одлуке Светог архијерејског сабора, школовање наставили у Србињу. На слави Богословије, поред многобројних гостију били су: декан медицинског факултета у Србињу, академик др. Бориша Старовић, декан стоматолошког факултета у Србињу, др. Олга Благојевић, директор клиничког центра у Србињу, примариус др. Вељко Марић, представници општинских власти у Србињу, председници црквених општина епархије дабробосанске са свештеницима и многи други гости који су помогли да крсна слава овог духовног расадника буде овако достојанствено прослављена.

У својој здравици за вријеме ручка, академик др. Бориша Старовић истакао је значај оснивања Духовне Академије, Богословије, медицинског и стоматолошког факултета у Србињу:

„Ови млади људи улили су снагу и дали дух овом граду. Србиње је данас град студената, град младих, центар духовности, али и центар стручњака. Наших 26 студената који ове године завршавају своје школовање, изразили су жељу да по завршетку студија раде у Србињу“.

Два дана пред крсну славу Богословије, 10. фебруара, у послијеподневним часовима, председавајући Председништва Босне и Херцеговине господин Живко Радишић, са својим сарадницима а у пратњи представника општинских власти, посјетио је Богословију Света Три Јерарха и Духовну академију Светог Василија Острошког. Том при-

ликом Његово Високопреосвештенство Митрополит дабробосански Господин Николај упознао га је са радом тих двеју установа које чине јединствен духовни центар.

У току посјете господин Радишић је између осталог рекао:

„Увијек сам цијенио и цијеним изузетно велики значај и допринос који Српска Православна Црква, са својим институцијама, даје духовном и свеукупном преображају нашег народа, готово у једном овако тешком времену, када су нам слога и јединство потребнији него икада. Поново смо пред за-

датком да бранимо своју част и национално достојанство. У свему томе Српска Православна Црква је давала и даје изузетно велики допринос. То сам увијек истицао и хоћу и данас, са дукним поштовањем, да истакнем и велики допринос Његовог Високопреосвештенства Митрополита Николаја који је увијек, и у правом тренутку, имао и има права решења.

Наша млада Република стоји уз своју Цркву и према материјалним могућностима, учиниће све да прати и помогне њен развој и настојања. Јер, познато је, народ који остане без својих коријена нема будућности“.

*Пројојереј Ранко
М. Билинац*

СВЕТИ САВА - САВЈЕСТ СРПСКЕ ПРОСВЕТЕ

„Браћо и пријатељи и чеда Богозвана, приклоните богољубива срца ваша да чујете божанске догмате. И чувши ове свете речи ставите их, браћо, у срца ваша и у савести душа ваших и пред очи ума вашег и разумите их.....“

И зато на овом темељу свете вере треба нам зидати злато и сребро и драго камење, то јест добра дјела. Јер нити користи исправност живота без праве и просвећене вере у Бога, нити нас право исповедање вере без добрих дела може извести пред Господа, него треба имати обоје, да „савршен буде човек Божји“ а не да због недостатка (једнога) храмље живот наш. Јер, као што рече Апостол: „Спасава вера, која кроз љубав дела..... и нека буду речи ове, које вам ја данас заповедам, написане на срцима вашим и у душама вашим, да се бојите Господа Бога Сведржитеља, и Њему јединоме да служите са страхом и трепетом“ (ријечи из беседе Св. Саве о правој вери).

„Само напуњен и препун извор може појти жедне и зрео плод хранити гладне“ (Еп. Николај).

Основна одлика најмудријих и најдуховних у историји познатих људи, названих великим учитељима човјечанства и у прехришћанско и у хришћанско вријеме историје - јесте готово савршена складност здраве и развијене свијести и будне и чисте савјести. То је неки свети савез истинитог знања и правог дјелања. То је јединство истините вјере и моралног здравља. Ту етика извире из догматике, а правда и право из Истине. Златна жица на којој су нанизани скупочени драгуљи врлина у овом духовном вијенцу, саткана је од троструких нити: љубави према Богу, љубави према људима и љубави према природи. У овом магијско - чаробном сплету јединства и чврсте синтезе: истинитог сазнања, вјеровања и дјелања, поло-

жени су темељи духовног живота и просвјетног рада свих културних народа у историји човјечанства. Такву вјеру су имали, из ње мудрост стицали, по њој живјели и друге просвјећивали највећи мудраци и учитељи човјечанства, и пророк Мојсије и премудри Соломон, и Хамурабије и Солон, и Конфучије и Лао - Це, Сократ и Платон, апостол Павле, Свети Јован Златоуст, Данте, Шекспир и Гете, Достојевски и Толстој. Темеље српске духовности, просвјете, културе и морала основао је, утврдио их, над љима био чувар и заштитник, свјетлост и савјест - прије свих и изнад свих - био и јесте Свети Сава. Српски народ улази у историју и у заједницу културних и просвјећених народа - духом своје душе - изображеном и оживотвореном у личности Св. Саве. „Вишеструка дјелатност Св. Саве оставила је дубок траг у народној души.....“ Све што је најбоље и најсавршеније или у природи једнога предела љепше необичније, довео је наш народ у везу са идеалом својим, Светим Савом, и његовим апостолским путовањима и проповедима.

Нема краја, у коме какав крст, дрво, извор, пропланак, пут, дол, пећина, стијена, или нешто ређе, боље или љепше од осталог не би носило име Светог Саве. У писаној књижевности средњег вијека и у усменом народном памћењу и језику, Св. Сава се спомиње и именује као: земни Анђео и небески човјек, богоносни отац Сава, богоносни Апостол - просвјетитељ и наставник све српске земље и поморске, Архиепископ све земље српске и поморске, пастир и учитељ добри, Свјетло богопознања - доброзаконја и благородија.

Монах и биограф Теодосије, у тропару који је саставио у част Св. Саве, прославља га следећим ријечима: „Православија наставниче и благочастија учитељу, чистото отачаству својему и просвјетитељу, иноком украшеније, оче премудре, светитељу Саво, ученијем својим људи своје просветил јеси, цевнице духовна. Моли Христа Бога о душах наших“. У овој похвалној пјесми, јасно и сажето, наглашен је суштински

значај просвјетитељског и учитељског рада Св. Саве.

Доментијан и Теодосије кажу да је Растко на двору свога оца добио солидно образовање, а Стеван Првовенчани, вели да је Растко својим „изврним разумом“ веселио оца и мајку. Близина Византије и боравак грчког епископа у Расу знатно су утицали на културни ниво Немањиног двора. Не треба занемарити ни близину романизованог Приморја - Захумље, Требиње и Дубровник, а нарочито Зету, постојбину Немањића.

Растково образовање на двору, почивало је на старословенској писмености, која је преносила modele општехришћанских идеала и узора. Прочитавао је свештене текстове Св. Писма; хagioграфска дјела - житија светих, дјела морално - наративне садржине.

Упознао је богату литературу црквеног бесједништва и поезије, химнографију, реторику и поетику, читао старе љетописе и витешке романе. У дворској канцеларији се учио дипломатији и администрацији, читао је државна акта, учио се писању писама, посланица и прогласа, учио се праву, читао правне

одредбе, тада важеће у Србији, али се упознао и са византијским правом. Као владарски син Растко се учио ратничким вјештинама као и војној стратегији. На двору, са развијеним церемонијалом, уз сталне сусрете са странцима, учио је млади Растко вјештину опхођења и стрпљивог преговарања, навикао се на разне језике и добијао обавјештења о култури других земаља, стицао широке представе о свијету.

Са оваквим знањима и искуствима отишао је Растко у Свету Гору - тежећи за новим знањима, умним и духовним подвизима - далеко већим од свега онога што је видјео на дворovima и по манастирима у очевој држави. Растковим доласком у Свету Гору, отпочело је спајање дотадашње српске културне баштине са великим тековинама грчке цивилизације. Растко је упознао цијелу Свету Гору, Солун и Цариград, а грчки језик му је отворио ризнице суптилне философије и хришћанске теолошке мисли, византијске поезије и прозе. Читао је руску литературу, можда и грузијску и јерменску, сазнао заврхунску сирijску поезију. Отворио му се широк видик на цијело источно Средоземље и Малу Азију, на све што је столњено у византијском културном кругу.

У руском манастиру св. Пантелејмона, у који је добегао 1192. године, Растко се замонашио и примио монашко име Сава. С пролећа 1193. г. монах Сава је прешао у грчки манастир Ватопед, знаменит са своје богате књижнице. Пет година учио се Растко у Ватопеду строгој монашкој пракси и једном новом поимању живота. Почетком новембра 1197. г. стигао је Немања у Свету Гору, у Ватопед и отада се није растајао од Саве до своје смрти 13. фебруара 1199. г. Овај кратак период њиховог заједничког живота оставио је дубок траг у српској књижевности. Оним што је тада написано почињала је у ствари српска књижевност, а оно што је тада доживљено описано је на најлепшим страницама 13. века. Дирљив сусрет оца и сина, њихов заједнички живот у подвизавању, нежна и брижна љубав, журна изградња Хиландара, очево боловање

и умирање, синовљева жалост за оцем - све су то догађаји изузетно битни у Савином животу, тако да их Теодосије уноси у сам наслов свога дјела: "Живот и подвизи у пустињи са оцем...."

Боравећи у Ватопеду око годину дана Немања - Симеон и Сава започели су да раде на подизању српских монашких упоришта у Светој Гори, манастира Хиландара и Карејске ћелије. Сава је у два маха одлазио у Цариград, 1198. и 1199. г. и добио од цара дозволу да обнови запустјели царски посјед - манастир Хиландар. У центру Свете Горе - Кареји, саградио је Сава испосницу и посветио је своме патрону, Светом Сави Освећеном. Када је Хиландар био довољно обновљен, отац и син су прешли да живе у њему.

За Карејску ћелију, која треба да окупља два до три монаха. Сава је као узор узео правила Лавре Светог Саве Освећеног и саставио Карејски типик. Одређујући непрекидно читање Псалтира и посвећивање књижевном раду као главном занимању Карејских испосника. Сава је будуће становнике Карејске ћелије намењивао стварању и развоју српске књижевности.

За Хиландар, манастир са општежићем - са више десетина монаха, Сава је са својим сарадницима, превео типик Цариградског Евергетидског манастира, а сам додао нове дјелове.

Кад је Немања умро и сахрањен у Хиландару, дакле половином 1199. г. Сава је једном посланицом обавјестио браћу и двор у Србији о том. Тај Извјештај о боловању и смрти господина Симеона јесте посланица која није до нас стигла у свом изворном виду него у преради и допуни Савиноју коју је учинио кад ју је у цјелини уносио у биографију Немањину, у Студеници 1208. године. О годишњици Немањине смрти, како свједочи Доментијан, из његовог гроба потекло јемиро, па су Прота и Светогорски Сабор „благословили“ Саву „да напише каноне и стихире и чудотворења његова“ и да је Сава написао „колико је могуће“. Сава је за прву годишњицу Немањине смрти могао да састави каноне и друге облике црквене поезије за

Немањину службу и данас се све више мисли да је тако управо и било.

По завршетку грађанског рата Сава се вратио у Србију са очевим моштима, које полаже у раније припремљени гроб у Студеници, а сам постаје студенички игуман. Овдје саставља и пише Живот Господина Симеона, који представља једну проширену Студеничку историју спојену са Хиландарском историјом. Прилагођавајући Хиландарски типик за

потребе манастира Студенице, Сава је кратак нацрт проширио до те мјере да је у Студеничком типик у извјештај о градњи манастира и о његовом ктитору прешао у опширно биографско дјело. Иако га је намјенио студеничком братству, као део правила за живот и рад у манастиру, ово дјело намењено је цијелом српском народу, у првом реду онима који народ воде. То је најзначајнији Савин књижевни рад и најљепше дјело српске књижевности о Немањи. У потпуно слободној Студеници као првом језгру Српске Цркве, названом Архимандрија, Сава први пут у Србији уводи ћирилске натписе на фрескама, што је до тада било немислииво, јер су редовно били грчки. Као први архиепископ аутокефалне Српске Цркве Сава је увео у употребу посебну законску књигу, обавезавши сваког епископа да помоћу ње пастирствује и управља народом своје

епархије. Назив књиге није био Крмчија, већ Законоправило, јер прва реченица у преводу гласи: „Са Богом се почињу ове књиге зване грчким језиком Номоканон, а нашим језиком се кажу Законоправило“. У ову књигу од око 800 страница архиепископ Сава је унео преко сто византијских списа, распоредивши их по свом нахођењу и прошавши кратким објашњењима тамо гдје је то било потребно. Својим саставом и обимом књига је уређивала живот не од рођења, већ од зачећа човјека до смрти и после, јер и после смрти се јављају питања из области духовног и грађанског живота (породично, брачно, насљедно право). О значају ове књиге најречитије сведочи њен Поговор, који су преписивачи обично проширивали, као на примјер Теофило Будимљански (1251/2): „...Појавише се на светлост словенског језика ове богонадахнуте књиге, зване Номоканон, јер пре тога беху помрачене облаком мудрости грчког језика; сада пак заблисташе, то јест, протумачене су и благодаћу Божијом јасно сијају, одгонећи таму незнања и све просвећујући разумном светлошћу, и од греха избављајући. Сваки пак учитељ хоћу да кажем епископ или свештеник или било ко други ко има учитељски чин, ако не зна добро ове књиге - ни самог себе не зна ко је, а проникавши у дубину ових Богонадахнутих књига, као у огледалу видеће и себе какав је, и какав треба да буде, и друге ће познати и научити. Изађе пак на светлост нашег језика ово боанствено писмо трудом и великом љубављу и жељом из младости посвећеног и богочастивог и преосвећеног и првог архиепископа све српске и поморске земље кир Саве, сина преподобног оца Симеона, наставника све српске земље“.... Србима је, дакле, дат завет да на књигама Законоправила - том чудесном огледалу - обликују карактер, заснивају породични, црквени и државни начин живота. Тиме, у ствари, опредељују своје место у историји народа, црква и држава. Заслуга Св. Саве за медицинску науку код нас је непроценљива. Његово дјело из ове области скоро откривено у ру-

кописима Хиландарског медицинског кодекса оповргава све дотадашње тврдње да су се Срби у Средњем вијеку лијечили искључиво гатањем и враџбинама. Ниво медицинске мисли у вријеме Св. Сава, био је на нивоу европске науке. Тако је Св. Сава први у нас и у корак са Европом отворио прве болнице, прву је подигао у Хиландару, другу у Студеници. Свети Сава је први оснивач болница, али и писац наших најстаријих медицинских списа. Св. Сава је овај значајан посао повјерио калуђерима тога доба, који су прилежно обављали и овај посао, тако да се може слободно рећи да су практично они били и први лекари у нас. То није нимало чудно ако се има на уму, да су они били најобразованији слој друштва и да су били људи велике жеље за стицање знања не само из теолошко - философске науке, већ су и у практичним животним активностима показали не само знање већ и примјену тог знања. Занимљиво је, као одраз прилика у нас и нивоа размишљања, поменути спис који је откривен у Библиотеци у Болоњи под насловом: „О човјеку, шта је човјек?“ од Јована Дамаскина. Овај спис је био својина манастира Студенице. Сличне списе налазимо код јеромонаха Доментијана и монаха Теодосија... Поменимо још неке (касније) болнице о којима постоје поуздани извори: Болница краља Милутина; Св. Јована Крститеља у Цариграду и српска болница у манастиру Светог Арханђела у Јерусалиму, болница Стефана Дечанског у манастиру Дечани, болница коју је подигао кнез Лазар у манастиру Раваници, болница коју је подигао деспот Стефан Лазаревић у Београду. Пажњу привлачи и Лептозоријум у Котору који се налазио ван градских зидина и који се помиње 1431. године. Писани документ о првој апотеци у Србији потиче из 1326. године. То је доба Стефана Дечанског, а налазила се такође у Котору.

Поред ревносног и трудољубивог бављења личним образовањем, књижевним и просветитељским радом, Св. Сава је изузетно обимно и садржајно упознао и живу практичну мудрост жи-

вота. Сав у покрету, имао је прилике, да код куће и у страним земљама, упозна многе људе, установе и споменике. Сретао се са пастирима, ратарима, занатлијама - себрима и меропсима, монасима, нижом и вишом властелом. Као и са људима који су имали сва богатства и држали сву власт у руци. Сава је познавао византијске царење Алексија (трећег), Теодора Ласкариса, Јована Ватаца, Теодора Анђела, Бугарског Јована Асена, (другог). Виђао се и био пријатељ са јерусалимским патријархом Атанасијем, Никејским Манојлом, Антиохијским Симеоном, Александријским Николом и Бугарским Јоакимом. Ниједан Србин није у то вријеме видео толико земаља, дворова, манастира и цркава ни упознао толико и тако значајних личности као Свети Сава.

Тако Свети Сава, од свог блаженог уснућа 1236. године у Трнову до данашњег дана, свјетлошћу свијетли, светим магнетизмом свога духа сабира и божанском мудрошћу просвећује народ свој.

Данас живимо у тешком, болном и смутном времену - „злепшем паче свих злих времена“, и на душама и на тијелима нашег народног организма видљиви су ожиљци љутих и дубоких рана: отимају нам земље, отимају историју, отимају светиње, отимају понос и достојанство, отимају правду и истину, отимају љубав и радост живота. Ваљда нема, под небеском капом, бездушнијег безакоња и одвратнијег гријеха - него када силници овога свијета „у име правде“ немоћнима и недужнима чине неправду. Мали су нам изгледи на помоћ и избављење овдје на земљи, зато поред хиљаде других разлога, ово је додатни да се обратимо Небу за помоћ: да на жару наше старе православне светосавске вјере (која никад није изневјерила), запалимо пламен животворне љубави и према Богу, и према нашем светом Учитељу и васцјелом Српском роду, и тако сачувамо златни печат, нашег основног духовног, карактерног и националног знамења - СВЕТОСАВЉА - у душама нашим до краја вијека.

*Предсједник Републике Српске
др Никола Поплашен
у Духовној академији у Србињу*

БЕЗ ЈЕДИНСТВА НЕМА ОПСТАНКА

Приликом дводневне посјете Србињу, духовном центру Републике Српске, предсједник РС др Никола Поплашен, 26. фебруара ове године, посјетио је Духовну академију Светог Василија Острошког и Богословију Света Три Јерарха. Предсједника Поплашена и његове сараднике дочекали су Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај са професорима Духовне академије и Богословије.

Митрополит Николај је том приликом предсједника Поплашена упознао са радом Духовне академије и Богословије и захвалио се властима Републике Српске на помоћи и подршци коју пружају Епархији дабробосанској и Српској православној цркви уопште.

Поздрављајући високог госта, митрополит Николај је између осталог рекао:

„Ми овде у обим школама радимо колико можемо на добробит српскога народа, на добробит Републике Српске, српске цркве и увек сматрамо да нам је ово нешто највредније што ми у РС и у нашим епархијама имамо. Ми смо Богу веома благодарни и Влади РС и СО-е Србиње који су нам омогућили да овде у овоме Божјем врту можемо радити на добро нашег српског народа и Српске цркве.

Сви смо ми овде свесни да су времена тешка. Свесни смо да је и Ваш положај тежак, као и свих осталих који раде на добробит српског народа. Али имамо увек наду да ће бити боље. Нарочито нас учи наша прошлост, а владика Николај

БЕСЕДА ПОВОДОМ СВЕТА ТРИ ЈЕРАРХА

*„По свој земљи иде
казивање њихово и ријечи
њихове на крај васељене“.*

је рекао: „Сузе су нам у прошлости биле домаћин, а радост је била гост“. Изгледа, и у овом времену је тако па су нам сузе домаћини а радост нам бива гост. Ми знамо колико Ви чините и како су велики напори Ваши да ми заиста будемо домаћини у својој кући, а сад колико ћемо ми сви заједнички и нарочито Ви са свима нама успјети у томе то је Божја ствар и Божји дар“.

У знак добродошлице и у знак овога пријатнога часа, господа професори, студенти и ученици предали су високом госту поклон.

Истичући своје задовољство што је Србиње постало град младих и духовни расадник, предсједник Поплашен је нагласио да нам је јединство и окупљање око своје Српске Православне Цркве потребније него икада и нагласио:

„Заиста са радошћу могу да кажем да и Богословија и Духовна академија ипак показују да сазрева свест код србског народа да нема србске нације и културе и њене будућности, уколико се одвоји и конфронтира Православљу и Православној вери. На нашу несрећу, покушаји да се одвоји једно од другог показало је да србство нестаје не само у националном и културном погледу, него да је резултат тога и биолошко топљење и нестанак Срба.“

Сви смо ми свесни да РС у овом тренутку живи материјално сиромашне дане, да у разним областима недостају најминималнија средства, али, ето, и у оваквим условима ја се надам да ће стати сукоби и крвопролића, да ће се одржати мир и да ћемо тај мир попуњавати нашим духовним активностима, а и да ћемо на свим другим плановима поправљати дан за даном, чинити га богатијим и пунијим“, рекао је на крају предсједник Поплашен.

*Пројођереј Ранко
М. Билинац*

Не постоји ни један православни крај на земљи до којег нису допрли гласови и проповјед тројице Богомудрих великих учитеља Цркве Христове које данас ми прослављамо. Велики Василије, Богослов Григорије, Златоусти Јован, Три Света Јерарха. Велики и славни пред Богом и пред људима. То су неустрашиви витезови Православља јер су ријечима као мачем бранили Свету Цркву од јеретика, раскола, неморала и сваког другог зла. Упоредите их са тројицом ратника Христових који као небеском муњом, ријечима својим обасјавају мрачни идолопоклонички и незнабожачки свијет. Проповједајући Христа, гласом као коплем продире у срца људска распаљујући божанским огњем вјеру у човјеку. Погледајте колика сила Божија лежи у тако маленим сасудима. Величина њихова и величина њихове проповједи посвједочена је и у њиховим именима. Василије Велики - само нам име каже, Григорије Богослов, а богослов је онај који о Богу говори, зато је и он велики јер је велико о Богу говорити. Јован Златоуст, каква ли је тек јака и силна ријеч његова. Назван је још и златном трубом, зато се и слави као највећи хришћански бесједник.

Ова тројица светитеља рођена су у четвртм вијеку, а њихова слава живи и до данас и живјеће у вијекове. Будући високо образовани одрекли су се ово земаљских уживања, замонашили се и до краја живота провели у молитви и посту. По својој скромности, чистоти карактера, ненадмашној дубини ума, посташе ова тројица јерараха велика свјетила Цркве Христове. Међутим, слава Божија пројави се на њима много послје њихове смрти. Заједнички празник ових светитеља установљен је тек у једанаестом вијеку. Тада се народ подијели на три групе присталица. Васи-

лијеву, Григоријеву и Јованову. Све три групе народа величале су своју групу као највећу у односу на друге двије. Али промислом Божјим би ријешен овај случај и то ријешити га баш ова три светитеља. Многи ће поставити питање како су то они ријешили? Као што сам малочас рекао би то ријешено Божјим промислом, а тако што се сва тројица јавише Евхаистом епископу Јовану и то: прво сваки од њих посебно, а потом сва тројица заједно. Па му савјетоваше да се умире и да се не свађају око тога који је од њих највећи јер су пред Богом сви једнаки. Том приликом га замолише да им састави једну заједничку службу и тако установи заједнички дан празновања. По њиховој молби и савјету би учињено и то још више увећа славу светитеља међу људима, али људи почеше још више славити Бога и молити Га за мир и радост.

Мир и радост су најважнија богатства овога и онога свијета, а ми сви за тим чезнемо. Мир долази од извора мира, од Господа. Сјетите се само онога момента кад се Господ обратио својим ученицима и прво мшто им је упутио било је „Мир вам“. Тако и ова три светитеља донијеше мир међу посвађане људе и не само тада него и дан данас они доносе мир и радост онима који се Богу и њима моле. Видите ли, драга браћо и сестре, несебичну и неизмјерну љубав Божију. „Милости ћу Господње пјевати увијек, од кољена на кољено јављаћу истину Твоју устима својим“. Јер, не настане без разлога и овај празник. Кроз ова три светитеља прослави се Бог и потврди се Његова Тројична Божанска личност. Тако, оно што су Света Три Јерарха Господња проповједали за живота, то Бог потврди по њиховој смрти много година касније. Ова три данашња стуба Цркве Христове, драга браћо и сестре, истакли су се као велики богословски писци и тумачи св. Јеванђеља и сва та њихова дјела увијек ће остати као велика и јака класична дјела хришћанске књижевности. За читаво ври-

јеме свога живота борили су се против лајне јеретичке науке, а тако оставили и нама у аманет да се одлучно боримо против оних који нападају нашу Цркву.

Као три марљиве пчеле које неуморно лете од цвијета до цвијета, ова три Света Оца исповједали су Јеванђеље Христово свом душом и тијелом својим свима људима и народима са којима су се сусретали.

Данас је, драга браћо и сестре, земаљски свијет преплављен бројним духовним епидемијама разних секти које крајње погрешним и богохулним учењем разарају здрави дио црквеног организма.

На жалост међу овим сектама велики је број и оних који се јавно и отворено клањају ђаволу приносећи му на жртву чак и људска бића.

Сада кад се у нашем народу полако почиње будити вјерска и национална свијест, црни облаци јеретика и секташа наваљују свим силама како би је угушили. Међу њима нарочито се истичу Јеховини свједоци, онда Адвентисти или суботари и многе сатанистичке секте као нпр. Црна ружа због које се рецимо у Никшићу и другим мјестима по Црној Гори и Србији догодило доста убиства и самоубиства.

Да би смо се одржали као православни хришћани и сачували истинску и непоколебљиву вјеру од ових и њима сличних непријатеља довољно је да слиједимо примјеру Богоносних Јерараха.

По угледу на светитеље које данас прослављамо ми требамо објаснити нашим непријатељима да је Христово Јеванђеље необорива вјерска, историјска и научна истина. Да није тако Црква не би свједочила о Јеванђељу и Сину Бокијем ево већ две хиљаде година. Наш народ често каже „У лажи су кратке ноге“, па може ли се једна лаж одржати двије хиљаде година, и да за њу пострадају хиљаде и хиљаде мученика, с највећим убјеђењем да их послјије смрти очекује Царство Христово, Царство мира, славе небеске, истине и правде које траје у вечност. Дакле и ова Три Јерарха, чије дјело ми морамо наставити, објављивали су једину пра-

ву истину читавог живота и њихове ће се ријечи слушати кроз будуће вијекове. Требамо као и они да будемо неустрашиви, они су патили због тога и били прогањани, али су истрајали у борби до краја. Те су и због тога постали великла свјетила Цркве Христове. Они су својим светим и непорочним животом задобили велики углед и љубав код народа. То су велики и добри пастири својих стада, који су ишли пред народом својим и освјетљавали им пут до Христа.

Освјетљавали су ови божанствени јерарси и штитили нашу богословију која их прославља као своју крсну славу. Од манастира Крке, Дивчибара и на крају Србиња Света Три Јерарха нису престајали молити Оца нашег Небеског за спас ове богословске установе, њених професора и ђака. Милошћу Господњом и заступништвом Богоносних Јерараха, након прогона из манастира Крке и једногодишњег боравка на Дивчибарама наша богословија наставила је нормалан живот и рад овдје у Србињу. Србиње нам је пружио добре услове живота и рада залагањем Његовог Високопреосвештенства Митрополита Николаја, али срца свих нас и даље тугују за манастиром Крком. Ове школске године двадесет и девета генерација матураната која је задња боравила у Крки с Божјом помоћу завршиће богословију.

Надајмо се да ће и будуће генерације с поносом говорити о Крки, помињати је у молитвама, а поготово о празнику Светих Архангела и Света Три Јерарха.

Усмјеримо на крају, драга браћо и сестре, наше мисли и топле молитве горе на небо и помолимо се Господу Богу да нас чува и заштити од свих биједа и немоћи. Утројчимо наше снаге: Вјеру, наду и љубав молећи се Св. Василију Великом, Св. Григорију Богослову и Св. Јовану Златоустом ријечима којима их Црква Света данас слави: „Као равни апостолима и учитељи васељене молит Господа да свијету дарује мир и душама нашим велику милост“.

Амин!

Далибор Бекић

ЊЕГОВА СВЕТОСТ ПАТРИЈАРХ СРБСКИ Г. ПАВЛЕ У ПОСЈЕТИ МИТРОПОЛИЈИ ЗАГРЕБАЧКО- ЉУБЉАНСКОЈ И ЦИЈЕЛЕ ИТАЛИЈЕ

У своме тродневном пастирском походу православним вјерницима у Италији, Словенији и Хрватској, његова светост Патријарх србски г. Павле је у недјељу 14. марта 1999. год. у пратњи епископа нишког г. Иринеја и шабачко-ваљевског г. Лаврентија најпре посјетио Трст гдје живи знатан број православних Срба.

Сјутрадан, у понедељак прије подне Патријарх се извјесно вријеме задржао и у Љубљани гдје се сусрео с врхом Католичке цркве у Словенији, а Патријарха је примио и предсједник Словеније Милан Кучан те словеначки премијер Јанез Дрновшек.

„Земља је довољно велика за све нас ако смо људи. Ако смо пак нељуди, увек ће бити претесна. Зато часно испуњавајте грађанске дужности, поштујте законе Р. Хрватске, будите добри суседи, чувајте веру, слогу и јединство између себе и мир и трпеливост према другима. Чувајте образ своје породице, народа и вере“ - поручио је у србском православном храму Преображења Господњег у Загребу његова светост г. Павле, који је први пут као поглавар СПЦ посјетио главни град Р. Хрватске.

Патријарх је стигао у Загреб у 17⁰⁰ сати и кроз шпалир преко 500 одушевљених вјерника ушао у цркву гдје је служена доксологија, гдје је Његовој светости зажеleo

ДАН ОСЛОБОЂЕЊА ВИШЕГРАДА

добродошлицу архијерејски наместник града Загреба протојереј Миленко Поповић рекавши: „да смо Патријарха дочекали као анђела мира, што је дошао помирити хришћанску браћу Србе и Хрвате, подржати оне који су остали у Хрватској, те показати пут повратка оним Србима који се желе вратити“.

Потом је митрополит Јован у историјама Митрополије приредио пријем за представнике дипломатског кора, представнике политичког и црквеног живота у Хрватској.

У име дипломатског кора, Патријарха је поздравио ватикански апостолски нунциј монсињор Ђулио Еинауди и пожелио му да његов посјет уроди богатим духовним плодовима.

Делегацију СПЦ на чели са Патријархом, сјутрадан, у уторак 16. марта о.г. примио је предсједник Р. Хрватске Фрањо Туђман и надбискуп загребачки и предсједник ХБК монсињор Јосип Бозанић.

После рата у Хрватској, који је оставио дубоке трагове у односима Срба и Хрвата, православца и католика, посјета Патријарха Павла је покушај, колико је то могуће, да се поправе односи између два народа.

Јереј Предраг Азай

Данас је 15. април, дан кад је у својој дугој историји Вишеград постао познат по томе који пут, и по којој зна све којих непријатеља био ослобођен.

Априла 1992. уочи самих васкршњих празника васкрсну и слобода за народ који је толико жељно чекаше, и који цијелу 91. и трећину 92. проведе у кућном притвору са ограниченим кретањем и неспокојем, забринут за сваки наредни дан. Бијаше поново дошло вријеме зулумћара и раје. Истјерани из Павловића града као да никад у њему не постојасмо, истјерани али сви главе окренуте према њему, јер напуштајући га, знали смо да је то само привремено и да ћемо се опет вратити у њега и удахнути му нови живот какав је имао само са нама.

Вратили смо се и повратили град чији јесмо историјски власници. Не нестадосмо на Паносу као Карађорђе злосрећне 1804. већ наше ватре наложисмо на Бутковим стијенама, Сјемећу, Ивици, Видовој гори да нас је и читава Романија видјела. Уочи Васкрсења васкрсну и слободни Вишеград. Србска војска са лијеве и десне стране сrete се на дринским мостовима и по први пут побједа и ослобођење дођоше са обје стране Дрине.

На жалост ту побједу и ослобођење требало је и сачувати од непријатеља, остати стамен, издржати, непрестано се бранити и нападати, ослобађати и стварати услове за безбједнији и мирнији живот. То су била тешка искушења за вишеграђане и све оне који су те ратне 92. нашли уточиште у овом граду. То су били дани тешких одлука и великих одрицања. Скоро четири године, 1500 непроспаваних дана за војнике,

мајке и супруге, дјецу. За скоро 200 уцвјелених породица чији најмилији дадоше за овај град и Републику Српску. За више од стотину оних који дијелове тијела радиваше за нашу србску државу. То је цијена данашњег слободног и лијепог Вишеграда.

Дејтоном, новом неправдом за наш народ у наш град пристиже више од 8000 србских невољника а међу њима, око 250 породица погинулих, чији синови падоше за слободу Сарајева, Горажда, Коњица, Крајине. Морадоше их напустити због политичких одлука иако су их војнички часно и честито одбранили. Своје уточиште нађоше у Вишеграду. Њиховом новом и надам се сталном животном сапутнику. Присуство ових људи нас је додатно оснажило, дало нам нову снагу и вољу да ћемо порушено обновити, ново изградити. Још љепше и веће него што је било раније. Да Вишеград у души осјете као свој и да се у Вишеграду осјећају као своји на своме. Хвала им на стрпљењу, заједничким хтјењима и жељама. То стрпљење нас још више обавезује да даноноћно радимо и стварамо услове за боље вишеградско сјутра.

То боље сјутра жељела су и градила наша браћа у Србији али су га за тренутак, прекинуле непријатељске бомбе. Синоћ сам непрекидно мислима лутао по небу и тражио могућност да бар на трен зауставим злокобну машинерију која већ 22 дана србској дјечи у нашој Србији не да мирно спавати. Није да се човјек плаши, јер у нама више страха и нема како рече Шантић „само су нам још голи животи остали“, већ из љутње и срџбе коју могу рећи али је нико чути неће. Јер да је чује било би лакше.

У таквом стању најбоље је цитирати нашег Андрића који има одго-

воре на сва питања, али и на питања без одговора.

„Права опасност за ратнике нису ни смрт ни ране, ни напори, па чак ни пораз, без којег у рату један од противника може проћи. Права опасност за побједника је мир. Ако и њега схвати и савлада, то јесте ако умједне да нађе своје мјесто у њему онда се тек може назвати побједником. У миру се стиче пуно и коначно право на назив побједника.”

Нема право на побједу ратна машинерија која у свом скраћеном називу НАТО пуних 50 година ратује, убија, обесправљује, тлачи. Има ли право неко, а тај неко је опет НАТО, улазити у наше куће, правити ред у њима, а да га не смијемо ни попријеко погледати. Да ли је то степен цивилизације, на крају другог миленијума, коме стреми савремени свијет. И да ли су то стремљења србског народа који овакву демократију не жели и никоме је не препоручује.

Тилоко рушилачког према једној надасве малој земљи није виђено од 1945. године. И то све у живом преносу који је једној страни свијета

забадава а другој збиља и борба за биолошки опстанак. Да ли се она народна изрека потврђује: „Земље великих остварења су и земље великих неправди”, или је то кулминација неправди сатканих у неограниченом броју авиона и бомби бачених на један народ који уистину жели да има само слободу и државу. Хоће ли авиони бити јачи од воље, бомбе од руку, ракете од слободе...

Неће. Неће, не могу, јер, забога, онај ко је истински желио слободу увјек ју је имао. Слобода је српском народу од Бога дата и он је неће ником поклањати, а у будућности и друге ослобађати. Доста је србске крви проливано за туђе међе. Ми више не знамо ко су нам савезници ни противници. Они исти са којима 1944. године извојевасмо побједу, они нас више порушише него Хитлер 41. године. Данас исти савезници на крају миленијума, опет бомбама. Браћо, морате знати једну страшну истину, нас је живот научио да се не бојимо смрти.

Драги гости, поштовани суграђани. Све што је лијепо и ружно стицајем околности обично нам се догађа у априлу. И то у више наврата у овом вијеку. Оно најљепше и најрадосније је Васкрсење Господа Исуса Христа. Ја вам га од срца најискреније честитам уз хришћански поздрав „Христос Васкрсе”. Желим још да вам честитам 15. април, дан ослобођења Вишеграда.

Пожелимо сви, данас заједно, на овом мјесту, уз Божију помоћ, да одмах престане рат над нашом Србијом и Црном Гором. Пожелимо им да брзо исцјеле ратне ране.

Помозимо јој као њена млађа и мања дјеца, нашом слогом и љубављу.

Драга Србијо, увјек уз тебе и са тобом, град Вишеград и Република Српска.

*Александар Савић
предс. СО Вишеград*

ПИСМО ПОДРШКЕ ЈУНАЧКОМ И БРАТСКОМ НАРОДУ

Из дана у дан слушамо вијести о новим жртвама нашег братског народа на десној обали Дрине и новим материјалним разарањима СР Југославије.

Неофашисти Новог свјетског поретка не могу да схвате да је мајка Србија до сада превише својих синова дала у остварењу њихових бјелосвјетских интереса. Не могу да схвате, или неће, да је србски народ кроз историју највише синова губио вођен њиховим лажним аплаузима и величањем србске храбрости, да би по завршетку крвавих бојева и ратова у строј могао стати и на прозивку се одазвати сваки десети или петнаести преживјели србски ратник.

А ти што су нам највише аплаудирали и важжили за наше велике историјске савезнике и пријатеље, данас се између себе такмиче ко ће на нашу мајку Србију и дјецу у њеним њедрицама просути више смртоносног терета. А зашто?

Зато што не дозвољава цјепане своје суверене територије, зато што сматра да су јој за њену одбрану довољни њени синови и ратна техника властите производње, зато што се не уклапа у концепцију мрачних сила Новог свјетског поретка. Зато што се одлучила, да по ко зна који пут од 1389. године, застави туђина на свом граничном камену међашу.

Мајко Србијо, моле те твоја дјеца из младе Републике Српске да будеш јачка, да на испружену руку туђина плунеш, да је у спржену кост претвориш. Лажна је то, прљавица и подла рука, добро то ми осјетисмо. Никада нас мајко та туђинска рука не би преварила да нисмо мислили да ћемо полагањем оружја спасти тебе и нашу браћу у твојим њедрицама. Убједише нас да је боље да се зауставимо, да се вратимо тамо одакле смо кренули, да им дамо наше србско оружје на чување, него да они својим свемирским оружјем туку Београд у твојим њедрицама.

Преварише нас мајко, обећаше материјално благостање, онда почеше укла-

њати политичке и војне вође, хапсити нас и убијати попут бјесних паса. Обмануше нас мајко, јер кад положисмо све то србско оружје кренуше на тебе и нашу браћу неки нови цар Мурат, неки нови генерали Поћорек и Лер и остала булумента. Кренуше заједно они за које и против којих гинуше твоји синови у задњих шест стотина година. Први све заборавише, а други кренуше свјежих сјећања, пуни мржње и жеље за осветом.

Твоји синови с ове стране Дрине радо би дошли у помоћ али осјећамо наших ратничким инстинктом да ћемо ти требати и овдје гдје смо сада. Осјећамо то јер нам она иста прљава рука поново намеће мир и заједништво са окруже-

њем које јавно жели твоју пропаст, претварање у прах и pepeo.

Никада маћеха није могла да замјени мајку, зато Србију издржи и побједи, моле те борци, ратни војни инвалиди и породице погинулих града Вишеграда и Републике Српске.

Сунце туђег неба гријати нас неће, оно је лакно и хладно, само твоје сунце грије топло и искрено.

Издржи и побједи мајко Србију, сви смо уз тебе, ни теби а ни нама то неће бити први пут.

Вјечно нам живјела Србију са својом дјецом.

За Крст Часни и слободу златну!

*Ойшћинска борачка
орђаниз. Вишеград*

РОПСТВО

Тамо у даљини, чују се детонације, горе изнад нас звук авиона, ту поред нас пролазе тамна возила странаца, ни погледати немамо гдје.

Као неки затвореник, србски народ робује, само га у шетњу пуштају као затвореника, а и онда будно моотре. Да не осјети слободу побрине се редовно колона тамних страних возила.

Робује србски народ како одавно није робовао, ропство какво ни у доба Турске није било, јер онда смо слободна брда и шуме имали, а сад ни то.

Робује србски народ тјелом, а и душа им заробљена, па никаквог зрачка свјетлости да се појави. Ајд што тјело робује, али душа кад падне у ропство грјеха онда ни Бог не помаже, јер наша воља, наш избор, грјех се тамницом душе зове. Господ гледа са неба, послушује зове ли Га који Србин у помоћ - слабо, моли ли се који Србин - слаба молитва не може да се чује од ропства грјеха, да ли се каје који Србин са сузама - нема суза, смијех их истрошио. Волио би Господ помоћи Србима али нико у помоћ не зове, а ако и Сам приђе и покуша пружити помоћ, опет ће га псовати као и много пута до сад. И опет ће рањено бити срце Његово.

Робија траје, свуда се чује сила, страх ушао у кости Србима, није јунака да растрга окове ропства.

Црква звони, дивно звучи, у некој кући трепери прислужено кандило испред иконе, понеки монах моли се дуго Богу, пастир чува стадо и мирно посматра како су ов-

це спокојне и завиди им, дјеца се играју и весело скакућу.

Мали зрачци слика нам дају наду да се слобода ипак смјеши. Слобода, ко би рекао да то може доћи. Духовна слобода. И Господ би се зарадовао духом кад би Га Срби позвали у помоћ, покајнички, са уздахом, са сузом, са вјером. Вјерујем Господе, помози мом невјерју.

Тамо у даљини звоне звона, шири се мирис тамјана и прелама свјетлост кандила, и нешто чудно сија, као да је бисер, ко би рекао, суза покајна. А србски народ жељан ропства Христовог.

Можда је сан, можда празна визија, али радост се родила бар у најмањем виду. За једну душу која се каје радује се цијело Небо.

Спаси и помилуј Господе, да учимо бити Твоји робови, јер само тако можемо бити слободни.

J. J. G.

КОТОВИМА У СУСРЕТ

У акцији коју је спровела редакција ДАБРА преко свештеника Богдана Станишића, прикупљено је 1.470 ДМ и иста средства биће преко руске амбасаде уручена породици Котов која би требало да у јуну посети гроб покојног Генедија у Вишеграду.

Овом приликом посебну захвалност дугујемо грађанима Градишке на челу са Бориславом Бором Шокчевићем који су својим залагањем и трудом прикупили више од пола укупног износа.

Захвалност такође одајемо и професорима и ученицима Гимназије у Градишки као и другим средњим школама.

На крају се захваљујемо свим приложницима породице Котов. Бог да узврати свим дародавцима из богате своје ризнице.

*Редакција листа
ДАБАР*

ПИСМО ИЗ ГРАДИШКЕ

О судбини козака Генедија Котова сазнали смо из вашег листа уз помоћ доктора Шокчевића.

Понесени причом о часном човјеку и његовој породици одлучили смо да са својим ученицима будемо дио приче у успомени на Генедија Котова.

Прилоге су ученици давали према могућностима (5 до 10 дин.). Сви су жељели учествовати. Шаљемо вам тај са љубављу скупљени новац и имена ученика да их поменете у молитви.

У нашем листу „Гимназијалац“ објавићемо чланак о нашем Генедију и његовој породици.

У име Гимназије, директор господин Гојко Савановић шаље 100 КМ; за Ма-

шинску школу, директор Дане Малешевић шаље 500 дин.

Желимо се претплатити на лист ДАБАР да га читају наши ученици (за библиотеку два примјерка). Шаљемо вам наш лист да мало сазнате о нама, а послаћемо и следећи број гдје ће бити чланак о Генедију.

Једнога дана наши ђаци ће посјетити манастир Добрун и гроб драгог човјека у Вишеграду. Његовој породици наше дивљење и жеља да им увјек помогнемо.

У дане васкрсних надања, акцију водили: Бошко Јокановић, професор; Весна Крунић, професор; Радана-Вила Станишљевић, професор.

Следи списак од око 200 ученика.

*Директор Гимназије
доц. др Гојко
Савановић*

ЗЕМЉИЦЕ МОЈА

*Иду козаци, огањ ѓори,
Мајка сину коња седла,
Гриву милује, шайће...*

Чувај га, чувај баћушка.

*Иду коњи, огањ ѓори,
Пусија земља, нема козака
Мајка ѓриву коњску љлеше -
Плеше и жалује - Сине, сине,
Земљо далека.*

*Из даљине, шушањ ори,
Земља далека, земља Србина:
Не љлачи мајко, није далеко
У срцу чувамо козака Генедија
Земљо,*

*Русија,
Србија,
Српскаја
моја.*

*Радана-Вила
Станишљевић
професор*

КОТОВ И СРБИ

*Туђа је земља, да ли вреди,
Зној лијии и живјеји' у бједи,
Туђа земља, а Крсти ишти
Што зло ијера, душу чисти.*

*Туђа земља, дјеца ише зову
Како ће сама живјеји', љо Слову
Слово ме сћивори и њих ми даде,
Са њима ишта ће, Слово већ знаде.*

*Туђа је земља и нејознаија,
Без родне ѓруде и своѓа браија
Христос је свуда, Њеѓова љоља
И Србин и Рус и Саша и Коља.*

*Туђа је земља и ко зна чија
И ко зна каква ѓа бриѓа свија
Ал' Боѓ је један и свију зове
Да вјечно живе кроз вјекове.
Ј. Ј. Г.*

СПИСАК ПРИЛОЖНИКА

Љубица Микавица	20 ДМ
Олга Ћировић	20 ДМ
Слађа Ланговић	10 ДМ

*Шушѓѓарѓи
марѓи 1999.*

Предраг Јаковљевић	20 ДМ
Зденка Јаковљевић	20 ДМ
Косана Јаковљевић	20 ДМ
Игор Јаковљевић	20 ДМ
Ђорђе Малешевић	20 ДМ
Љиљана Драгичевић	20 ДМ
Аран Драгичевић	20 ДМ
Бранка Шокчевић	20 ДМ
Чедомир Шокчевић	20 ДМ
Борислав Шокчевић	20 ДМ
Радмила Шокчевић	20 ДМ
Немања Шокчевић	10 ДМ

ВИЈЕСТИ

Пријремио Радоје Тасић

ЧАСНО НОСИТИ ИМЕ СРПСКОГ ВОЈНИКА

Вишеград, 15. Март. СРНА. Неколико стотина Вишеграђана, родбине и пријатеља испратили су јутрос испред Дома културе у Вишеграду мартовску генерацију регрута који су аутобусима отишли у сабирни центар Војске Републике Српске на Соколцу а одатле ће бити распоређени у касарне.

Говорећи на испраћају регрута начелник одјека Министарства одбране Милан Илић је нагласио да и ова генерација војника припадника ВРС војни рок служи у миру у својој држави.

„Часно носите име српског војника и ничим га не окаљајте“ - рекао је Илић.

САЧУВАЈМО СРБИЈУ

Вишеград, 8. Април. СРНА. Предсједник СО Вишеград, Александар Савић, упутио је данас телеграме подршке предсједницима општина Ужица, Чачка, Београда, Новог Сада, Горњег Милановца, Земуна, Ниша, Ваљева, Панчева и Лесковца као и Фабрици цемента у Косјерићу и Културно-умјетничком друштву „Дуле Милосављевић“ из Чачка.

„Ужасну смо призорима које остављају бомбе неонациста али поносни смо на вашу храброст и одлучност да одбраните никад не поробљену нам Србију“, каже се у телеграму подршке.

Подршка је послата оним градовима и предузећима који су у току Отаџбинског рата помагали општин у Вишеград.

ПОКЛОНИ ВОЈНИЦИМА

Вишеград, 11. Април. СРНА. Делегација чланица Кола српских сестара из Вишегра-

да посјетила је данас, на дан Христовог васкрсења, гранични прелаз између РС И Југославије у Вардишту односно Мокрој Гори.

Граничарима Војске Југославије, пограничној полицији РС И царним радницима, чланице КСС су поклонила око 500 шараних васкршњих јаја, пиће И цигарете.

Према ријечима Дивне Васић, предсједнице ове невладине организације, чланице Кола сваке године поклонила обрадују војнике.

МИТИНГ ПОДРШКЕ НАРОДУ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Вишеград, 15 април. СРНА. Више од 5000 грађана присуствовало је данас у Вишеграду, на спортском центру „Ушће“ на митингу подршке народу Југославије и осуди агресије НАТО пакта на ову српску земљу.

„Наша матица Србија се нашла пред ултиматумом - или неправедан споразум, односно капитулација или рат. Србија је изабрала да се брани. И она се мора одбранити, она мора издржати јер ако не издржи, ако буде покорена, размислимо да ли ће бити Републике Српске“, рекао је на митингу потпредсједник РС Мирко Шаровић.

„Нема право на побједу натоова ратна машинерија која 50 година на све стране свијета руши и убија“, рекао је предсједник СО Вишеград Александар Савић и додао „да се, док то ради, земље њени оснивачи, диче демократијом и брину се за њу у другим државама“. Он се запитао каква је то демократија која се показује бомбама по нејужним бебама и дјеци Србије и Црне Горе.

„Када смо 1992. г. почињали борбу за слободу иза нас је стајала мајка Србија“, рекао је предсједник Борачке организације Вишеграда Дражен Перендија и наставио „да смо се изборили оружјем али нисмо даље. Даље су нас преварили свјетски моћници“.

Он је упутио подршку Југославији, рекавши „да не дозволи да и њих преваре, да им обећају благостање, да им уђу у домове, да им контролишу оружје, да хватају њихове вође“.

Предсједник СО Ужице Милан Никитовић је рекао да је дошао у Вишеград да се народу захвали за све оно што је у овом кратком периоду учинио за њихов град. „Нећемо непријатељу дати рудна богатства Косова, плодну земљу Метохије, нећемо им дати душу Србије“, закључивши да „душу комо не убијају“.

У културно умјетничком дијелу програма учествовао је КУД „Дуле Милосављевић“ из Чачка и ученици средње школе из Вишеграда.

Младен Шокчевић	10 DM
Миља Балабан	10 DM
Ненад Балабан	10 DM
Савка Балабан	10 DM
Наташа Шокчевић	20 DM
Марина Шокчевић	20 DM
Доста Бараковић	10 DM
Анка Касагић	10 DM
Ненад Нинковић	20 DM
Нада Нинковић	10 DM
Бојана Нинковић	10 DM
Сања Нинковић	10 DM
Горан Бојанић	10 DM
Нено Добријевић	10 DM
Сања Стојковић	10 DM
Косана Дракулић	10 DM
Игњатије Лисица	10 DM
Владимир Васиљевић	10 DM
Милан Шврака	10 DM
Зоран Поповић	10 DM
Славко Богдановић	10 DM
Радмила Богдановић	10 DM
Илија Ђурђевић	20 DM
Радмила Ђурђевић	10 DM
Александра Ђурђевић	10 DM
Александар Ђурђевић	10 DM
Сава Шокчевић	10 DM
Доста Павловска	100 дин
Драгица Шиник	50 дин

Ово је наш прилог помоћи породици Котов са жељом да бар дјелимично ублажимо њихове материјалне неприлике и омогућимо им долазак на гроб њиховог оца и супруга.

Желимо вам сваку срећу.

*Породица Шокчевић
Градишка*

Славенко Радивојац	10 KM
Александра Радивојац	10 KM
Угљеша Радивојац	10 KM
Даница Шмитран	30 KM
Зорица Тасић, Добрун	20 DM
Дарко Рutowић, Чачак	50 DM
ДАБАР	50 DM
Ц.О. Вишеград	50 DM
Ученици Гимназије у Градишки (укупно)	450 DM

**Свим приложницима се захваљујемо на
приложеној помоћи за Котове**

ФОТО ПРИЧА

Монашење у Манастиру Добруну (прво након 260 година)

ПОСВЕЋЕЊЕ ЗА ЧТЕЦЕ И ПОЛЦЕ У МОКРОМ

Његово Високопреосвештенство Митрополит дабробосански посетио је 14. јануара 1999. на Нову годину храм Успенија Пресвете Богородице у Мокром. Овога пута били смо обрадовани додатним радосним догађајем.

Господин Митрополит је одлучио да рукопроизведе у чин чтеца и појца пет младића. У овај чин су посвећени: Александар Старовлах, студент Богословског Института СПЦ, Бојан Зекић, ученик петог разреда Богословије Св Саве у Београду, Младен Дробњак, ученик другог разреда Богословије Св. Три Јерарха у Србињу, Зоран Ковачевић, угоститељ и Дејан Зекић, ученик средње школе.

Посвећење је извршено у храму пред почетак Литургије Светог Василија Великог коју су са владиком служили: протојереји Јеремија Старовлах и Миомир Зекић из Пала, протојереј Милојко Дробњак и јереј Нико Мојсиловић, пароси у Мокром.

Свештенство је једно, али има три степена: ђаконски, презвитерски и епископски. Сви се ови степени разликују између себе и један је виши од другог. Само се преко нижих степена свештенства долази до виших. У православној источној Цркви ђаконском чину претходе: чатачки и ипођаконски степен, који се не спомињу у Светом Писму. Над црквенослужитељима се не врши тајна свештенства или хиротонија, већ се посвећују благословом архијереја. Архијереј при њиховом посвећењу истина полаже руке на њих, али не говори тајанствене речи призивања благодати Св. Духа. Њихово посвећење се зове хиротесија (рука полажем).

Приликом посвећења архијереј чита молитве, маказама врши пострижење косе на глави, отвара књигу апостол и облачи их у стихаре. Архијереј утврђује посвећеног чтеца за известан храм и да му је прва дужност до краја живота да остане веран служитељ поретка у том храму. Поред обавезе чаца за читање Св. Писма на богослужењу, такође се они брину и за црквено појање у храму.

За чтеце се посвећују ученици нижих и виших богословских школа и удостојавају се првог степена црквеног чина, да би се већ у школи навикли на служење у цркви и научили обавезе спојене са овим чином. Посебно је важно да би им се пружила прилика за праксу у њиховом будућем позиву свештенства.

И на крају да им честитајући ово посвећење, пожелимо да дођу и до већих чинова, како би још достојније служили својој Цркви и свом народу.

*Јереј Нико
Мојсиловић*

ХРОНИКА САРАЈЕВСКЕ ПАРОХИЈЕ

*Пријрема и њише
Марица - Марија Бузанчић*

ЈАНУАР

Радосни празници

Ова проста Господња 1999. година, последња у другом миленијуму у Сарајевској парохији - граду - почела је убицајено нашим православним календаром и светим празницима у Јануару, међу којима су Рођење Христово - Божић,

Крстовдан, Јовањдан и Савиндан најрадоснији и најљепши празници у нашем народу.

Другог дана Божића и на Крстовдан, Свету Литургију служио је Његово високопреосвештенство Митрополит дабробосански, Господин Николај - прву у цркви Светих Архангела Гаврила и Михаила на Башчаршија, а другу у Преображенској цркви у Новом Сарајеву, уз свештенство и појање Српског православног хора „Слога“ којим је дириговао госпођа Бранка Бошњак.

Послије служења Свете Литургије на Божић прочитана је божићна посланица Његове Светости Патријарха Српског, Господина Павла, из које издвајамо ове ријечи:

„Чувајмо се да нас због било каквих интереса пролазног света, зли људи не увуку у јерес, грех против истине и раскол; грех против љубави и јединства Цркве и народа. Схватимо, да је не само од јеретика, него и од расколника, одступио Дух Свети, те не само јеретици, него и расколници не могу имати спасење. Ту истину изразио је у 3. веку Св. мученик Кипријан Картагински речима: „Коме Црква није мати, Бог му не може бити отац“, а Блажени Августин: „Расколници могу имати веру у Свету Тројицу, имати Свето писмо, и тајне, али не спасење“. Спасење ван једне, свете, саборне и апостолске Цркве нема, јер је Христос рекао да ће основати

Цркву своју, и врата пакла неће је над-
владати (Мт. 16,18); А Св. апостол Па-
вле, да је црква стуб и тврђава истине
(Тим. 3,15). Да нас новорођени Спаси-
тељ сачува од гордости, од јереси и
раскола и свих греха, да би свугде били
једно у Њему, и спасавали се у једин-
ству са свим православним у свету.
Имајмо у виду да не просто слога, него
једино света слога Србина спасава..".

* * *

Приближава се коначни долазак
Његовог високопреосвештенства Ми-
трополита дабробосанског господина
Николаја у Сарајево

* * *

У току су посљедњи радови на ре-
конструкцији Саборне цркве у Сараје-
ву, као и Митрополије, чијем се завр-
шетку сви вјерници радују, нарочито
доласку Његовог високопреосвештен-
ства Митрополита дабробосанског, го-
сподина Николаја. Тако ће послје рат-
них недаћа и послје дуго година наш
највећи православни храм, Саборна цр-
ква у Сарајеву, поново од Бога просвје-
тити и примити своје вјернике на бого-
служење. Ову велику инвестицију учи-
нили су Грчка амбасада, уз помоћ
Грчке републике, у чему је и велики до-
принос дао и амбасадор, господин Про-
копиос Манзуранис као и кантон Сара-
јево. Ипак, радост сарајевских право-
славних храмова биће онда када се
врате њени парохиијани, које су проте-
кле ратне несреће расуле на све стране
свијета па и на све континенте. Надајмо
се вјером у Бога, вјером у бољи и пра-
ведни живот да ће наше сарајевске цр-
кве бити испуњене вјерницима, млади-
ма и дјецом нашом, за које ће бити и
школе и наставници и вјероучитељи.
Надајмо се вјером у Бога да ће наше цр-
кве бити не само културни споменици
за туристе, него наши православни хра-
мови, наше куће за појање у славу Бога,
за љубав на радост и на смирење свих
наших ратом напаћених душа.

И ОВЕ ГОДИНЕ СВЕТОСАВСКИ ПРИЈЕМ

И ове године, поводом Савиндана,
светог српског празника, посвећеном
највећем српском просвјетитељу Све-
том Сави, одржан је у дому Свете Те-
кле, у Старој цркви, на Башчаршији, да-
на 26.01.1999. године, традиционални
Светосавски пријем, у организацији
Грчке амбасаде и његове Екселенције
амбасадора, господина Прокопиоса
Манзураниса за представнике дипло-
матског кора у Сарајеву и угледне
личности из црквеног, политичког, кул-
турног и јавног живота.

Пријему су уз Његово Високопрео-
свештенство Митрополита дабробо-
санског Господина Николаја и право-
славног свештенства, присуствовали и
представници Јеврејске организације,
затим амбасадори акредитовани у Са-
рајеву, представници европских орга-
низација и СФОР-а, затим представни-
ци из оба ентитета, из политичког и
културног живота.

Приликом отварања Светосавског
пријема, Митрополит Николај је ср-
дачно поздравио све госте и у краћој
бесједи о нашем великом просвјетите-
љу Светом Сави, између осталог је оба-
вјестио уважене госте и на годишњице
које ће се прослављати и обиљежавати
у 1999. години у дабробосанској епар-
хији (780. година епархије итд.), истичу-
ћи да ови датуми најбоље свједоче ко-
лико је дуга историја православља да-
бробосанске епархије ношена свето-
савском лучом и укорјењена као неуни-
штиви и трајни пут православног Срп-
ског народа на овим просторима.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ПАКЕТИЋИ ЗА САВИНДАН

У обе цркве: у Старој на Башчаршији,
и у Преображенској у Новом Сарајеву,
на Савиндан и ове 1999. године послје
свете Литургије, дјеца која су била у цр-
квама, подјељени су традиционални
Савиндански пакетићи. И овај пут, дје-
ца су рецитацијом и пјесмама о Светом
Сави уљепшали овај такође и ђачки и
школски празник. Нажалост, у Сараје-
ву је још увијек мало српске православ-
не дјеце, али надајмо се да ће их сваке
године бити више.

ОБНАВЉА СЕ „КОЛО СРПСКИХ СЕСТАРА“ У САРАЈЕВСКОЈ ПАРОХИЈИ

У току су договори да се послје пе-
десет година у сарајевској парохии об-
нови друштво „Коло српских сестара“
које ће преузети све задатке и правила
од постојећих друштава из Републике
Српске. Али један од најпотребнијих на
овим просторима биће сређивање грун-
товница црквених посједа И некретни-
на који се налазе у Сарајеву.

ЖАЛ ЗА СРПСТВОМ

Стари Никола бејаше у шумарку поред куће тешући кору са балвана када пристигох.

Помаже Бог, Ницо!

Бог ти помогло оче, изненађено ће Никола.

Ево мене, ја стигох, жћемо ли да светимо водицу?

Како да не оче, како да не, за ову кућу је то увек био празник, никад се то није пропуштало, ни у најтежим временима. Сам сам ти оче, домаћица, како и сам знаш, се упокојила, ћеца прела по свијету, ја овако помало радим, таворим да се преживи. Све то и пије толико страшно, али оче мој, жао ми Српства. Што пропада.

Заплака се Никола. Горштак, који никад сузу није пустио, кога нико није видео да плаче. Забољела га душа. Рат један, рат други, несрећа, губитак животног сапутника, па сад и рат у Србији, који га страшно боли. Све то је некако и ово јако, храбро, па и круто срце учинило меким и њежним да је и суза кренула.

Помолисмо се Богу, осветих водицу, па сједосмо, да још коју прозборимо. Сада већ доста смиреније, Ницо причаше о рату у Србији.

Гледам га. Од некадашњег чувеног газде, шта је остало. Сам, сав издеран, оронуо, сјед, испијена лица. Ко би рекао да је то онај некадашњи Никола Васојевић. Жељан разговора, причао је о свему, запиткивао о свачему.

Кад време би, ја се дигох да кренем, а он ме ухвати за раме: Стани оче, не жури, да још мало прозборимо, ко зна да ли ћу идуће године бити жив и дочекати да се скупа помолимо Богу. Погледах га, би ми га жао, волио бих да му помогнем, а он ме ухватио за раме и грца у сузама: Е мој оче,

готово је, пропада Српство, жао ми Српства што пропада. Душа ме боли. Само Бога молим да ја то не видим, нежм ме узме да ја то не гледам. Страшно, страшно.

Би ми незгодно и неугодно, он Никола, могао би ми отац бити, ту преда мном плаче, као дијете, и само помиње Српство јадно. Када се мало умири, прибра, рече ми: Опрости оче, нећу те задржавати, него, могу ли доћи у недељу да се причести, ја све постим. Можеш Ницо, како да не, одговорих му. Он ме загрли, поздрави смо се и ја кренух даље.

Дође и недјеља. Ја очекивах Никола али га не би. Мјесто њега, дође његов унук и рече да је деда умро.

J. J. G.

ДАБАР

Билтен излази тромесечно

**С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ НИКОЛАЈА**

Главни и одговорни уредник:
Јеромонах Калисџирај (Бобушић)

Технички уредник:
Јеромонах Јован (Гардовић)

Редакција:
*јројојер. Бојдан Сјанишић,
јројојер. Рајко Цејџковић,
јројојер. Милосав Видаковић,
јројојер. Момир Васиљевић,
јројојер. Ранко М. Билинац,
јерођ. Михаило (Боровић),
Злајко Бојдановић,
Слободанка Арамбасић*

Фотографије:
Саша Савовић, Љубе Јакишић

Сарадници:
*Жељко Радовић, Теодора Пајух,
Рајко Боловић, Дејан Пузовић,
Младен Видаковић*

Уредништво
и администрација:
**МАНАСТИР УСПЕЊА
ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ
Добрун, Република Српска**

Адреса редакције:
*Манастир Добрун, 71452 Добрун, РС;
Манастир Добрун, 31243 Мокри Гори, ЈУ*

Телефон:
(+ 381) 073/612-603

Рукописи и фотографије се не враћају

Тираж:
2000 примерака

Штампа:
„Мићо Соколовић“ Рођишница

Рачунарска припрема штампе:
Издавачка кућа „ДАБАР“

Решењем Министарства информација
Републике Српске, број 01-280/96 од
12.7.1996. године, Билтен Манастира
Успења Пресвете Богородице
у Добруну под називом „Дабар“ је
уписан у Регистар јавних гласила
под редним бројем 152.